

Plagiarism Checking Report

Created on 2024-03-14 20:26:05 at 20:26 PM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
3634537	Mar 14, 2024 at 20:15 PM	panya.klay@mcu.ac.th	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	อารยธรรมลุ่มน้ำชี ชุดแผนตรวจอักษาริสฺทธิ.pdf	Completed	13.64 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	Educational Cooperation Networking Model	สิงหาทอง, ชัชวาลย์	วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1.74 %
2	แม่น้ำชี	วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	Wikipedia	1.55 %
3	พัฒนาการของจิตรกรรมฝาผนังอีสาน กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ด	เปล่งดีสกุล, บุรินทร์	วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	0.88 %
4	THE ADMINISTRATIVE NETWORK DEVELOPMENT OF THAI MONASTIC GROUP IN EUROPE	Jhanesako (Sirirat), PhramahaWiwat	วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	0.80 %
5	Local history for sustainable and consolidated local development	chopyot, sunthonchai	วารสารสถาบันพระปกเกล้า	0.74 %
6	กระดิม	วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	Wikipedia	0.65 %
7	จิตรกรรมไทย	วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	Wikipedia	0.60 %
8	การพัฒนารูปแบบการแสดงผลงานหมู่อิงธุรกิจ		มหาวิทยาลัยสยาม	0.56 %
9	Thai Silk Career Group Promotion	Hoonwongsa, Ariya	วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	0.44 %
10	จังหวัดมหาสารคาม	วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี	Wikipedia	0.29 %

Match Details

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

สร้างสรรค์อารยธรรมขึ้นมาเพื่อต้องการสร้างสิ่งต่างๆขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการและปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและเพื่อความเจริญของสังคมโดยรวมอารยธรรมมีความหมายว่าความสงบสุขของสังคมที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งศีลธรรมและกฎหมายความเจริญเนื่องด้วยองค์การของสังคมเช่นการเมืองกฎหมายเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมความเจริญด้วยขนบธรรมเนียมอันดีจากความหมายของอารยธรรมจะเห็นได้ว่าอารยธรรมโดยทั่วไปมักหมายถึงประเด็นของความเจริญหรือดีในแง่ต่างๆของสังคมโดย

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

ว่าเจริญผู้เจริญและคำว่าธรรมคือธรรมชาติหรือลักษณะโดยทั่วไปคำว่าอารยธรรมเป็นศัพท์บัญญัติของคณาภาษาอังกฤษว่า civilization หมายถึงความเจริญของสังคมในทุกด้านที่ได้สั่งสมมาทั้งการเมืองการปกครองกฎหมายเศรษฐกิจศิลปะวิทยาการศีลธรรมความเชื่อทางศาสนาที่เป็นระบบและวัฒนธรรมเช่นอารยธรรมอินเดียโบราณเป็นรากฐานของอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อารยธรรมหมายถึงความสงบสุขของสังคมที่ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งศีลธรรมและกฎหมายความเจริญเนื่องด้วยองค์การของสังคมเช่นการเมืองกฎหมายเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมความเจริญด้วยขนบธรรมเนียมอันดีโดยทั่วไปอารยธรรมหลักของโลกมีลักษณะเด่นคือการมีความเจริญเป็นรูปแบบเฉพาะของตนเองและสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะร่วมกันคืออารยธรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยได้รับแรงกระตุ้นจากอารยธรรมที่เก่าแก่ อารยธรรมหมายถึงสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าแบบสังคมเมืองเป็นสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรืองมีโครงสร้างของสังคมที่เป็นระบบสมาชิกมีความสามารถและความชำนาญพิเศษในการคิดประดิษฐ์และพัฒนาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอหรือสังคมที่มีความเจริญด้านวัฒนธรรมในลักษณะของสังคมเมืองนั้นเองอารยธรรมหมายถึงระบบทางสังคมที่เป็นผลผลิตมาจากความเจริญทางวัฒนธรรมซึ่งมีองค์ประกอบหลักคือแหล่งเศรษฐกิจระบบการเมืองการปกครองขนบธรรมเนียมที่มีศีลธรรมวิทยาการและศิลปะที่เชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องสำนักงานราชบัณฑิตยสภา 2559 สรุปอารยธรรมหมายถึงสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าแบบสังคมเมืองเป็นสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรืองมีโครงสร้างของสังคมที่เป็นระบบสมาชิกมีความสามารถและความชำนาญพิเศษในการคิดประดิษฐ์และพัฒนาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอหรือสังคมที่มีความเจริญด้านวัฒนธรรมในลักษณะของสังคม

เฉพาะด้านวัฒนธรรมต่างๆส่วนลักษณะความไม่เจริญหรือไม่พัฒนาทางวัฒนธรรมจะเรียกในทางกลับกันว่าอารยธรรมอันแปลกๆไม่มีอารยธรรมแต่สำหรับทางด้านประวัติศาสตร์อารยธรรมจะศึกษาความซับซ้อนของระบบสังคมกล่าวคือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆในสังคมแม้ว่าจะทำให้สังคมดีขึ้นหรือแย่ลงก็ตามโดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงเหตุปัจจัยการเกิดและการล่มสลายของอารยธรรมนั้นรวมถึงอิทธิพลของอารยธรรมนั้นต่ออารยธรรมอื่นอารยธรรมคือสิ่งที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของคนแต่ละพื้นที่

อารยธรรมอารยธรรม()โดยทั่วไปอาจหมายถึงความเจริญทางวัฒนธรรมแต่สำหรับทางด้านประวัติศาสตร์อารยธรรมอาจหมายถึงการศึกษาความซับซ้อนของระบบสังคมเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆในระบบสังคมนั้นๆโดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงเหตุปัจจัยการเกิดและการล่มสลายของอารยธรรมนั้น รวมถึงอิทธิพลของอารยธรรมนั้นต่ออารยธรรมอื่นๆองค์ประกอบของอารยธรรมมนุษย์นั้นก็คือวัฒนธรรมอันเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นวัฒนธรรมที่เรามักจะศึกษาความสัมพันธ์กันในการศึกษาอารยธรรมได้แก่

๓ที่๑๑๗๓๐เหนือและอยู่ระหว่างเส้นแวงที่๑๐๑๓๐ตะวันออกถึงเส้นแวงที่๑๐๔๓๐ตะวันออกทิศเหนือติดกับลุ่มน้ำโขงทิศใต้ติดกับลุ่มน้ำมูลทิศตะวันออกติดกับลุ่มน้ำโขงและลุ่มน้ำมูลทิศตะวันตกติดกับลุ่มน้ำป่าสักสภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำชีประกอบด้วยเทือกเขาสูงทางทิศตะวันออกและทิศเหนือคือเทือกเขาภูพานทิศตะวันตกคือเทือกเขาแดงพญาเย็นซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำชีและแม่น้ำสาขาที่สำคัญหลายสายส่วนพื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนและ

และการกระจายของน้ำฝนและคุณภาพดินในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่มากที่สุดของประเทศไทยโดยมีเนื้อที่ประมาณ 168 854 ตารางกิโลเมตรหรือมีเนื้อที่ร้อยละ 33.17 เทียบได้กับหนึ่งในสามของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศมีลุ่มน้ำสำคัญ 3 ลุ่มน้ำคือลุ่มน้ำโขงลุ่มน้ำชีลุ่มน้ำมูลลุ่มน้ำชีมีพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น 49 476 ตรกม.โดยมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขต 12 จังหวัดได้แก่ชัยภูมิขอนแก่นกาฬสินธุ์มหาสารคามร้อยเอ็ดยโสธรอุบลราชธานีนครราชสีมาเลยหนองบัวลำภูอุดรธานีและศรีสะเกษกรมทรัพยากรน้ำ 2553 สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร 2551 รัตนมงคลสวัสดิ์และคณะ 2550 ลุ่มน้ำชีตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยสภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำชีประกอบไปด้วยเทือกเขาสูงทิศตะวันออกและทิศเหนือคือเทือกเขาภูพานทิศตะวันตกคือเทือกเขาแดงพญาเย็นซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำชีและแม่น้ำที่สำคัญหลายสายพื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนและมีเนินเล็กน้อยทางตอนใต้ของลุ่มน้ำแม่น้ำสายหลักคือแม่น้ำชีมีต้นกำเนิดมาจากเขายอดชีในเทือกเขาเพชรบูรณ์ไหลผ่านอำเภอต่างๆในจังหวัดเพชรบูรณ์เข้าสู่จังหวัดขอนแก่นผ่านอำเภอมัญจาคีรีและอำเภอนบพิตำผ่านอำเภอกุสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคามเข้าสู่จังหวัดร้อยเอ็ดยโสธรแล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่จังหวัดอุบลราชธานีลุ่มน้ำสาขาที่สำคัญในลุ่มน้ำชีได้แก่ลำน้ำพรมน้ำเขื่อนน้ำพองลำปาวและน้ำยังลุ่มน้ำชีเป็นลุ่มน้ำที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอยู่ในความสนใจของนักวิชาการนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพน้ำ

วัฒนธรรมของสังคมเชื้อชาติต่างๆกลายเป็นประเพณีประจำชาติและถ่ายทอดกันมาโดยลำดับหากประเพณีนั้นคืออยู่แล้วก็รักษาไว้เป็นวัฒนธรรมประจำชาติหากไม่ดีก็แก้ไขเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเทศะภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงหลักความรู้ อันเกิดจากความสามารถและประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดในการประดิษฐ์คิดค้นของคนในท้องถิ่นโดยเป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรรพัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงคนรุ่นปัจจุบันเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตแม้ว่าชี้หมายถึง

วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม ธันวาคม 2563 30 ณิชมนภมรและพัชรรัตน์ดิวิภาวิน Vol6 No2 JulyDecember 2020 1 บทนาภูมิปัญญาเป็นความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่ค้นคว้ารวบรวมและจัดเก็บเป็นความรู้โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดเป็นผลผลิตที่ตีงามมีคุณค่ามีประโยชน์สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตได้เพราะมนุษย์ใช้ปัญญาแก้ปัญหาสั่งสมสืบสานและปรับเปลี่ยนประสบการณ์อย่างไม่หยุดยั้งและสิ่งนี้เองคือภูมิปัญญาอันเป็นแก่นของวัฒนธรรมหรือจะอาจกล่าวได้ว่าเป็นความรู้ความคิดความเชื่อความสามารถที่เป็นผลมาจากการใช้สติปัญญาและการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรรปรุงแต่งพัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัยภูมิปัญญาจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่ขอบข่ายกว้างขวางภูมิปัญญาท้องถิ่นถือเป็นหลักความรู้อันเกิดจากความสามารถประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดในการประดิษฐ์คิดค้นของคนในท้องถิ่นที่เป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรรพัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงคนรุ่นปัจจุบันเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตเกิดจากการสืบสานสืบทอดประสบการณ์จากรุ่นถึงรุ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานานถ้าถูกละเลยขาดการยอมรับและถูกทำลายลงก็จะสูญหายไปไร้ซึ่งภูมิปัญญาของตนเองทาให้คนในท้องถิ่นไม่มีศักดิ์ศรีขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้มีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา

ท้องถิ่น๒๒แนวคิดอารยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น๒๓แนวคิดวัฒนธรรมและประเพณีไทย๒๔ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม๒๕ทฤษฎีจิตกรรมฝาผนัง๒๖แนวคิดทฤษฎีเครือข่าย๒๗งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง๒๘กรอบแนวคิดในการวิจัย๒๙แนวคิดประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคำว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือภาษาอังกฤษใช้คำว่า Local History ถือเป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยราวต้นทศวรรษที่๒๕๑๐ โดยช่วงเวลาก่อนหน้านี้ผู้บุกเบิกประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในแบบวิชาการกลุ่มแรกๆในทศวรรษที่๒๕๐๐ใช้คำว่าประวัติท้องถิ่น

แนวทางในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ประวัติศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไป 2 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคืออะไรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือภาษาอังกฤษใช้คำว่า Local History ถือเป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยราวต้นทศวรรษที่ 2510 โดยช่วงเวลาก่อนหน้านี้ผู้บุกเบิกประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในแบบวิชาการกลุ่มแรกๆในทศวรรษที่ 2500 ใช้คำว่าประวัติท้องถิ่นที่ตำนานท้องถิ่นหรือประวัติบ้านเมืองในความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นยังยงยุทธชูแก้ว 2551 ได้อธิบายว่านิยามที่ตรงต่ออาจจะเป็นนักประวัติศาสตร์คนแรกๆที่ใช้คำว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในความหมายของประวัติบ้านเมืองตามท้องถิ่นต่างๆโดยอ้างอิงคำนาในหนังสือประวัติศาสตร์อีสานของเดิมวิภาคย์พจนกิจที่พิมพ์ครั้งแรกในปี 2513 ซึ่งการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างการรู้จักพื้นที่เยาวชนภาคตะวันออกเฉียงใต้ 2542 ได้อธิบายว่าการทราบความเป็นมาในเรื่องราวต่างๆจากอดีตถึงปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมืองเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศการค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจและรับรู้เรื่องราวของประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นมากขึ้นเพราะประวัติศาสตร์คือวิวัฒนาการทางภูมิปัญญาของมนุษย์ที่เรียนรู้ความจริงจากอดีตและประวัติศาสตร์นั้นยังเกิดจากการกระทำต่างๆของมนุษย์และการกระทำนั้นยังส่งผลต่อสังคมอย่างกว้างขวางดังนั้นมนุษย์จึงเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์และยังเป็นผู้ศึกษาประวัติศาสตร์อีกด้ยการศึกษาประวัติศาสตร์ของไทยในอดีตถึงปัจจุบันมีลักษณะที่เน้นศูนย์กลางทางการเมืองที่สำคัญได้แก่สโขทัยอยุธยากรุงเทพฯเมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เราเห็นวิธีและรูปแบบการเขียน

ท้องถิ่นหรือประวัติบ้านเมืองได้มีนักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ได้ให้คำจำกัดความว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้หลายความหมายด้วยกันได้แก่ธิดาสาระยา๑กล่าวว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมท้องถิ่นที่มีมวลชนเป็นตัวเคลื่อนไหวคือประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรืออีกนัยหนึ่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือกระบวนการศึกษาธิดาสาระยาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นประวัติศาสตร์สัมพันธ์กับสังคมมนุษย์กรุงเทพฯสำนักพิมพ์เมืองโบราณ๒๕๒๙หน้า๒๔

ทั้งนี้หากพิจารณาคำว่าประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในงานศึกษานี้ขอสรุปว่าคือการทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาเพื่อเรียนรู้และนำมาเป็นบทเรียนแก่คนในสังคมทั้งนี้หากจะกล่าวเฉพาะลงไปแล้วประวัติศาสตร์อาจมีมิติที่ควรพิจารณาภาพใหญ่ได้ทั้งประวัติศาสตร์ชาติและการพิจารณาความเฉพาะของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยหากจะกล่าวถึงเฉพาะเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นได้มีนักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ได้ให้ความหมายคำว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้หลายแห่งมด้วยกันเช่นธิดาสาระยา 2529 24 กล่าวว่าการลงไปศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมท้องถิ่นที่มีมวลชนเป็นตัวเคลื่อนไหวคือ 119 พฤษภาคมสิงหาคม 2562 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรืออีกนัยหนึ่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนเป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าป็นจริงซึ่งธิดาใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน History from the inside ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมีพลวัต dynamic เสมอประวัติศาสตร์จากภายในได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลแต่เป็นประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อนทางความคิดของคนในสังคมซึ่งปรากฏในรูปของตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่องปรัมปราแล้วแต่อดีตและโดยการสัมภาษณ์สืบสวนในปัจจุบันทั้งนี้ดรรารัตน์เมตตาภิธานนท์ 2548 ได้อธิบายความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพิ่มเติม

๙ประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนเป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่า เป็นจริงซึ่งในที่นี้จะใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน History from the inside ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมี dynamic เสมอ ประวัติศาสตร์จากภายในมิได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลแต่เป็น ประวัติศาสตร์ที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อน ทางความคิดของคนในสังคมซึ่งปรากฏในรูปของตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่อง ปริมาตรมาแล้วแต่อดีตและโดยการสัมภาษณ์สืบสวนในปัจจุบันศรีศักรวิไล โภคผลกล่าววว่าประวัติศาสตร์

หรือการสิ้นสุดในตัวของมันเองแนวความคิดนี้ยังทำให้สุเทพสุนทรเกษม 2548 ได้กล่าวถึงหน้าที่ที่สำคัญของนักประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้ว่าจะต้องมีความเข้าใจ และสามารถถ่ายทอดให้ผู้อ่านมองเห็นชัดถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งนี้การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะทำให้คนไทยรับรู้เรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีต จนถึงปัจจุบันอย่างลึกซึ้งและยังจะเป็นการทำคนไทยช่วยกันอนุรักษ์ วัฒนธรรมไว้อีกด้วยอย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจโลก ปัจจุบันเพื่อที่จะได้รับรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเราทั้งในปัจจุบัน และอนาคตทั้งนี้หากพิจารณาคำว่าประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรง กันในงานศึกษาที่ขอสรุปว่าคือการทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาเพื่อเรียนรู้และ นำมาเป็นบทเรียนแก่คนในสังคมทั้งนี้หากจะกล่าวเฉพาะลงไปแล้ว ประวัติศาสตร์อาจมีมิติที่ควรพิจารณาภาพใหญ่ได้ทั้งประวัติศาสตร์ชาติและกา รพิจารณาความเฉพาะของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยหากจะกล่าวถึงเฉพาะเรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นได้มีนักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ได้ให้ความหมาย คำว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้หลายแง่มุมด้วยกันเช่นธิดาสารยา 2529 24 กล่าวว่าการลงไปศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมท้องถิ่นที่มีมวลชนเป็นตัว เคลื่อนไหวคือ 119 พฤษภาคมสิงหาคม 2562 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรืออีกนัย หนึ่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้น มวลชนเป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นจริงซึ่งธิดาใช้คำว่า ประวัติศาสตร์จากภายใน History from the inside ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็น ประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมีพลวัต dynamic เสมอประวัติศาสตร์จากภายใน มิได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลแต่เป็นประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ถูกเชื่อว่ เป็นเช่นนั้นประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อนทางความคิดของคนใน สังคมซึ่งปรากฏ

ท้องถิ่นเป็นการศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นอันเป็นบริเวณที่มีชุมชนอยู่ร่วมกันและ มีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจสังคมระบบความเชื่อพิธีกรรมและการเมืองการ ปกครองจนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆมีอะไรหลายๆอย่างร่วมกันและ คล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกว่าเป็นคนถิ่นเดียวกันการศึกษาเช่นนี้เน้นอดีตมา จนถึงปัจจุบันโดยแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นใน ท้องถิ่นหนึ่งๆได้อย่างไรเช่นท้องถิ่นนั้นมีสภาพแวดล้อมอย่างไรตั้งอยู่ตำแหน่ง ใดในภายในเขตอำเภอใด

ซึ่งการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนี้จะช่วยให้ภาพของสังคมในระดับจุลภาค ชัดเจนยิ่งขึ้นและในที่สุดจะช่วยสร้างภาพรวมแห่งอดีตของสังคมทั้งหมดได้ตั้ง นั้นวิธีการศึกษาจึงมักจะเป็นแบบสหวิทยาการขณะที่ศรีศักรวิไล โภคผล 2533 186 นักวิชาการทางการศึกษาประวัติศาสตร์คนสำคัญท่านหนึ่งของไทยกล่าวว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นอันเป็นบริเวณที่มีชุมชน อยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจสังคมระบบความเชื่อพิธีกรรมและ การเมืองการปกครองจนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆมีอะไรหลายๆ อย่างร่วมกันและคล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกว่าเป็นคนถิ่นเดียวกันการศึกษาเช่นนี้ เน้นอดีตมาจนถึงปัจจุบันโดยแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาทางสังคมและ วัฒนธรรมเกิดขึ้นในท้องถิ่นหนึ่งๆได้อย่างไรเช่นท้องถิ่นนั้นมีสภาพแวดล้อม อย่งไรตั้งอยู่ตำแหน่งใดในภายในเขตอำเภอใดจังหวัดไหนและภูมิภาคใดมี หลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงความเป็นมาทาง วัฒนธรรมอย่างไรบ้างบรรดากลุ่มชนที่อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่สืบมาจนปัจจุบัน เป็นพวกไหนอยู่ในท้องถิ่นมาแต่ดั้งเดิมหรือเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเมื่อเข้ามาอยู่ใน ท้องถิ่นเดียวกันแล้วมีความขัดแย้งหรือมีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างไรใด เกิดขึ้นนอกจากนี้ศรีศักรวิไล โภคผล 2557 9 15 ยังอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือประวัติศาสตร์สังคมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของ ผู้คนในท้องถิ่นเดียวกันที่อาจมีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ก็ได้นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือการศึกษาผู้คนกับพื้นที่หากมีการศึกษาพื้นที่หรือสถาน ที่ของท้องถิ่นในรูปของประวัติศาสตร์สังคมท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นที่เคยถูกแย่ง ชิงทรัพยากรและถูกลิดรอนสิทธิ์

จังหวัดไหนและภูมิภาคใดมีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงความเป็นมาทางวัฒนธรรมอย่างไรบ้างบรรดากลุ่มชนที่อยู่รวมกันเป็นชุมชนที่สืบมาจนปัจจุบันเป็นพวกไหนอยู่ในท้องถิ่นมาแต่ดั้งเดิมหรือเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเมื่อเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันแล้วมีความขัดแย้งหรือมีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างใดเกิดขึ้นสัจจิตวงศ์เทศ๓ได้กล่าวไว้ว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือประวัติศาสตร์สังคมที่แสดงให้เห็นความเป็นมาของผู้คนในท้องถิ่นเดียวกันที่อาจมีความ

ถึงปัจจุบันโดยมองผ่านข้อมูลหลักฐานของท้องถิ่นเป็นหลักเป็นการมองท้องถิ่นจากเบื้องล่างซึ่งการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนี้จะช่วยให้ภาพของสังคมในระดับจุลภาคชัดเจนยิ่งขึ้นและในที่สุดจะช่วยสร้างภาพรวมแห่งอดีตของสังคมทั้งหมดได้ดังนั้นวิธีการศึกษาจึงมักจะเป็นแบบสหวิทยาการขณะที่ศรีศักรวิไล โภดม 2533 186 นักวิชาการทางการศึกษาประวัติศาสตร์คนสำคัญท่านหนึ่งของไทยกล่าวว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นอันเป็นบริเวณที่มีชุมชนอยู่รวมกันและมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจสังคมระบบความเชื่อพิธีกรรมและการเมืองการปกครองจนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆมีอะไรหลายอย่างร่วมกันและคล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกว่าเป็นคนถิ่นเดียวกัน การศึกษาเช่นนี้นับอดีตมาจนถึงปัจจุบันโดยแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดขึ้นในท้องถิ่นหนึ่งๆได้อย่างไรเช่นท้องถิ่นนั้นมีสภาพแวดล้อมอย่างไรตั้งอยู่ตำแหน่งไหนภายในเขตอำเภอใดจังหวัดไหนและภูมิภาคใดมีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่แสดงความเป็นมาทางวัฒนธรรมอย่างไรบ้างบรรดากลุ่มชนที่อยู่รวมกันเป็นชุมชนที่สืบมาจนปัจจุบันเป็นพวกไหนอยู่ในท้องถิ่นมาแต่ดั้งเดิมหรือเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเมื่อเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันแล้วมีความขัดแย้งหรือมีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างใดเกิดขึ้นนอกจากนี้ศรีศักรวิไล โภดม 2557 9 15 ยังอธิบายเพิ่มเติมอีกว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือประวัติศาสตร์สังคมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของผู้คนในท้องถิ่นเดียวกันที่อาจมีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ก็ได้ นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือการศึกษาผู้คนกับพื้นที่หากมีการศึกษาพื้นที่หรือสถานที่ของท้องถิ่นในรูปของประวัติศาสตร์สังคมท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นที่เคยถูกแย่งชิงทรัพยากรและถูกกลืนรอนสิทธิ์ที่อยู่ในรูปแบบของจารีตท้องถิ่นมีพลังที่จะต่อต้านการแย่งชิงที่อยู่ดิถีธรรมได้ประเด็นที่ศรีศักรกล่าวมานี้ช่วยชี้ให้เห็นหรือยืนยันถึงความชอบธรรมของพลังในการใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไปพร้อมกับการพัฒนาได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะการพิจารณาเรื่องสิทธิที่ดินทำกินการย้ายถิ่นฐานการต่อรองกับอำนาจรัฐและทุนได้สำหรับแนวความคิดของฉลองสุทธาวาณิช 2539 12 ค่อนข้างอธิบายได้ชัดเจนและเชื่อมโยงกับอำนาจของรัฐโดยได้อธิบายว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมหรือชุมชนที่อยู่นอก 120 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อพัฒนารากฐานท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืนพฤษภาคมสิงหาคม 2562 ศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองของรัฐเนื่องจากว่าสังคมหรือชุมชนต่างๆล้วนแต่มีประวัติศาสตร์ของตนเองไม่ต่างไปจากราชวงศ์กลุ่มคนหรือชนชั้นที่กุมอำนาจรัฐนอกจากนั้นแล้วประวัติศาสตร์ของสังคมหรือชุมชนต่างๆยังมีบทบาทที่แยกแยะกันไม่ได้จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของรัฐหรือชุมชนหรือหน่วยงาน

๑๐ สำหรับแนวความคิดของฉลองสุทธาวาณิช๕ได้อธิบายชัดเจนและเชื่อมโยงกับอำนาจของรัฐโดยได้อธิบายว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมหรือชุมชนที่อยู่นอกศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองของรัฐเนื่องจากว่าสังคมหรือชุมชนต่างๆล้วนแต่มีประวัติศาสตร์ของตนเองไม่ต่างไปจากราชวงศ์กลุ่มคนหรือชนชั้นที่กุมอำนาจรัฐนอกจากนั้นแล้วประวัติศาสตร์ของสังคมหรือชุมชนต่างๆยังมีบทบาทที่แยกแยะกันไม่ได้โดยยุทฤษฎีว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นใน

เป็นพวกไหนอยู่ในท้องถิ่นมาแต่ดั้งเดิมหรือเคลื่อนย้ายมาจากที่อื่นเมื่อเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันแล้วมีความขัดแย้งหรือมีเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างใดเกิดขึ้นนอกจากนี้ศรีศักรวิไล โภดม 2557 9 15 ยังอธิบายเพิ่มเติมอีกว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือประวัติศาสตร์สังคมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นมาของผู้คนในท้องถิ่นเดียวกันที่อาจมีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ก็ได้ นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือการศึกษาผู้คนกับพื้นที่หากมีการศึกษาพื้นที่หรือสถานที่ของท้องถิ่นในรูปของประวัติศาสตร์สังคมท้องถิ่นจะทำให้ท้องถิ่นที่เคยถูกแย่งชิงทรัพยากรและถูกกลืนรอนสิทธิ์ที่อยู่ในรูปแบบของจารีตท้องถิ่นมีพลังที่จะต่อต้านการแย่งชิงที่อยู่ดิถีธรรมได้ประเด็นที่ศรีศักรกล่าวมานี้ช่วยชี้ให้เห็นหรือยืนยันถึงความชอบธรรมของพลังในการใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไปพร้อมกับการพัฒนาได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะการพิจารณาเรื่องสิทธิที่ดินทำกินการย้ายถิ่นฐานการต่อรองกับอำนาจรัฐและทุนได้สำหรับแนวความคิดของฉลองสุทธาวาณิช 2539 12 ค่อนข้างอธิบายได้ชัดเจนและเชื่อมโยงกับอำนาจของรัฐโดยได้อธิบายว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมหรือชุมชนที่อยู่นอก 120 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อพัฒนารากฐานท้องถิ่นที่เข้มแข็งและยั่งยืนพฤษภาคมสิงหาคม 2562 ศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองของรัฐเนื่องจากว่าสังคมหรือชุมชนต่างๆล้วนแต่มีประวัติศาสตร์ของตนเองไม่ต่างไปจากราชวงศ์กลุ่มคนหรือชนชั้นที่กุมอำนาจรัฐนอกจากนั้นแล้วประวัติศาสตร์ของสังคมหรือชุมชนต่างๆยังมีบทบาทที่แยกแยะกันไม่ได้จากพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของรัฐหรือชุมชนหรือหน่วยงาน

ปัจจุบันเป็นประวัติศาสตร์แนวใหม่ที่มุ่งศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนมุ่งศึกษากิจกรรมหรือศึกษาประสบการณ์ในทุกๆด้านของชุมชนท้องถิ่นต่างๆโดยเอาวิถีชีวิตของชาวบ้านเป็นศูนย์กลางของการศึกษาซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงดังนั้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนเป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นจริงซึ่งฮิดาใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน History from the inside ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมีพลวัต dynamic เสมอประวัติศาสตร์จากภายในมิได้คาดหมายหา

ทั้งนี้การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะทำให้คนไทยรับรู้เรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบันอย่างลึกซึ้งและยังจะเป็นการทำให้คนไทยช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้อีกด้วยอย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจโลกปัจจุบันเพื่อที่จะได้รับรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกเราทั้งในปัจจุบันและอนาคตทั้งนี้หากพิจารณาว่าประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในงานศึกษาในข้อสรุปว่าคือการทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาเพื่อเรียนรู้และนำมาเป็นบทเรียนแก่คนในสังคมทั้งนี้หากจะกล่าวเฉพาะลงไปแล้วประวัติศาสตร์อาจมีมิติที่ควรพิจารณาภาพใหญ่ได้ทั้งประวัติศาสตร์ชาติและกาพัฒนาความเฉพาะของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยหากจะกล่าวถึงเฉพาะเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้นไต่มีนักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ใดให้ความหมายคำว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้หลายแง่มุมด้วยกันเช่นธิดาสาธยา 2529 24 กล่าวว่าการลงไปศึกษาประวัติศาสตร์ของสังคมท้องถิ่นที่มีมวลชนเป็นตัวเคลื่อนไหวคือ 119 พฤษภาคมสิงหาคม 2562 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรืออีกนัยหนึ่งประวัติศาสตร์ท้องถิ่นคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนเป็นประวัติศาสตร์ที่คนภายในท้องถิ่นเชื่อว่าเป็นจริงซึ่งฮิดาใช้คำว่าประวัติศาสตร์จากภายใน History from the inside ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตและมีพลวัต dynamic เสมอประวัติศาสตร์จากภายในมิได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลแต่เป็นประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อนทางความคิดของคนในสังคมซึ่งปรากฏในรูปของตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่องปรัมปรามาแล้วแต่อดีตและโดยการสัมภาษณ์สืบสวนในปัจจุบันทั้งนี้ดาร์เร็นเมตดาริกานท์ 2548 ได้อธิบายความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพิ่มเติมอีกว่าคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนซึ่งเป็นคน

ข้อเท็จจริงจากข้อมูลแต่เป็นประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อนทางความคิดของคนในสังคมซึ่งปรากฏในรูปของตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่องปรัมปรามาแล้วแต่อดีตสรุปความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่าหมายถึงประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นประวัติความเป็นมาของผู้คนทั่วไปในท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์สังคมมวลชนในท้องถิ่นที่ไม่ได้เน้นที่ประวัติศาสตร์จากอำนาจรัฐส่วนกลางหรือการเมืองหรือเจ้าเมืองหรือบุคคลสำคัญของเมืองหากแต่เป็นการสืบสาวเรื่องราว

และมีพลวัต dynamic เสมอประวัติศาสตร์จากภายในมิได้คาดหมายหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลแต่เป็นประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ถูกเชื่อว่าเป็นเช่นนั้นประวัติศาสตร์แบบนี้จึงเกิดจากแรงสะท้อนทางความคิดของคนในสังคมซึ่งปรากฏในรูปของตำนานนิทานพื้นบ้านเรื่องปรัมปรามาแล้วแต่อดีตและโดยการสัมภาษณ์สืบสวนในปัจจุบันทั้งนี้ดาร์เร็นเมตดาริกานท์ 2548 ได้อธิบายความหมายของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพิ่มเติมอีกว่าคือกระบวนการศึกษาประวัติศาสตร์สังคมที่เน้นมวลชนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ที่ไม่มีอำนาจเป็นทางการไม่มีโอกาสรับการศึกษาแผนใหม่มานักความเป็นมวลชนบ่งบอกถึงภาวะที่กลุ่มคนในสังคมมีความต้อยทางด้านชีวิตความเป็นอยู่การศึกษาและอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจมวลชนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้มองเห็นความเคลื่อนไหวของสังคมเป็นพลังผลักดันประวัติศาสตร์มวลชนในสังคมจึงเป็นพลังส่วนใหญ่ที่จะผลักดันประวัติศาสตร์ให้เคลื่อนไหวโดยสรุปแล้วประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในความหมายของดาร์เร็นก็คือการศึกษาสังคมมวลชนในท้องถิ่นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันโดยมองผ่านข้อมูลหลักฐานของท้องถิ่นเป็นหลักเป็นการมองท้องถิ่นจากเบื้องล่างซึ่งการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนี้จะช่วยให้ภาพของสังคมในระดับจุลภาคชัดเจนยิ่งขึ้นและในที่สุดจะช่วยสร้างภาพรวมแห่งอดีตของสังคมทั้งหมดได้ดังนั้นวิธีการศึกษาจึงมักจะเป็นแบบสหวิทยาการขณะที่ศรีศรัลวิไล โภดม 2533 186 นักวิชาการทางการศึกษาประวัติศาสตร์คนสำคัญท่านหนึ่งของไทยกล่าวว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นการศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นอันเป็นบริเวณที่มีชุมชนอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจสังคมระบบความเชื่อพิธีกรรมและการเมืองการปกครองจนกล่าวได้ว่าทำให้ผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆมีอะไรหลายอย่างร่วมกันและคล้ายคลึงกันจนมีจิตสำนึกว่าเป็นคนถิ่น

ความเปลี่ยนแปลงหรือความเคลื่อนไหวของวิถีชีวิตวัฒนธรรมสังคมการเมือง และเศรษฐกิจของผู้คนทั่วไปในชุมชนท้องถิ่นโดยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะมอบ อัตลักษณ์และตัวตนของคนในชุมชนท้องถิ่นซึ่งสามารถนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งเรื่องการศึกษาท้องถิ่นเพื่อการสร้างความรักใน ถิ่นฐานบ้านเกิดและรู้จักรักเหงาความเป็นมาของตนฯจลลงสุนทรพจน์วิชาการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังการเข้ามา ของระบบอาณานิคมเอเชียปรีทศนปีที่๗ฉบับที่๒๒๕๓หน้า๑๒

เล่าและประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านที่ถ่ายทอดผ่านคำบอกเล่าของชาวบ้าน ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั้นข้อมูลที่ได้จึงมาจากประสบการณ์ของนักวิจัยที่เข้าไป ศึกษาในชุมชนแล้วนำข้อมูลจากคำบอกเล่าเกี่ยวกับความเป็นมาทางตำนาน และเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้หรือจากการจดจำและถ่ายทอดต่อกันมาแล้วนำมา เรียบเรียงขึ้น Wittayapak 2003 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแสดงให้เห็นประวัติ ความเป็นมาของผู้คนทั่วไปในท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์สังคมมวลชนในท้องถิ่น ที่ไม่ได้เน้นที่ประวัติศาสตร์จากอำนาจรัฐส่วนกลางหรือการเมืองอภิบาลเมืองหรือ เจ้าเมืองหรือบุคคลสำคัญของเมืองหากแต่เป็นการสืบสาวเรื่องราวความ เปลี่ยนแปลงหรือความเคลื่อนไหวของวิถีชีวิตวัฒนธรรมสังคมการเมืองและ เศรษฐกิจของผู้คนทั่วไปในชุมชนท้องถิ่นโดยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะมอบอัต ลักษณ์และตัวตนของคนในชุมชนท้องถิ่นซึ่งสามารถนำประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไป ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งเรื่องการศึกษาท้องถิ่นเพื่อการสร้างความรักใน ถิ่นฐานบ้านเกิดและรู้จักรักเหงาความเป็นมาของตน Chobyod 2019 ซึ่งใน การจัดการศึกษาระดับท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเน้นที่จะศึกษาผ่านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือรากเหง้าของชุมชนเพื่อที่จะเข้าใจอัตลักษณ์ความเป็นมาความมุ่งหวัง ของท้องถิ่นที่มีต่อการผลิตผลเมืองในอนาคตซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นศึกษาและกิจการกรรมการเรียนรู้ท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพได้จากแนวคิดหลักสูตรเชิงพื้นที่ซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ เพื่อชุมชนที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์หลักสูตรแบบทเพื่อใช้ปรับหรือออกแบบ หลักสูตรขึ้นมาเสริมหลักสูตรแกนกลางระดับชาติและเป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนที่ท้องถิ่นและชุมชนทุกมิติได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้เป็น แนวทาง

๑๑๒๒อารยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น๑๒๑ความหมายของอารยธรรม อารยธรรม Civilization โดยทั่วไปอาจหมายถึงความเจริญทางวัฒนธรรมแต่ สำหรับทางด้านประวัติศาสตร์อารยธรรมอาจหมายถึงการศึกษาความซับซ้อน ของระบบสังคมเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆในระบบสังคม นั้นๆโดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงเหตุปัจจัยการเกิดและการล่มสลายของอารยธรรมนั้น รวมถึงอิทธิพลของอารยธรรมนั้นต่ออารยธรรมอื่นๆขององค์ประกอบของ อารยธรรมมนุษย์นั้นก็คือวัฒนธรรมอันเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นวัฒนธรรมที่เรารู้จัก จะศึกษา

อารยธรรมอารยธรรม()โดยทั่วไปอาจหมายถึงความเจริญทางวัฒนธรรมแต่ สำหรับทางด้านประวัติศาสตร์อารยธรรมอาจหมายถึงการศึกษาความซับซ้อน ของระบบสังคมเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆในระบบสังคม นั้นๆโดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงเหตุปัจจัยการเกิดและการล่มสลายของอารยธรรมนั้น รวมถึงอิทธิพลของอารยธรรมนั้นต่ออารยธรรมอื่นๆขององค์ประกอบของอารยธรรม มนุษย์นั้นก็คือวัฒนธรรมอันเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นวัฒนธรรมที่เรารู้จักจะศึกษา ความสัมพันธ์กันในการศึกษาอารยธรรมได้แก่

๑๓๒๒๓ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นวิชิตันทสุวรรณ๑๑ภูมิปัญญาท้องถิ่นมี ลักษณะ๓ประการคือ๑การถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างวัยการศึกษาเกี่ยวข้องกับ สถาบันต่างๆในหมู่บ้าน๓การเรียนรู้เชิงประจักษ์๒๒๔ความสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่นธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความก่อนมนุษย์เมื่อมนุษย์เข้ามาอยู่อาศัยอยู่ร่วมกับ ธรรมชาติจึงก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งต่างๆที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตการปรับ ตัวของมนุษย์เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมธรรมชาติจึงก่อให้เกิดภูมิปัญญา ต่างๆเช่นการเอาสมุนไพรมาใช้ในการป้องกัน

ในเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นการพัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยมีวิทยากรที่มีจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่มีส่วน เกี่ยวข้องและโรงเรียนผู้สูงอายุยังเป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงความสามารถ ศักยภาพในการถ่ายทอดภูมิปัญญาซึ่งการสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุจะต้องอยู่บน พื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายทั้งนี้การจัดตั้งเป็น โรงเรียนผู้สูงอายุจะมีความหลากหลายทั้งรูปแบบและวิธีการขึ้นอยู่กับ บริบทของพื้นที่ความต้องการของผู้สูงอายุและหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการจัด ตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นมาศศิพัฒน์ยอดเพชร 2560 ผู้สูงอายุเป็นผู้ทรง ภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้หลักความรู้อันเกิดจากความ สามารถประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดในการประดิษฐ์คิดค้นของคนใน ท้องถิ่นโดยเป็นผลมาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือสรรพัฒนาและถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงคนรุ่นปัจจุบันเพื่อ ใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตซึ่งเมื่อกล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วจะมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีความก่อนมนุษย์เมื่อมนุษย์เข้ามาอยู่ อาศัยอยู่ร่วมกับธรรมชาติจึงก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งต่างๆที่จำเป็นต่อการ ดำเนินชีวิตการปรับตัวของมนุษย์เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมธรรมชาติจึงก่อให้เกิด ภูมิปัญญาต่างๆเช่นการเอาสมุนไพรมาใช้ในการป้องกันและรักษาโรคการ สร้างที่อยู่อาศัยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน คมกริชชาญณรงค์และบุญสมยอดมาลี 2560 และภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ยังช่วยให้ คนในท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยความคิดความเชื่อทำให้เกิดวิถีปฏิบัติที่ดี งานผ่านพิธีกรรม

ไขสิ่งที่เกิดแวบขึ้นในหัวแต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้านมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆเป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์จะเน้นการศึกษาว่าชาวบ้านรู้อะไรอย่างเดียวนิพอดแต่ต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆเหล่านั้นอย่างไรการสั่งสมและการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสมและกระจายความรู้ความรู้นั้นไม่ได้ลอยอยู่เฉยๆแต่ถูกนำมาบริการคนอื่นเช่น หมอพื้นบ้านชุมชนสั่งสมความรู้ทางการแพทย์

สามารถอย่างเต็มที่มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณลักษณะต่างๆไม่ว่าจะเป็นงานด้านฝีมือหรือด้านความคิดของคนในชุมชนให้เป็นที่ยอมรับซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนิธิเอียวศรีวงศ์ได้กล่าวว่ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสืบสาน สืบทอดประสปรกณจากรุ่นถึงรุ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานานถ้าถูกละเลยขาดการยอมรับและถูกทำลายลงก็จะสูญหายไปไร้ซึ่งภูมิปัญญาของคนเองทำให้คนในท้องถิ่นไม่มีศักดิ์ศรีขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนดังนั้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งนักการศึกษาหน่วยงานได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ดังนี้ 1 ความรู้และระบบความรู้ภูมิปัญญาไม่ใช่สิ่งที่เกิดแวบขึ้นมาในหัวแต่เป็นระบบความรู้ที่ชาวบ้านมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆเป็นระบบความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์จะเน้นในการศึกษาเข้าไปดูว่าชาวบ้านรู้อะไรอย่างเดียวนิพอดต้องศึกษาด้วยว่าเขาเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆเหล่านั้นอย่างไร 2 การสั่งสมและการกระจายความรู้ภูมิปัญญาเกิดจากการสั่งสมและกระจายความรู้ความรู้นั้นไม่ได้ลอยอยู่เฉยๆแต่ถูกนำมา 20 Vol1 No1 January June 2018 ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2561 บริการคนอื่นเช่นหมอพื้นบ้านชุมชนสั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคนๆหนึ่งโดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไรหมอนคนหนึ่งสามารถสร้างหมอนคนอื่นต่อมาได้อย่างไร 3 ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อนถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่น

ไว้ในตัวคนๆหนึ่งโดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไรหมอนคนหนึ่งสามารถสร้างหมอนคนอื่นต่อมาได้ อย่างไรก็ตามการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อนถ้าต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นจะต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย๑๘ชีวิตนั้นทสวรรณแนวทางการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นวารสารมหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่๔ฉบับที่๒กรกฎาคมชั้นวาคม

แต่ถูกนำมาบริการคนอื่นเช่นหมอพื้นบ้านชุมชนสั่งสมความรู้ทางการแพทย์ไว้ในตัวคนๆหนึ่งโดยมีกระบวนการที่ทำให้เขาสั่งสมความรู้เราควรศึกษาด้วยว่ากระบวนการนี้เป็นอย่างไรหมอนคนหนึ่งสามารถสร้างหมอนคนอื่นต่อมาได้ อย่างไรก็ตามการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านไม่ได้มีสถาบันถ่ายทอดความรู้แต่มีกระบวนการถ่ายทอดที่ซับซ้อนถ้าเราต้องการเข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นเราต้องเข้าใจกระบวนการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งด้วย 4 การสร้างสรรค์และปรับปรุงระบบความรู้ของชาวบ้านไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่ถูกปรับเปลี่ยนตลอดมาโดยอาศัยประสบการณ์ของชาวบ้านเองเรายังขาดการศึกษาว่าชาวบ้านปรับเปลี่ยนความรู้และระบบความรู้เพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างไรสิริกรไชยมา(2544 : 1 - 2)ได้กล่าวว่ภูมิปัญญาที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมากแฝงอยู่ในวิถีชีวิตในมนุษย์ทุกชั้นตอนตั้งแต่เกิดจนถึงตายโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวบ้านในท้องถิ่นได้นำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนเป็นที่ยอมรับดังนั้นการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาจึงเป็นอีกศาสตร์หนึ่งที่ทำให้คนในท้องถิ่นทั้งหลายได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของวิถีชีวิตตนเองและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมของตนในทุกยุค 9 ทุกสมัยความสำคัญของภูมิปัญญาไทยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญต่อคนไทยต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างมากดังนี้ 1) ภูมิปัญญาช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมีความมั่นคง 2) ภูมิปัญญาไทยสร้างให้คนไทยเกิดความภาคภูมิใจภูมิใจในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิในความเป็นคนไทย 3) ภูมิปัญญาไทยสามารถปรับปรุงยุคต่อหลังกรรมศาสนาสอนทางศาสนาที่คนไทยนับถือมาให้กับชีวิต

๑๕พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ๒๕๔๑๔๕ให้ความหมายไว้ว่าวัฒนธรรมคือสิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะเช่นวัฒนธรรมไทยวัฒนธรรมในการแต่งกายวิถีชีวิตของหมู่คณะเช่นวัฒนธรรมพื้นบ้านวัฒนธรรมชาวเขาเป็นต้นสุชีพปยุตยกุล๑๕เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นคำไทยที่นำมาจากภาษาบาลีและสันสกฤตแปลว่าธรรมเป็นเหตุให้เจริญหรือธรรมคือความเจริญถ้าจะให้เข้าใจกันง่ายก็คือความเจริญงอกงามที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นในด้านสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาคำว่าวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตซึ่งสังคมมนุษย์ทำให้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการ

อย่างเป็นทางการและเริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นระบบครั้งแรกเมื่อปี 2561 จนถึงปัจจุบันสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่อธิบายว่าวัฒนธรรมเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้จักคิดในสถานการณ์ต่างๆที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกันวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติวัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิดวิธีการโครงสร้างทางสังคมสถาบันตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2544 สอดคล้องกับสุชีพปยุตยกุลที่กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นคำไทยที่นำมาจากภาษาบาลีและสันสกฤตแปลว่าธรรมเป็นเหตุให้เจริญหรือธรรมคือความเจริญถ้าจะให้เข้าใจกันง่ายก็คือความเจริญงอกงามที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นในด้านสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาคำว่าวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตซึ่งสังคมมนุษย์ทำให้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการอันเป็นมูลฐานที่มีต่อความดำรงอยู่รอดความถาวรแห่งเชื้อสายและการจัดระเบียบแห่งการประสปรกณของสังคม 162 Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology Vol6 No12 December 2021 วัฒนธรรมคือประมวลแห่งงานทางวัตถุแบบหรือกระสวนแห่งองค์การทางสังคมแบบแผนความประพฤติที่ได้รับการอบรมมาแล้วความรู้ความเชื่อถือและการดำเนินงานอื่นทั้งปวงซึ่งได้มีการทำให้เจริญขึ้นในสังคมมนุษย์ดังนั้นวัฒนธรรมจึงได้แก่การจัดการกับเหตุแวดล้อมของมนุษย์และคำว่าวัฒนธรรมเป็นคำที่เกิดขึ้นในภาษาไทยในสมัยที่รัฐบาลของจอมพลปพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีส่วนคำที่ตั้งเดิมเป็นภาษาอังกฤษคือ Culture สุชีพปยุตยกุล 2552 ซึ่งสอดคล้องกับภาษาศรวิลาศที่กล่าวว่าวัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบที่สลับ

อันเป็นมูลฐานที่มีต่อความดำรงอยู่รอดความถาวรแห่งเชื้อสายและการจัดระเบียบแห่งการประสมเหตุการณ์ของสังคมวัฒนธรรมคือประมวลแห่งงานทางวัตถุหรือกระสวนแห่งองค์การทางสังคมแบบแผนความประพฤติที่ได้รับการอบรมมาแล้วความรู้ความเชื่อถือและการดำเนินงานทั้งปวงซึ่งได้มีการทำให้เจริญขึ้นในสังคมมนุษย์ตั้งนั้นวัฒนธรรมจึงได้แก่การจัดการกับเหตุแวดล้อมของมนุษย์อย่างอดเดือนสดมณี๑๖ ได้กล่าววว่าวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมิใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตามสัญชาตญาณวัฒนธรรมในเชิงชีวิตวัฒนธรรมน่าจะถือได้ว่าเป็นองค์รวมของ

ซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกันวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มนุษย์กับสังคมและมนุษย์กับธรรมชาติวัฒนธรรมมีทั้งสาระและรูปแบบที่เป็นระบบความคิดวิธีการโครงสร้างทางสังคมสถาบันตลอดจนแบบแผนและทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2544 สอดคล้องกับสุขชีพัญญาภาพที่กล่าววว่าวัฒนธรรมเป็นคำไทยที่นำมาจากภาษาบาลีและสันสกฤตแปลว่าธรรมเป็นเหตุให้เจริญหรือธรรมคือความเจริญถ้าจะให้เข้าใจกันง่ายก็คือความเจริญงอกงามที่มนุษย์ทำให้เกิดขึ้นในด้านสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาคำว่าวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตซึ่งสังคมมนุษย์ทำให้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการอันเป็นมูลฐานที่มีต่อความดำรงอยู่รอดความถาวรแห่งเชื้อสายและการจัดระเบียบแห่งการประสมการณ์ของสังคม 162 Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology Vol6 No12 December 2021 วัฒนธรรมคือประมวลแห่งงานทางวัตถุแบบหรือกระสวนแห่งองค์การทางสังคมแบบแผนความประพฤติที่ได้รับการอบรมมาแล้วความรู้ความเชื่อถือและการดำเนินงานอื่นทั้งปวงซึ่งได้มีการทำให้เจริญขึ้นในสังคมมนุษย์ตั้งนั้นวัฒนธรรมจึงได้แก่การจัดการกับเหตุแวดล้อมของมนุษย์และคำว่าวัฒนธรรมเป็นคำที่เกิดขึ้นในภาษาไทยในสมัยที่รัฐบาลของจอมพลปิ่นบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีส่วนคำที่ตั้งเดิมเป็นภาษาอังกฤษคือ Culture สุขชีพัญญาภาพ 2552 ซึ่งสอดคล้องกับภาษาศรีวิลาศที่กล่าววว่าวัฒนธรรมเป็นส่วนประกอบที่สลับซับซ้อนทั้งหมดของลักษณะอันชัดเจนของจิตวิญญาณวัตถุสติปัญญาและอารมณ์ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นสังคมหรือหมู่คณะวัฒนธรรมไม่ได้หมายถึงเฉพาะเพียงศิลปะและวรรณกรรมเท่านั้นแต่ยังหมายความถึงงานนิยามค่านิยมต่างๆของชีวิตลึทธิพื้นฐานต่างๆ

มนุษย์พฤติกรรมของคนจะเป็นเช่นไรก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้นๆ เช่นวัฒนธรรมในการพบปะทักทายของไทยใช้ในการสวัสดิ์ของชาวตะวันตกทั่วไปใช้ในการสัมผัสมือของชาวทีเบตใช้การแลบลิ้นของชาวมุสลิมใช้การกล่าวสลามเป็นต้นวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควบคุมสังคมสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่สังคมเพราะในวัฒนธรรมจะมีทั้งความศรัทธาความเชื่อค่านิยมบรรทัดฐานเป็นต้นตลอดจนผลตอบแทนในการปฏิบัติและบทลงโทษเมื่อฝ่าฝืน๒๓๕ประเภทของวัฒนธรรมประเภท

มนุษย์เกิดในสังคมใดก็จะเรียนรู้และซึมซับในวัฒนธรรมของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ตั้งนั้นวัฒนธรรมในแต่ละสังคมจึงแตกต่างกันวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่คงที่มนุษย์มีการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆและปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อความเหมาะสมและความอยู่รอดของสังคม เช่นสังคมไทยสมัยก่อนผู้หญิงจะทำงานบ้านผู้ชายทำงานนอกบ้านเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวแต่ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวบาทบาทของผู้หญิงในสังคมไทยจึงเปลี่ยนแปลงไปหน้าที่ของวัฒนธรรมวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบันซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมเช่นวัฒนธรรมอิสลามอนุญาตให้ชาย(ที่มีความสามารถเลี้ยงดูและให้ความยุติธรรมแก่ภรรยา)มีภรรยาได้มากกว่า 1 คนโดยไม่เกิน 4 คนแต่ห้ามสมสู่ระหว่างเพศเดียวกันอย่างเด็ดขาด ในขณะที่ศาสนาอื่นอนุญาตให้ชายมีภรรยาได้เพียง 1 คนแต่ไม่มีบัญญัติห้ามความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันจะนั้นรูปแบบของสถาบันครอบครัวจึงอาจแตกต่างกันไปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์พฤติกรรมของคนจะเป็นเช่นไรก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้นๆเช่นวัฒนธรรมในการพบปะทักทายของไทยใช้ในการสวัสดิ์ของชาวตะวันตกทั่วไปใช้ในการสัมผัสมือของชาวทีเบตใช้การแลบลิ้นของชาวมุสลิมใช้การกล่าวสลามเป็นต้นวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควบคุมสังคมสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่สังคมเพราะในวัฒนธรรมจะมีทั้งความศรัทธาความเชื่อค่านิยมบรรทัดฐานเป็นต้นตลอดจนผลตอบแทนในการปฏิบัติและบทลงโทษเมื่อฝ่าฝืนฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าถ้าหากเข้าใจ

ของวัฒนธรรมมีหลายสำนักประมวลจัดประเภทหรือหมวดหมู่ของวัฒนธรรมไว้แตกต่างกัน ๒๒ ซึ่งตามที่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก UNESCO ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น ๕ สาขา คือ ๑ สาขา ศิลปะ The Arts ได้แก่ภาษาวรรณคดี ฟอนร่ำวีจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ละครประติมากรรม ฯลฯ ๒ สาขา มนุษยศาสตร์ The Humanities ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา ค่านิยม ในสังคม ฯลฯ ๓ สาขา กีฬา และนันทนาการ The Sport and Recreation ได้แก่ การเล่นเกมมวยไทย ฟุตบอล วา วาไทย กระบี่ กระบอง ตะกร้อ ฯลฯ ๔ สาขา งาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ๒๕๕๐ แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ๒๕๕๐-๒๕๕๓ กรุงเทพฯ ผู้แต่ง ๒๕๕๐ หน้า ๗๒๗

ก่อนสืบต่อกันมาเป็นประเพณีวัฒนธรรมจึงเป็นทั้งความคิดเห็นหรือการกระทำของมนุษย์ในสวนรวมที่เป็นลักษณะเดียวกันและแสดงให้เห็นปรากฏเป็นภาษาความเชื่อระเบียบประเพณี Phraya Anumanratchathon 1972 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ UNESCO Office of the National Culture Commission 2007 ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 5 สาขา คือ 1 สาขา ศิลปะ The Arts ได้แก่ภาษาวรรณคดี ฟอนร่ำวีจิตรศิลป์ สถาปัตยกรรม ละครประติมากรรม ฯลฯ 2 สาขา มนุษยศาสตร์ The Humanities ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ปรัชญา ค่านิยม ในสังคม ฯลฯ 3 สาขา กีฬา และนันทนาการ The Sport and Recreation ได้แก่ การเล่นเกมมวยไทย ฟุตบอล วา วาไทย กระบี่ กระบอง ตะกร้อ ฯลฯ 4 สาขา ข่างฝีมือ The Practical Craft ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ และ 5 สาขา หัตถกรรมศิลป์ Domestic Arts ได้แก่ ความรู้เรื่องอาหาร เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ความรู้เรื่องบ้านเรือน เรื่องผ้า การต้อนรับแขก การดูแลเด็ก ฯลฯ กระทรวงวัฒนธรรม Ministry of Culture 2007 ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ 1 วัฒนธรรมที่จับต้องได้ tangible culture หมายถึง สิ่งประดิษฐ์หรือสิ่งสร้างที่มนุษย์คิดค้นขึ้น เช่น สิ่งของเครื่องใช้ ในครัวเรือน อาคาร บ้านเรือน เสื้อผ้า เครื่องประดับ ตกแต่ง บางครั้งวัฒนธรรมที่สัมผัสได้ ถูกเรียกขานว่า วัฒนธรรมวัตถุ Material culture และ 2 วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ intangible culture หรือที่เรียกว่า วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ Nonmaterial culture หมายถึง แบบแผนในการดำเนินชีวิต หรือประเพณีปฏิบัติที่เกิดจากความ คิดความเชื่อ ซึ่งปรากฏในรูปของกระทำ เช่น การใช้ภาษา การยึดถือศีลธรรม จารีต ต่างๆ หลักการสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ พศ. 2546 ในคานายามของอนุสัญญาให้ความหมายว่า มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ หมายถึง การปฏิบัติ การ

ๆ เป็นเรื่องปกติของมนุษย์ทุกสังคมมนุษย์คือนักประดิษฐ์และพัฒนาสิ่งต่างๆ ขึ้นมาใช้ภายในสังคมของตัวเอง ตรงข้ามกับทฤษฎีการแพร่กระจายที่สันนิษฐานว่า มนุษย์เป็นผู้ที่เฉื่อยช้าและไม่รู้จักการสร้างสิ่งต่างๆ ๒๕๒๓ สารสำคัญของทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม The Diffusion Theory of Cultural เจ้าของทฤษฎีคือ ราล์ฟ ลินตัน Ralph Linton คศ. 1893-1953 นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน สารสำคัญของทฤษฎี ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเกิดจากการ

ด้านคือ พฤติกรรมจิตใจ และปัญญา นอกจากหลักพหุบูรณาการ การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ในสังคมไทยที่ผู้เขียนได้นำเสนอไปแล้ว นั้น การพัฒนาชุมชนนั้นยังจัดเป็นสาขาวิชาหนึ่งของสาขาวิชาสังคมศาสตร์ Social science โดยเป็นสังคมศาสตร์ที่ประยุกต์สามารถนำไปเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาเป้าหมายบางประการของมนุษย์และชุมชนสังคมมนุษย์ได้ การพัฒนาชุมชนจึงมีทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้พัฒนาชุมชนได้ เพื่อให้เกิดผล การพัฒนาที่มีความเข้มแข็ง ดังนี้ ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม The Diffusion Theory of Cultural เจ้าของทฤษฎีคือ ราล์ฟ ลินตัน Ralph Linton คศ. 1893-1953 นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกัน ARU Research Journal Vol5 No3 September 2018 121 สารสำคัญของทฤษฎี ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม โดยเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างสังคมที่แตกต่างกัน วัฒนธรรมรวมกัน และต่างกระจายวัฒนธรรมไปสู่กันและกัน เมื่อเกิดการแพร่กระจายวัฒนธรรมขึ้นแล้ว สังคมที่เจริญกว่า อาจจะได้รับวัฒนธรรมบางอย่างของสังคมที่ด้อยกว่าก็ได้ และในทางอ้อมเดียวกัน สังคมที่ด้อยกว่า อาจจะไม่ได้รับวัฒนธรรมของสังคมที่เจริญกว่าก็ได้ และในทางอ้อมเดียวกัน สังคมที่ด้อยกว่า อาจจะไม่ได้รับวัฒนธรรมของสังคมที่เจริญกว่าก็ได้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่แล้ว เกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา มากกว่าการเปลี่ยนแปลงของทางสังคมส่วนใหญ่แล้ว เกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา มากกว่าเดิม จากการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ขึ้นเอง ในสังคมหรือถ้ามีก็มักจะนำสิ่งใหม่ๆ จากภายนอกเข้ามาผสมผสานกับของที่มีอยู่แล้ว เป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน จะเห็นได้จากสังคมอเมริกัน ซึ่งมีศักยภาพด้านการประดิษฐ์คิดค้นสูง แต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากการแพร่กระจายถึงร้อยละ

เปลี่ยนแปลงของทางสังคมส่วนใหญ่แล้วเกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าเดิมจากการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ขึ้นเองในสังคมหรือถ้ามีก็มักจะนำสิ่งใหม่ๆจากภายนอกเข้ามาผสมผสานกับของที่มีอยู่แล้วเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนจะเห็นได้จากสังคมอเมริกาซึ่งมีศักยภาพด้านการประดิษฐ์คิดค้นสูงแต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากการแพร่กระจายถึงร้อยละ๙๐เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นเพียงร้อยละ๑๐เท่านั้นทฤษฎี

กว่าอาจจะไม่รับวัฒนธรรมของสังคมที่เจริญกว่าก็ได้และในทางตรงกันข้ามสังคมที่ด้อยกว่าอาจจะไม่รับวัฒนธรรมของสังคมที่เจริญกว่าก็ได้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่แล้วเกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าการเปลี่ยนแปลงของทางสังคมส่วนใหญ่แล้วเกิดจากการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามามากกว่าเดิมจากการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ขึ้นเองในสังคมหรือถ้ามีก็มักจะนำสิ่งใหม่ๆจากภายนอกเข้ามาผสมผสานกับของที่มีอยู่แล้วเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนจะเห็นได้จากสังคมอเมริกาซึ่งมีศักยภาพด้านการประดิษฐ์คิดค้นสูงแต่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากการแพร่กระจายถึงร้อยละ 90 เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นผลลัพธ์ของพหุวัฒนธรรมที่ช่วยแก้ปัญหาในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเกิดจากสาเหตุสำคัญคือการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากภายนอกสังคมถ้าหากจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนก็คือการขยายผลของชุมชนที่ประสบความสำเร็จโดยใช้ชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเป็นตัวอย่างหรือเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ชุมชนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเกิดการตื่นตัวและสมาชิกในชุมชนร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเกิดการกระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างสังคมที่ต่างวัฒนธรรมกันซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้โดยต้องจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารทั้งจากภายในชุมชนและกับชุมชนอื่นอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการสร้างเครือข่ายชุมชนกับชุมชนต่างๆเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกันซึ่งนับว่าเป็น

อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนขึ้นได้ตั้งนั้นจึงต้องมีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในรูปแบบดังกล่าวไว้ล่วงหน้าหลักของการแพร่กระจายวัฒนธรรมหลักของการแพร่กระจายวัฒนธรรมหนึ่งๆจะแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นๆได้ต้องยึดหลักว่าวัฒนธรรมคือความคิดและพฤติกรรมผลของความคิดที่ติดตัวบุคคลบุคคลไปถึงที่ใดวัฒนธรรมก็จะไปถึงที่นั่นดังนั้นการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้๑หลักภูมิศาสตร์ต้องไม่มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ขวางกั้นเช่นไม่มีภูเขา

ก็คือวัฒนธรรมประจำชาติและวัฒนธรรมประจำชาติก็คือรูปแบบรวมของบุคลิกภาพส่วนบุคคลหรือวัฒนธรรมพื้นฐาน Basic personality ของสังคมนั้นเองรูปแบบทางวัฒนธรรมเกิดมาจากลักษณะพื้นฐานของวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆส่วนใหญ่ของสังคมนั้นๆเป็นกลุ่มก่อนจะมองเห็นได้เป็นแบบแผนทางวัฒนธรรมหนึ่งๆซึ่งถูกแสดงออกโดยสมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมนั้นทั้งรูปร่างและนามธรรมนิตยพรวรรณคดี 2540 117 รูปแบบของวัฒนธรรม Patterns of Culture วัฒนธรรมหรือพฤติกรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทุกคนคิดสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายของตนสิ่งใดพฤติกรรมใดที่บุคคลหนึ่งคิดขึ้นและทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ตนเองเพียงผู้เดียวโดยไม่มีผู้อื่นได้มีส่วนร่วมนั้นเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคลจึงไม่นับว่าเป็นรูปแบบของวัฒนธรรม 14 ส่วนพฤติกรรมใดที่เป็นยอมรับของคนหมู่มากในสังคมและคนส่วนใหญ่ยอมรับเรียกว่ารูปแบบวัฒนธรรมอย่างเช่นวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญที่ถือเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นคือการประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคมหรือรูปแบบวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวมอญที่ทุกคนยอมรับจะแต่งกายในเทศกาลที่สำคัญของชนชาติหรือที่เรียกว่ารูปแบบวัฒนธรรมประจำชาติทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม Diffusionism หลักของการแพร่กระจายวัฒนธรรมหนึ่งๆจะแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นๆได้ต้องยึดหลักว่าวัฒนธรรมคือความคิดและพฤติกรรมที่ติดตัวบุคคลบุคคลไปถึงที่ใดวัฒนธรรมก็จะไปถึงที่นั่นดังนั้นการแพร่กระจายของวัฒนธรรมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้๑คือนิตยพรวรรณคดี 93 2540 1 หลักภูมิศาสตร์ต้องไม่มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ขวางกั้นเช่นไม่มีภูเขาสูงทะเลกว้าง

ต้นการไปศึกษายังถิ่นอื่นจึงเป็นการไปแพร่กระจายวัฒนธรรมโดยตรงการรู้จักใครและการแต่งงานกับคนต่างวัฒนธรรมการไปร่วมปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาและการอพยพโยกย้ายถิ่นเพราะเกิดภัยทางสังคมเช่นเกิดสงครามและความขัดแย้งการประสพภัยธรรมชาติเช่นข้าวยากหมากแพงแห้งแล้งและการยึดครองโดยผู้รุกรานเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมทั้งสี่ การคมนาคมที่ดีเป็นปัจจัยเอื้อต่อการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเช่นถนนดีพาหนะสำหรับการโดยสาร

ได้คนที่มีความรู้จึงมีโอกาสนำวัฒนธรรมติดตัวไปสังสรรค์กับวัฒนธรรมอื่นได้ 3 ปัจจัยทางสังคมได้แก่การจงใจแลกเปลี่ยนวิธีการพฤติกรรมใหม่และความรู้เป็นต้นการไปศึกษายังถิ่นอื่นจึงเป็นการไปแพร่กระจายวัฒนธรรมโดยตรงการรู้จักใครและการแต่งงานกับคนต่างวัฒนธรรมการไปร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาและการอพยพโยกย้ายถิ่นเพราะเกิดภัยทางสังคมเช่นเกิดสงครามและความขัดแย้งการประสพภัยธรรมชาติเช่นข้าวยากหมากแพงแห้งแล้งและการยึดครองโดยผู้รุกรานเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมทั้งสี่ 4 การคมนาคมขนส่งที่ดีเป็นปัจจัยเอื้อต่อการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเช่นถนนดีพาหนะสำหรับการโดยสารและการเดินทางในระยะทางไม่ไกลเกินไปนักแล้วแต่เป็นอัตราเร่งการแพร่กระจายที่ดีด้วยการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม Cultural Diffusion นักปราชญ์ทางวัฒนธรรมเช่นเอ็ดเวิร์ดซาปิออร์และฟรานซ์โบแอส Edward Sapir Franz Boas มีแนวคิดที่ว่าวัฒนธรรมนั้นเกิดจากแหล่งศูนย์กลางเป็นแหล่งๆไปแล้วแพร่กระจายไปตามพื้นที่ต่างๆและอาศัยการติดต่อเชื่อมโยงของมนุษยชาติในโลกที่มีแนวโน้มที่จะติดต่อกัน 15 ตลอดเวลา วัฒนธรรมตามแหล่งต่างๆของโลกที่มีส่วนคล้ายคลึงกันนั้นมีสาเหตุมาจากแพร่กระจายทางวัฒนธรรมนี้เองแนวคิดที่เกี่ยวกับการแพร่กระจายของวัฒนธรรมของฟรานซ์โบแอส Franz Boas คือ 1 วัฒนธรรมอาจจะเกิดและพัฒนาก่อนจะมีการแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นๆโดยรอบ 2 วัฒนธรรมอาจจะเกิดแหล่งหนึ่งแล้วจึงแพร่กระจายไปพร้อมกับพัฒนาตัวเองแหล่งอื่นๆได้การใช้ทฤษฎีการแพร่กระจายของวัฒนธรรมในการทำการวิจัยครั้งนี้นำมาใช้เพื่อให้ทราบว่าชาวมอญเกาะเกร็ดมีการอพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย

๒รูปแบบวัฒนธรรมคล้ายของอินเดียทั้งๆที่ประเทศไทยอยู่ติดกับประเทศเวียดนามไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าวัฒนธรรมใดแพร่กระจายไปสู่วัฒนธรรมใดเป็นวัฒนธรรมต้นกำเนิด๒๕ทฤษฎีจิตกรรมฝาผนังจิตรกรรมฝาผนังของไทยเป็นสิ่งที่สำคัญเปรียบเสมือนเครื่องบันทึกชั้นเยี่ยมที่ใช้บันทึกเรื่องราวต่างๆเอาไว้ดังกล่าวสมชาติมนีโชติ๒๕ที่ได้กล่าวถึงจิตรกรรมฝาผนังของไทยว่าเป็นตำราอันซื่อสัตย์ที่จารึกไว้ด้วยเรื่องราวอันเป็นจริงเทียบกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีเช่นเดียวกับการจารึก

analysis The research results are as follows 1 The Uposatha mural of Pho Chai Khok Yai Temple is a painting of Vessantara Jataka and the Buddha s biography written within the Uposatha wall in 4 directions East Thosaporn and Himmapan episodes West episodes of Nokhon and Mra Confrontation of the Buddha North episodes of Chaka Sat Maharaja South episodes of Tankan Vanapawet Chuchok Chulapol painted drawn in the late Rattanakosin period with powder by Vietnamese artist 2 The beauty in the subjective theory caused by emotions feelings and experiences of individuals in visual perception of the mural creates emotions feelings 97 ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2563 วารสารสถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรม and perceptions of beauty with the ability of each individual to access the value of the objects seen in four points of view 1 Sublimity 2 faith 3 satisfaction and 4 enjoyment 3 The mural s beauty according to the subjective theory after seeing the mural the sentimental feeling in each person s mind is divided into four types as follows 1 surprise as an interesting feeling 2 faith as a state of emotions of beliefs 3 satisfaction as a feeling of pleasure and fulfillment 4 pleasure as a feeling of joy Keywords Beauty Subjective theory murals 1 บทนำจิตรกรรมฝาผนังของไทยเป็นสิ่งที่สำคัญเปรียบเสมือนเครื่องบันทึกชั้นเยี่ยมที่ใช้บันทึกเรื่องราวต่างๆเอาไว้ดังกล่าวสมชาติมนีโชติ Maneechot 1986 22 ที่ได้กล่าวถึงจิตรกรรมฝาผนังของไทยว่าเป็นตำราอันซื่อสัตย์ที่จารึกไว้ด้วยเรื่องราวอันเป็นจริงเทียบ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

ไว้ด้วยตัวอักษรสีที่แฝงบรรจุอยู่ในจิตรกรรมฝาผนังประมวลรวมไว้ซึ่งจารัด
ประเพณีระเบียบแบบแผนที่มีในอดีต๕๑ความหมายของจิตรกรรมฝาผนัง
จิตรกรรมฝาผนังหมายถึงภาพเขียนที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างของไทยที่แตกต่าง
จากศิลปะของชนชาติอื่นแม้ว่าอาจมีอิทธิพลศิลปะของชาติอื่นอยู่บ้างแต่
สามารถดัดแปลงคลี่คลายตัดทอนหรือเพิ่มเติมจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ
ตนเองได้อย่างสวยงามลงตัวและมีวิวัฒนาการด้านรูปแบบวิธีการมาตลอดจนถึง
ปัจจุบันและสามารถพัฒนา

จิตรกรรมไทยจิตรกรรมไทยหมายถึงภาพเขียนที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างของ
ไทยที่แตกต่างจากศิลปะของชนชาติอื่นอย่างชัดเจนถึงแม้จะมีอิทธิพลศิลปะ
ของชาติอื่นอยู่บ้างแต่ก็ดัดแปลงคลี่คลายตัดทอนหรือเพิ่มเติมจนเป็น
เอกลักษณ์เฉพาะของตนเองได้อย่างสวยงามลงตัวมีวิวัฒนาการทางด้านรูป
แบบและวิธีการมาตลอดจนถึงปัจจุบันซึ่งสามารถพัฒนาต่อไปอีกในอนาคต
จิตรกรรมไทยเป็นลักษณะอุดมคติเป็นภาพ 2 มิติโดยนำสิ่งใกล้ไว้ตอนล่างของ
ภาพสิ่งไกลไว้ตอนบนของภาพใช้สีแบบเอกรงค์คือใช้หลายสีแต่มีสีที่โดดเด่น
เพียงสีเดียวลายไทยเป็นส่วนประกอบของภาพเขียนไทยใช้ตกแต่งอาคาร
สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆเครื่องประดับฯลฯเป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกต่างๆกันซึ่งนำ
เอารูปร่างจากธรรมชาติมาประกอบเช่นลายกระหนกลายกระจังลายประจำยาม
ลายเครือเถาเป็นต้นหรือเป็นรูปที่มาจากความเชื่อและคตินิยมเช่นรูปคนรูป
เทวดารูปสัตว์รูปยักษ์เป็นต้นจิตรกรรมไทยเป็นวิจิตรศิลป์อย่างหนึ่งซึ่งส่งผล
สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีคุณค่าทางศิลปะและเป็นประโยชน์
ต่อการศึกษา ค้นคว้ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาประวัติศาสตร์โบราณคดีชีวิตความเป็น
อยู่วัฒนธรรมการแต่งกายตลอดจนการแสดงการเล่นพื้นเมืองต่างๆของ
แต่ละยุคสมัยและสาระอื่นๆที่ประกอบกันเป็นภาพจิตรกรรมไทยวิวัฒนาการของ
งานจิตรกรรมไทยแบ่งออกตามลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรมที่ปรากฏใน
ปัจจุบันมีอยู่ 2 แบบคือจิตรกรรมไทยแบบประเพณี(Thai Traditional
Painting)เป็นศิลปะที่มีความประณีตสวยงามแสดงความรู้ลึกซึ้งชีวิตจิตใจและ
ความเป็นไทยที่มีความอ่อนโยนละมุนละไมสร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจน
ได้ลักษณะประจำชาติมีลักษณะและรูป

ต่อไปอีกในอนาคตลายไทยเป็นส่วนประกอบของภาพเขียนไทยใช้ตกแต่ง
อาคารสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆเครื่องประดับฯลฯเป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกต่างๆกัน
ซึ่งนำเอารูปร่างจากธรรมชาติมาประกอบเช่นลายกระหนกลายกระจังลายประจำยาม
ลายเครือเถาเป็นต้นหรือเป็นรูปที่มาจากความเชื่อและคตินิยมเช่นรูปคนรูป
เทวดารูปสัตว์รูปยักษ์เป็นต้นจิตรกรรมไทยเป็นวิจิตรศิลป์อย่างหนึ่งซึ่งส่งผล
สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีคุณค่าทางศิลปะและเป็นประโยชน์
ต่อการศึกษา ค้นคว้ามีเรื่อง

จิตรกรรมไทยจิตรกรรมไทยหมายถึงภาพเขียนที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างของ
ไทยที่แตกต่างจากศิลปะของชนชาติอื่นอย่างชัดเจนถึงแม้จะมีอิทธิพลศิลปะ
ของชาติอื่นอยู่บ้างแต่ก็ดัดแปลงคลี่คลายตัดทอนหรือเพิ่มเติมจนเป็น
เอกลักษณ์เฉพาะของตนเองได้อย่างสวยงามลงตัวมีวิวัฒนาการทางด้านรูป
แบบและวิธีการมาตลอดจนถึงปัจจุบันซึ่งสามารถพัฒนาต่อไปอีกในอนาคต
จิตรกรรมไทยเป็นลักษณะอุดมคติเป็นภาพ 2 มิติโดยนำสิ่งใกล้ไว้ตอนล่างของ
ภาพสิ่งไกลไว้ตอนบนของภาพใช้สีแบบเอกรงค์คือใช้หลายสีแต่มีสีที่โดดเด่น
เพียงสีเดียวลายไทยเป็นส่วนประกอบของภาพเขียนไทยใช้ตกแต่งอาคาร
สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆเครื่องประดับฯลฯเป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกต่างๆกันซึ่งนำ
เอารูปร่างจากธรรมชาติมาประกอบเช่นลายกระหนกลายกระจังลายประจำยาม
ลายเครือเถาเป็นต้นหรือเป็นรูปที่มาจากความเชื่อและคตินิยมเช่นรูปคนรูป
เทวดารูปสัตว์รูปยักษ์เป็นต้นจิตรกรรมไทยเป็นวิจิตรศิลป์อย่างหนึ่งซึ่งส่งผล
สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีคุณค่าทางศิลปะและเป็นประโยชน์
ต่อการศึกษา ค้นคว้ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาประวัติศาสตร์โบราณคดีชีวิตความเป็น
อยู่วัฒนธรรมการแต่งกายตลอดจนการแสดงการเล่นพื้นเมืองต่างๆของ
แต่ละยุคสมัยและสาระอื่นๆที่ประกอบกันเป็นภาพจิตรกรรมไทยวิวัฒนาการของ
งานจิตรกรรมไทยแบ่งออกตามลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรมที่ปรากฏใน
ปัจจุบันมีอยู่ 2 แบบคือจิตรกรรมไทยแบบประเพณี(Thai Traditional
Painting)เป็นศิลปะที่มีความประณีตสวยงามแสดงความรู้ลึกซึ้งชีวิตจิตใจและ
ความเป็นไทยที่มีความอ่อนโยนละมุนละไมสร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจน
ได้ลักษณะประจำชาติมีลักษณะและรูปแบบพิเศษนิยม

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

๒๕๒ลักษณะของจิตรกรรมไทยจิตรกรรมไทยประเพณีมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นแบบแผนประการดังนี้แบบแผนเฉพาะด้านเชื้อชาติศิลปกรรมเป็นสื่อที่แสดงออกให้รับรู้ได้ถึงชนชาติหรือเชื้อชาติในด้านความคิดความเชื่ออุดมคติความรู้วิชาการสนิยมซึ่งมีสภาพแวดล้อมสังคมศาสนาเศรษฐกิจการเมืองการปกครองและอิทธิพลของศิลปะอื่นเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวแสดงออกได้ในลักษณะที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีนิยมดังนี้๑๑รูปแบบหมายถึงตัวแบบในการแสดงออกยึดถือเอาความงามด้านอุดมคติหรือเหตุผลทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

in two dimensions Which are valuable products of art They reveal a distinctive Thai Isan characteristic is a creative work of Isan traditional The tech nique and details of the mural painting got styles from between the late of Isan local Were drawn by a local painter These mural paintings indicated sincerity in creation of arts to serve society or Myth Keywords Mural Isan ปีที่๗ฉบับที่๑มกราคม ๒๕๕๘ 87 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นบทนำภาคอีสานเป็นภูมิภาคหนึ่งที่น่าประหลาดใจที่ปรากฏงานจิตรกรรมฝาผนังหลายแห่งนอกจากจะมีการค้นพบตามผนังถ้ำและหน้าผาต่างๆแล้วยังปรากฏตามผนังสิ่งขึ้นกับโบราณคดีและนักวิชาการศิลปะในเขตลุ่มแม่น้ำโขงได้ศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบบริเวณที่พบจิตรกรรมฝาผนังดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรมอีสานจิตรกรรมฝาผนังเป็นศิลปะที่มีมาตั้งแต่โบราณซึ่งนิยมเขียนกันตามผนังพระอุโบสถพระวิหารพระมณฑปปราสาทราชวังตลอดจนผนังถ้ำและเพิงผาซึ่งเรียกว่าจิตรกรรมฝาผนัง Mural Paintings อดัมบัวศรี 2547 3 จิตรกรรมฝาผนังหรือซูปแต้มของคนอีสานได้รับการยอมรับและยกย่องว่ามีคุณค่าทางศิลปะอีกทั้งยังมีกลวิธีการสื่อสารที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในการที่จะสื่อความหมายถึงความเชื่อของสังคมและวัฒนธรรมของคนอีสานอีกแง่มุมหนึ่งจากกล่าวได้ว่าศิลปกรรมเป็นสื่อที่แสดงออกให้รับรู้ได้ถึงชนชาติหรือเชื้อชาติในด้านความคิดความเชื่ออุดมคติความรู้วิชาการสนิยมซึ่งมีสภาพแวดล้อมสังคมศาสนาเศรษฐกิจการเมืองการปกครองและอิทธิพลของศิลปะอื่นเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวแสดงออกได้ในลักษณะที่เป็นขนบนิยมในอีสานมีการวาดภาพวาดรูปลงบนพื้นที่ผนังถ้ำผนังอุโบสถทั้งภายนอก

ไว้เป็นพุทธบูชาตามผนังโบสถ์วิหารศาลาการเปรียญผนังถ้ำมีจุดมุ่งหมายเพื่อประดับตกแต่งพื้นผนังโน้มน้าวชักนำให้ผู้เกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนาส่วนผู้ที่ศรัทธาอยู่แล้วเมื่อได้สัมผัสสัจจะทำให้ซาบซึ้งต่อพระธรรมคำสั่งสอนยิ่งขึ้น จิตรกรรมฝาผนังยังปรากฏคุณค่าด้านต่างๆอาทิทางด้านการศึกษาหลักวิชาแบบอย่างที่มีอย่างสูงที่สั่งสมสืบทอดจากอดีตคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีคุณค่าด้านขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีวิถีการดำเนินชีวิตคติความเชื่อของคนในท้องถิ่นได้

สงบสว่างภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้ก็เพื่อให้ผู้ชมได้ศึกษาพระพุทธศาสนามากกว่าเป็นเครื่องประดับตกแต่งผนังโบสถ์วิหารให้สวยงามเท่านั้นกรณีการตั้งคุณานนท์ 2554 จิตรกรรมส่วนใหญ่พัฒนามาจากเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาและวรรณกรรมพื้นบ้านกล่าวคือเรื่องราวทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ อรรถกถาชาดกอดีตพุทธปริศนาธรรมพระมาลัยไตรภูมิเป็นต้นส่วนเรื่องราวทางวรรณกรรมพื้นบ้านเช่นสินไชยสังขลิขัยพระรามชาดกพระลักษพระรามสุริวงศ์กาละเกตและท้าวปาจิตตางอรัมพิเป็นต้นโดยถ่ายทอดแก่นแท้ของเรื่องราวผ่านภาพที่มีการตัดเส้นใช้สีแบนและอิริยาบถแสดงความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไปตามทักษะความสามารถทางเชิงช่างแต่ละคนที่จะรังสรรค์ผลงานนั้นขึ้นมา วารสารมหาจุฬานาคธรรมศนีปีที่ 6 ฉบับที่ 10 ธันวาคม 2562 5281 จากความเข้าใจของตนเองสร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกลายเป็นพุทธบูชาตามผนังโบสถ์วิหารหอแจกศาลาการเปรียญผนังถ้ำประดับตกแต่งพื้นผนังโน้มน้าวชักนำให้ผู้เกิดความศรัทธาต่อพุทธศาสนาส่วนผู้ที่ศรัทธาอยู่แล้วเมื่อได้สัมผัสสัจจะทำให้ซาบซึ้งต่อพระธรรมคำสั่งสอนยิ่งขึ้นจิตรกรรมฝาผนังยังปรากฏคุณค่าด้านต่างๆอาทิทางด้านการศึกษาหลักวิชาแบบอย่างที่มีอย่างสูงที่สั่งสมสืบทอดจากอดีตคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีคุณค่าด้านขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีวิถีการดำเนินชีวิตคติความเชื่อของคนในท้องถิ่นจะเห็นได้ว่าภาพเขียนนั้นมีได้จำกัดวัสดุสถานที่และพื้นผิวในการสร้างสรรคผลงานแต่จุดประสงค์หลักนั้นก็เพื่อกลายเป็นพุทธบูชาความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนาสอดคล้องกับงานวิจัยของอธิการสุขศรีเรื่องการศึกษาศิลปะพุทธศิลป์ในจังหวัดมหาสารคามที่กล่าวไว้ว่าพัฒนาการ

๒๗นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงรูปแบบของจิตรกรรมไว้คือจิตรกรรมไทยจำแนกโดยใช้เกณฑ์พัฒนาการผลงานลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรมที่ปรากฏในปัจจุบัน มี๒แบบ๓๓คือ๑จิตรกรรมไทยแบบประเพณี Thai Traditional Painting เป็นศิลปะที่มีความประณีตสวยงามแสดงความรู้สึชีวิตจิตใจและความเป็นไทยที่มีความอ่อนโยนละมุนละไมสร้างสรรคสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตมีลักษณะประจำชาติที่มีลักษณะและรูปแบบเป็นพิเศษนิยมเขียนบนฝาผนังภายในอาคารที่เกี่ยวข้องกับ

จิตรกรรมไทยจิตรกรรมไทยหมายถึงภาพเขียนที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างของไทยที่แตกต่างจากศิลปะของชนชาติอื่นอย่างชัดเจนถึงแม้จะมีอิทธิพลศิลปะของชาติอื่นอยู่บ้างแต่ก็ดัดแปลงคลี่คลายตัดทอนหรือเพิ่มเติมจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองได้อย่างสวยงามลงตัวมีวิวัฒนาการทางด้านรูปแบบและวิธีการมาตลอดจนถึงปัจจุบันซึ่งสามารถพัฒนาต่อไปอีกในอนาคต จิตรกรรมไทยเป็นลักษณะอุดมคติเป็นภาพ 2 มิติโดยนำสิ่งใกล้ไว้ตอนล่างของภาพสิ่งไกลไว้ตอนบนของภาพใช้สีแบบเอกรงค์คือใช้หลายสีแต่มีสีที่โดดเด่นเพียงสีเดียวลายไทยเป็นส่วนประกอบของภาพเขียนไทยใช้ตกแต่งอาคารสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆเครื่องประดับฯลฯเป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันซึ่งนำเอารูปร่างจากธรรมชาติมาประกอบเช่นลายกระหนกลายกระจังลายประจำยามลายเครือเถาเป็นต้นหรือเป็นรูปที่มาจากความเชื่อและคตินิยมเช่นรูปคนรูปเทวดารูปสัตว์รูปยักษ์เป็นต้นจิตรกรรมไทยเป็นวิจิตรศิลป์อย่างหนึ่งซึ่งส่งผลสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติมีคุณค่าทางศิลปะและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนาประวัติศาสตร์โบราณคดีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมการแต่งกายตลอดจนการแสดงการเล่นพื้นเมืองต่างๆของงานจิตรกรรมไทยแบ่งออกตามลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรมที่ปรากฏในปัจจุบันมีอยู่ 2 แบบคือจิตรกรรมไทยแบบประเพณี(Thai Traditional Painting)เป็นศิลปะที่มีความประณีตสวยงามแสดงความรู้สึกชีวิตจิตใจและความเป็นไทยที่มีความอ่อนโยนละมุนละไมสร้างสรรคสืบ

พุทธศาสนาและอาคารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลชั้นสูงเช่นโบสถ์วิหารพระที่นั่งวังบนวัดที่เป็นผ้าหรือกระดาษและบนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆตามกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณเนื้อหาที่เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตพุทธพุทธประวัติทศชาติชาดกไตรภูมิวรรณคดีและชีวิตไทยพงศาวดารต่างๆส่วนใหญ่นิยมเขียนประดับผนังพระอุโบสถวิหารอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประกอบพิธีทางศาสนาลักษณะจิตรกรรมไทยแบบประเพณีเป็นศิลปะแบบอุดมคติ Idealistic ผมนวกเข้ากับเรื่องราวที่กึ่งลึกลับเป็นภาพ 2 มิติให้ความรู้สึกเพียงด้าน

กับบุคคลชั้นสูงเช่นโบสถ์วิหารพระที่นั่งวังบนผืนผ้าบนกระดาษและบนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆโดยเขียนด้วยสีฝุ่นตามกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณเนื้อหาที่เขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตพุทธพุทธประวัติทศชาติชาดกไตรภูมิวรรณคดีและชีวิตไทยพงศาวดารต่างๆส่วนใหญ่นิยมเขียนประดับผนังพระอุโบสถวิหารอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประกอบพิธีทางศาสนาลักษณะจิตรกรรมไทยเป็นศิลปะแบบอุดมคติ(Idealistic)ผมนวกเข้ากับเรื่องราวที่กึ่งลึกลับมหัศจรรย์ซึ่งคล้ายกับงานจิตรกรรมในประเทศแถบตะวันออกหลายๆประเทศเช่นอินเดียศรีลังกาจีนและญี่ปุ่นเป็นต้นเป็นภาพที่ระบายสีแบนเรียบด้วยสีค่อนข้างสดใสและมีการตัดเส้นเป็นภาพ 2 มิติให้ความรู้สึกเพียงด้านกว้างและยาวไม่มีความลึกไม่มีการใช้แสงและเงามาประกอบจิตรกรรมไทยแบบประเพณีมีลักษณะพิเศษในการจัดวางภาพแบบเล่าเรื่องเป็นตอนๆตามผนังช่องหน้าต่างโดยรอบโบสถ์วิหารและผนังด้านหน้าและหลังพระประธานภาพจิตรกรรมไทยมีการใช้สีแตกต่างกันออกไปตามยุคสมัยทั้งเอกรงค์และพหุรงค์โดยเฉพาะการใช้สีหลายสีแบบพหุรงค์นิยมมากในสมัยรัตนโกสินทร์เพราะได้สีจากต่างประเทศที่เข้ามาติดต่อค้าขายด้วยทำให้ภาพจิตรกรรมไทยมีความสวยงามและสีสันทันหลากหลายมากขึ้นรูปแบบลักษณะตัวภาพในจิตรกรรมไทยซึ่งจิตรกรไทยได้สร้างสรรค์ออกแบบไว้เป็นรูปแบบอุดมคติที่แสดงออกทางความคิดให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและความสำคัญของภาพเช่นรูปเทวดานางฟ้ากษัตริย์นางพญานางรำจะมีลักษณะเด่นงามสง่าด้วยลีลาอันชดช้อยแสดงอารมณ์ความรู้สึกปีติยินดีหรือเศร้าโศกเสียใจด้วยอากัปกิริยาท่าทางถ้าเป็นรูปยักษ์มารก็แสดงออกด้วยท่าทางที่บึกบึนแข็งขันส่วนพวกวานรแสดงควมลิงโลดคล่องแคล่วว่องไวด้วยลีลาท่วงท่าและหน้าตาสำหรับพวก

กว้างและยาวไม่มีความรู้และไม่มีการใช้แสงและเงามาประกอบจิตรกรรมไทยแบบประเพณีมีลักษณะพิเศษในการจัดวางภาพแบบเล่าเรื่องเป็นตอนๆตามผนังช่องหน้าต่างโดยรอบโบสถ์วิหารและผนังด้านหน้าและหลังพระประธานภาพจิตรกรรมไทยมีการใช้สีแตกต่างกันออกไปตามยุคสมัยเช่นสีเอกรงค์และสีพหุรงค์รูปแบบลักษณะตัวภาพในจิตรกรรมไทยเป็นรูปแบบอุดมคติที่แสดงออกทางความคิดให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและความสำคัญของภาพเช่นรูป

ละมุนละไมสร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนได้ลักษณะประจำชาติมีลักษณะและรูปแบบพิเศษนิยมเขียนบนผืนผ้าผนังภายในอาคารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและอาคารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลชั้นสูงเช่นโบสถ์วิหารพระที่นั่งวังบนผืนผ้าบนกระดาษและบนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆโดยเขียนด้วยสีฝุ่นตามกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณเนื้อหาที่เขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตพุทธพุทธประวัติทศชาติชาดกไตรภูมิวรรณคดีและชีวิตไทยพงศาวดารต่างๆส่วนใหญ่นิยมเขียนประดับผนังพระอุโบสถวิหารอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประกอบพิธีทางศาสนาลักษณะจิตรกรรมไทยเป็นศิลปะแบบอุดมคติ(Idealistic)ผมนวกเข้ากับเรื่องราวที่กึ่งลึกลับมหัศจรรย์ซึ่งคล้ายกับงานจิตรกรรมในประเทศแถบตะวันออกหลายๆประเทศเช่นอินเดียศรีลังกาจีนและญี่ปุ่นเป็นต้นเป็นภาพที่ระบายสีแบนเรียบด้วยสีค่อนข้างสดใสและมีการตัดเส้นเป็นภาพ 2 มิติให้ความรู้สึกเพียงด้านกว้างและยาวไม่มีความลึกไม่มีการใช้แสงและเงามาประกอบจิตรกรรมไทยแบบประเพณีมีลักษณะพิเศษในการจัดวางภาพแบบเล่าเรื่องเป็นตอนๆตามผนังช่องหน้าต่างโดยรอบโบสถ์วิหารและผนังด้านหน้าและหลังพระประธานภาพจิตรกรรมไทยมีการใช้สีแตกต่างกันออกไปตามยุคสมัยทั้งเอกรงค์และพหุรงค์โดยเฉพาะการใช้สีหลายสีแบบพหุรงค์นิยมมากในสมัยรัตนโกสินทร์เพราะได้สีจากต่างประเทศที่เข้ามาติดต่อค้าขายด้วยทำให้ภาพจิตรกรรมไทยมีความสวยงามและสีสันทันหลากหลายมากขึ้นรูปแบบลักษณะตัวภาพในจิตรกรรมไทยซึ่งจิตรกรไทยได้สร้างสรรค์ออกแบบไว้เป็นรูปแบบอุดมคติที่แสดงออกทางความคิดให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง

เทวดานางฟ้ากษัตริย์นางพญานางรำจะมีลักษณะเด่นงามสง่าด้วยลีลาอัน
 ชดช้อยแสดงอารมณ์ความรู้สึกบีบคั้นดิ้นหรือเศร้าโศกเสียใจด้วยอากัปกิริยา
 ท่าทางถ้าเป็นรูปยักษ์มารก็แสดงออกด้วยท่าทางที่บีบคั้นแข็งขันส่วนพวกวานร
 แสดงความลึงโลดคล่องแคล่วว่องไวด้วยลีลาท่วงท่าและหน้าตาสำหรับพวก
 ชาวบ้านธรรมดาสามัญก็จะเน้นความดลกขบขันสนุกสนานร่าเริงหรือเศร้าเสียใจ
 ออกทางใบหน้าส่วนช่างมาเหลาสัตว์ทั้งหลายก็มีรูปแบบแสดงชีวิตเป็น
 ธรรมชาติจิตกรรมไทยแบบร่วมสมัย Thai Contemporary Painting จาก
 ความเจริญก้าวหน้า

รูปแบบลักษณะตัวภาพในจิตรกรรมไทยเป็นรูปแบบอุดมคติที่แสดงออกทาง
 ความคิดให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและความสำคัญของภาพเช่นรูปเทวดานางฟ้า
 กษัตริย์นางพญานางรำนางระบำจะมีลักษณะเด่นงามสง่าด้วยลีลาอันชดช้อย
 แสดงอารมณ์ความรู้สึกบีบคั้นดิ้นหรือเศร้าโศกเสียใจด้วยอากัปกิริยาท่าทางถ้า
 เป็นรูปยักษ์มารก็แสดงออกด้วยใบหน้าและท่าทางที่บีบคั้นแข็งขันส่วนพญา
 วานรและเหล่าวานรแสดงความลึงโลดคล่องแคล่วว่องไวด้วยลีลาท่วงท่าและ
 หน้าตาพวกชาวบ้านธรรมดาสามัญก็จะเน้นความรู้สึกดลกขบขันสนุกสนานร่าเริง
 หรือเศร้าเสียใจออกทางใบหน้าส่วนช่างมาและเหลาสัตว์ทั้งหลายก็มีรูปแบบ
 แสดงชีวิตเป็นธรรมชาติซึ่งภาพชีวิตที่เกี่ยวกับจิตรกรรมไทยนี้จิตรกรได้พยายาม
 ศึกษาถ่ายทอดอารมณ์สอดแทรกความรู้สึกได้อย่างลึกซึ้งซึ่งชวนให้คิดคำนึง
 เพลิดเพลินกับลีลาการสร้างสรรค์และสีสันที่นุ่มนวลอ่อนหวานอันเป็น
 เอกลักษณะของจิตรกรรมไทย 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเรื่อง
 ราวเกี่ยวกับพุทธประวัติที่ได้บันทึกหรือเล่าสืบต่อกันมามีภาพจิตรกรรมพุทธ
 ประวัตินั้นประเพณีของไทยทั้งที่เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพพระพุทธรูปใน
 สมุดข่อยสมุดภาพไตรภูมิและลายรดน้ำมีความสำคัญผูกพันกับวิถีชีวิตของคน
 ไทยทั้งวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อทางพุทธศาสนาที่สืบทอดกันมาสิ่ง
 ต่างๆเหล่านี้ส่งผลต่อทางความคิดและจินตนาการที่ชักนำจิตใจไปสู่ความ
 ศรัทธาในพุทธศาสนาและความซาบซึ้งในสุนทรียะตามแบบไทยชาติพจนานุกรม
 นำเสนอเรื่องราวพุทธประวัติในแง่คติความเชื่อในรูปแบบจิตรกรรมไทยแนว
 ประเพณีโบราณที่เน้นเนื้อหาเชิงอิทธิปาฏิหาริย์อันเป็นการเสริมศรัทธาต่อองค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโน้มน้าวให้ผู้คนเข้าใกล้ชีวิตพระธรรมคำสอนของ
 พระองค์พร้อมกับการแสดงออกทางศิลปะและความงามของครูช่าง

ทางวิทยาการของโลกความเจริญทางการศึกษาการคมนาคมเศรษฐกิจการเมือง
 การปกครองการรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของโลกล้วนมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด
 และแนวทางการแสดงออกของศิลปินในยุคต่อมาซึ่งได้พัฒนาไปตามสภาพ
 แวดล้อมความเปลี่ยนแปลงของชีวิตความเป็นอยู่ความรู้สึกนึกคิดและความนิยม
 ในสังคมสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยแบบหนึ่งลักษณะเฉพาะ
 ของจิตรกรรมไทยร่วมสมัยส่วนใหญ่รับอิทธิพลศิลปะแบบตะวันตกสกุลลัทธิ
 ต่างๆอันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินแต่ละคน๓๓http www.prcacth
 newart webart

ความดลกขบขันสนุกสนานร่าเริงหรือเศร้าเสียใจออกทางใบหน้าส่วนช่างมา
 เหลาสัตว์ทั้งหลายก็มีรูปแบบแสดงชีวิตเป็นธรรมชาติซึ่งจิตรกรไทยได้พยายาม
 ศึกษาถ่ายทอดอารมณ์สอดแทรกความรู้สึกในรูปแบบได้อย่างลึกซึ้งเหมาะสม
 และสวยงามจิตรกรรมไทยแบบร่วมสมัย(Thai Contemporary Painting
)จิตรกรรมไทยร่วมสมัยเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการของโลก
 ความเจริญทางการศึกษาการคมนาคมการพาณิชย์การปกครองการรับรู้ข่าวสาร
 ความเป็นไปของโลกที่อยู่ห่างไกลลาลูเลลลันล้วนมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดและ
 แนวทางการแสดงออกของศิลปินในยุคต่อมาซึ่งได้พัฒนาไปตามสภาพ
 แวดล้อมความเปลี่ยนแปลงของชีวิตความเป็นอยู่ความรู้สึกนึกคิดและความนิยม
 ในสังคมสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ใหม่ของวัฒนธรรมไทยอีกรูปแบบหนึ่ง
 อย่างมีคุณค่าเช่นเดียวกันนี้สำหรับลักษณะเกี่ยวกับจิตรกรรมไทยร่วมสมัยนั้น
 ส่วนใหญ่เป็นแนวทางเดียวกันกับลักษณะศิลปะแบบตะวันตกในลัทธิต่างๆตาม
 ความนิยมของศิลปินแต่ละคนจิตรกรรมไทยเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลแบบสห
 วิทยาการถือว่าแหล่งขุมความรู้โดยเฉพาะเรื่องราวจากอดีตที่สำคัญยิ่ง
 แสดงให้เห็นถึงความเป็นชนชาติที่มีอารยธรรมอันเก่าแก่ยาวนานประโยชน์ของ
 งานจิตรกรรมไทยนอกจากจะให้ความสำคัญในเรื่องคุณค่าของงานศิลปะแล้วยังมี
 คุณค่าในด้านอื่นๆอีกมากดังนี้

ใครไม่ใช้สมาชิกมีความเป็นรูปธรรมมองเห็นได้มีโครงสร้างทางสังคมในระดับ
 หนึ่งแต่เครือข่ายเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขตการเชื่อม
 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นและมองไม่เห็นเป็นรูป
 ธรรมก็ได้สาระของการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะช่วยให้มองเห็นรูปธรรมของ
 เครือข่ายมีลักษณะคือเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเครือข่ายการติดต่อสื่อสารและ
 เครือข่ายความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันเครือข่ายไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัว

วามเป็นรูปธรรมมองเห็นได้มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่งแต่เครือข่ายเป
 นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขตการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง
 สมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นหรือมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมเครือข่ายทางสังคม
 ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัวอาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่
 สานความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มหรือองค์กรให้ต่อเนื่องแต่ในเครือข่ายไม่มีใคร
 บังคับให้ใครทำอะไรได้แต่ละคนต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายได้พอกันตั้ง
 นั้นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่มทาง
 สังคมความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกันและกันของบุคคลต่างๆที่อยู่ในเครือ
 ข่ายสังคมนั้นเป็นความสัมพันธ์ในทุกๆด้านที่บุคคลทั้งหมดในเครือข่ายสังคมมี
 การติดต่อกันทั้งระบบเศรษฐกิจครอบครัวเครือญาติการเมืองและอื่นๆส่วน
 พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมได้แก่การไปมาหาสู่การเยี่ยมเยียน
 การปรึกษาหารือการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเครือข่ายทางสังคมของบุคคล
 หนึ่งๆจึงเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้นๆขณะ
 เดียวกันบุคคลนั้นก็เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมทางสังคมของบุคคล
 อื่นๆในเครือข่ายสังคมซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้อื่นด้วยเช่น
 กันวิวัฒนาการและแนวคิดพื้นฐานของการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมการ
 วิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมเริ่มมีอิทธิพลมากขึ้นตั้งแต่ปี 1930 เป็นต้นมาโดยมี
 วิวัฒนาการมาจาก 3 ทางได้แก่ 1 จากนักวิเคราะห์ทางสังคมมิติโดยใช้วิธีของ
 ทฤษฎีกราฟ graph theory methods 2 จากการใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์
 โดยเริ่มจาก Kurt Lewin และนักวิจัยของ Harvard ซึ่งสำรวจแบบแผนของ
 ความสัมพันธ์

อาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่สานความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่ม
องค์กรให้ต่อเนื่องแต่ในเครือข่ายไม่มีใครบังคับให้ใครทำอะไรได้แต่ละคน
กลุ่มองค์กรต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายได้พอๆกันดังนั้นรูปแบบความ
สัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่มองค์กรมาก
นัก๕๒๖๒ความหมายเครือข่ายคำว่าเครือข่ายมีความสำคัญมากขึ้นไม่ว่าจะ
เป็นระดับท้องถิ่นระดับชาติและระดับนานาชาติผู้คนพูดถึงเครือข่ายของ

กับบุคคลอื่นต่อไปเครือข่ายทางสังคมเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมอย่าง
หนึ่งที่แตกต่างไปจากกลุ่มโดยที่กลุ่มจะมีขอบเขตที่ชัดเจนรู้ว่าใครเป็นสมาชิกมี
ความเป็นรูปธรรมมองเห็นได้มีโครงสร้างทางสังคมในระดับหนึ่งแต่เครือข่ายเป
นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขตการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง
สมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นหรือมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมเครือข่ายทางสังคม
ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอนตายตัวอาจมีการออกแบบโครงสร้างขึ้นมาทำหน้าที่
สานความสัมพันธ์ระหว่างคนกลุ่มหรือองค์กรให้ต่อเนื่องแต่ในเครือข่ายไม่มีใคร
บังคับให้ใครทำอะไรได้แต่ละคนต่างก็เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายได้พอๆกัน
ดังนั้นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของเครือข่ายจึงมีความซับซ้อนกว่ากลุ่มทาง
สังคมความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกันและกันของบุคคลต่างๆที่อยู่ในเครือ
ข่ายสังคมนั้นเป็นความสัมพันธ์ในทุกๆด้านที่บุคคลทั้งหมดในเครือข่ายสังคมมี
การติดต่อกันทั้งระบบเศรษฐกิจครอบครัวเครือญาติการเมืองและอื่นๆส่วน
พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมได้แก่การไปมาหาสู่การเยี่ยมเยียน
การปรึกษาหารือหรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเครือข่ายทางสังคมของบุคคล
หนึ่งจึงเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้นๆขณะ
เดียวกันบุคคลนั้นก็เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมทางสังคมของบุคคล
อื่นๆในเครือข่ายสังคมซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้อื่นด้วยเช่น
กันวิวัฒนาการและแนวคิดพื้นฐานของการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมการ
วิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมเริ่มมีอิทธิพลมากขึ้นตั้งแต่ปี 1930 เป็นต้นมาโดยมี
วิวัฒนาการมาจาก 3 ทางได้แก่

อิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิเชื้อถือเอื้ออาทรซึ่งกัน
และกันโดยประเด็นที่สำคัญคือ๑เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือ
ข่ายต้องเป็นไปโดยสมัครใจกิจกรรมที่ทำในเครือข่ายต้องมีลักษณะเท่าเทียม
หรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน๓การเป็นสมาชิกเครือข่ายต้องไม่มีผลกระทบต่อ
ความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเองของคนหรือองค์กรนั้นๆการเชื่อมโยง
ในลักษณะของเครือข่ายไม่ได้หมายถึงการจัดการให้คนมานั่งรวมกัน

Humanities and Social Sciences Vol 1 No 3 September December
2018 ทัวถึงในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านพัฒนางานและพัฒนา
ประเทศให้เหมาะสมกับสภาพบริบทและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย
และสากลการสร้างเครือข่าย Networking ความหมายเครือข่าย Network คือ
การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสาร
ร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่าย
ด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิเชื้อถือเอื้อ
อาทรซึ่งกันและกันประเด็นสำคัญของนิยามข้างต้นคือความสัมพันธ์ต้องเป็นไป
โดยสมัครใจกิจกรรมที่ทำต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน
การเป็นสมาชิกต้องไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอิสระหรือความเป็นตัวของตัวเอง
ของคนหรือองค์กรนั้นๆการเชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่ายจะต้องพัฒนาไปสู่
ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วยดังนั้น
เครือข่ายต้องมีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนิน
กิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกันซึ่งอาจเป็น
กิจกรรมเฉพาะกิจตามความจำเป็นเมื่อภารกิจบรรลุเป้าหมายแล้วเครือข่ายก็อาจ
ยุบสลายไปแต่ถ้ามีความจำเป็นหรือมีภารกิจใหม่อาจกลับมารวมตัวกันได้อีก
หรือจะเป็นเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องระยะยาวก็ได้ดังประกอบ
ของเครือข่ายเครือข่ายเทียม Pseudo network หมายถึงเครือข่ายชนิดที่เรา
หลงผิดคิดว่าเป็นเครือข่ายแต่แท้จริงแล้วเป็นแค่การประชุมพบปะสังสรรค์
ระหว่างสมาชิกโดยที่ต่างคนต่างก็ไม่ได้อิงเป้าหมาย

เพื่อพูดคุยสนทนากันเฉยๆโดยไม่ได้ร่วมกันทำสิ่งใดเปรียบเหมือนการ
เอาก้อนอิฐมากองรวมกันยอมไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใดการเชื่อมโยงเข้าหา
กันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเอาอิฐแต่ละก้อนมาต่อกันเป็นกำแพงโดยการประสานอิฐ
แต่ละก้อนเข้ากันอย่างเป็นระบบและก็ไม่ใช่เป็นแค่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มี
ความสนใจร่วมกันเพียงเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเท่านั้นแต่
จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุ

หรือทำงานอย่างเดียวกันมีความต้องการที่จะประสานงานและความร่วมมือกันดา
เนินกิจกรรมต่างๆภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงบางอย่างโดยบางหนึ่งซึ่งจะนำไป
สู่การสร้างพลังและความแข็งแกร่งการผลักดันให้เกิดการทำงานด้วยความเป็น
อิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิเชื้อถือเอื้ออาทรซึ่งกัน
และกันประยुर 2555 การเชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่ายไม่ได้หมายถึงการ
จัดการให้คนมานั่งรวมกันเพื่อพูดคุยสนทนากันเฉยๆโดยไม่ได้ร่วมกันทำสิ่งหนึ่ง
สิ่งใดเปรียบเหมือนการเอาก้อนอิฐมากองรวมกันยอมไม่เกิดประโยชน์แต่อย่าง
ใดการเชื่อมโยงเข้าหากันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเอาอิฐแต่ละก้อนมาต่อกันเป็นกำแพง
โดยการประสานอิฐแต่ละก้อนเข้ากันอย่างเป็นระบบและก็ไม่ใช่เป็นแค่การ
รวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันเพียงเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นกันเท่านั้นแต่จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วม
กันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วยและไม่ใช่การรวมรวมรายชื่อบุคคลที่มีความ
สนใจเหมือนกันไว้ในมือเพื่อสะดวกแก่การติดต่อการมอบหมายให้สมาชิกแต่ละ
คนหาสมาชิกเพิ่มขึ้นยิ่งได้รายชื่อมา มากก็ยิ่งทำให้เครือข่ายใหญ่ขึ้นการกระทำ
เช่นนี้เปรียบเสมือน 24 การศึกษาเครือข่ายการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาค
อีสานการขยายวงใส่อิฐให้โตขึ้นเพื่อจะได้บรรจุอิฐได้มากขึ้นแต่กองอิฐในถู่ก็
ยังวางระเกะระกะขาดการเชื่อมโยงประสานกันอย่างเป็นระบบดังนั้นเครือข่าย
ต้องมีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบาง
อย่างร่วมกันเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกันซึ่งอาจเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจ
ตามความจำเป็นเมื่อภารกิจบรรลุเป้าหมายแล้วเครือข่าย

เป้าหมายร่วมกันด้วยและไม่ใช้การรวบรวมรายชื่อบุคคลที่มีความสนใจเหมือนกันไว้ในมือเพื่อสะดวกแก่การติดต่อการมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนหาสมาชิกเพิ่มขึ้นยังได้รายชื่อมากมายก็ยิ่งทำให้เครือข่ายใหญ่ขึ้นการกระทำเช่นนี้เปรียบเสมือนการขยายวงใส่อิสระให้โตขึ้นเพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ตั้งวางระเกะระกะขาดการเชื่อมโยงประสานกันอย่างเป็นระบบพลสตาร์กีส Paul Starkey ๓๖ ให้ความหมายของเครือข่ายว่า

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรู้และเข้าใจองค์ความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายซึ่งหมายถึงบุคคลองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำงานในลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือทำงานอย่างเดียวกันมีความต้องการที่จะประสานงานและความร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่างๆภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่การสร้างพลังและความแข็งแกร่งการผลักดันให้เกิดการทำงานด้วยความเป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิเชื่อถือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ประยुर 2555 การเชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่ายไม่ได้หมายถึงการจัดการให้คนมานั่งรวมกันเพื่อพูดคุยสนทนากันเฉยๆโดยไม่ได้ร่วมกันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เปรียบเหมือนการเอาก้อนอิฐมากองรวมกันย่อมไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด การเชื่อมโยงเข้าหากันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเอาอิฐแต่ละก้อนมาก้อนกันเป็นกำแพงโดยการประสานอิฐแต่ละก้อนเข้ากันอย่างเป็นระบบและก็ไม่ใช่เป็นแค่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันเพียงเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเท่านั้นแต่จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วยและไม่ใช้การรวบรวมรายชื่อบุคคลที่มีความสนใจเหมือนกันไว้ในมือเพื่อสะดวกแก่การติดต่อการมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนหาสมาชิกเพิ่มขึ้นยังได้รายชื่อมากมายก็ยิ่งทำให้เครือข่ายใหญ่ขึ้นการกระทำเช่นนี้เปรียบเสมือน 24 การศึกษาเครือข่ายการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาคอีสาน การขยายวงใส่อิสระให้โตขึ้นเพื่อจะได้บรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ตั้งวางระเกะระกะขาดการเชื่อมโยงประสานกันอย่างเป็นระบบดังนั้นเครือข่ายต้องมีการจัดระบบให้กลุ่ม

คือกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง๓๖ Starkey Paul Networking for Development IFRTD The

ด้านคุ้มครองผู้บริโภคเครือข่ายสิ่งแวดล้อมเครือข่ายปฏิรูปการศึกษาเครือข่ายสิทธิมนุษยชนเครือข่ายสุขภาพและ 3 เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่หมายถึงเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจกิจกรรมและการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมเป็นแนวทางในการแบ่งเครือข่าย 3 เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนเช่นเครือข่ายเพื่อนตะวันออกเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือเครือข่ายด้านแรงงานสวัสดิการสังคมเครือข่ายมูลนิธิ YMCA ฯลฯ และ 4 เครือข่ายภาคประชาชนเช่นเครือข่ายปราชญ์อีสานเครือข่ายประมงพื้นบ้านเครือข่ายสมัชชาคนจนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Paul Starkey 1997 ได้วิจัยเรื่องการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาผลการวิจัยพบว่าความหมายของเครือข่ายคือกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิงต่อไปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารูปแบบการอนุรักษ์คุ้มครองโบราณของวัดและชุมชนและสถานศึกษาในประเทศไทยด้วยกระบวนการทางวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่ได้จากการศึกษารวิจัยในครั้งนี้ไปศึกษาและพัฒนาเพิ่มเติมนำไปปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมพื้นที่จริงได้แก่องค์กรหรือวัดและชุมชนต่างๆที่มีการอนุรักษ์คุ้มครองโบราณเพื่อประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการอนุรักษ์คุ้มครองโบราณที่ยั่งยืนสร้างแหล่งเรียนรู้สร้างเครือข่ายและมีการเผยแพร่องค์ความรู้เพราะการมีแหล่ง

๓๑๑อดัมเบิร์ด Adam Burke ๓๗กล่าวว่าสิ่งที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการเช่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์กลางของการสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกันเพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุนเครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายด้วยเป้าหมาย๒ประการคือ๑เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน๒เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการ

ชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นจึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุดหากชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้จะสะท้อนถึงการทำงานของเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพด้วยในทางกลับกันหากชุมชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ก็สะท้อนได้ว่าเครือข่ายต่างๆยังมีบทบาทน้อยต่อการบริหารจัดการ Paul Starkey 1997 ให้ความหมายของเครือข่ายไว้ว่าคือกลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจอีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง Adam Burke 1999 p 7679 กล่าวว่าสิ่งที่เครือข่ายดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการเช่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์กลางของการสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกันเพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุนเครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆหน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายมีเป้าหมาย 2 ประการคือ 1 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสนับสนุนการเสริมสร้างอำนาจแก่ประชาชน 2 เพื่อเป็นช่องทางสำหรับการให้บริการแก่ประชาชน 2 การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนการมีส่วนร่วมในเครือข่ายจะเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำเช่นนั้นสมาชิกต้องมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในวัตถุประสงค์ของเครือข่ายมีผลประโยชน์ในกิจกรรมบางอย่างมีความปรารถนาจะสมทบอะไรบางอย่างให้มี

แก่ประชาชนเบิร์ด Burke อธิบายว่าเครือข่ายกับการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือที่ระดับชุมชนการติดต่อสื่อสารทำได้อย่างรวดเร็วแบบปากต่อปากในกลุ่มคนรู้จักมักคุ้น โครงการพัฒนามีส่วนควบคุมกระบวนการดังกล่าวผ่านการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการวิธีการแบบปากต่อปากในกลุ่มคนรู้จักมักคุ้นถูกนำมาใช้และค่อนข้างประสบความสำเร็จรูปแบบนี้เป็นลักษณะที่สำคัญของวิธีการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบางที่ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องคือความสมดุลระหว่างเครือข่ายหลวมๆที่มีอยู่

ดำรงอยู่ได้ก็ด้วยเหตุผลหลายประการเช่นเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นศูนย์กลางของการสนับสนุนเพื่อให้เกิดประโยชน์จากการมีประสบการณ์แตกต่างกันเพื่อเป็นช่องทางสำหรับแหล่งทุนเครือข่ายเป็นเวทีในการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ Burke อธิบายว่าเครือข่ายกับการติดต่อสื่อสารมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือที่ระดับชุมชนการติดต่อสื่อสารทำได้รวดเร็วแบบปากต่อปากในกลุ่มคนรู้จักมักคุ้น โครงการพัฒนามีส่วนควบคุมกระบวนการดังกล่าวผ่านการจัดตั้งกลุ่ม/องค์กรชุมชนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการวิธีการแบบปากต่อปากในกลุ่มคนรู้จักมักคุ้นถูกนำมาใช้และค่อนข้างจะประสบความสำเร็จรูปแบบนี้เป็นลักษณะที่สำคัญของวิธีการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบางที่ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องคือความสมดุลระหว่างเครือข่ายหลวมๆที่มีอยู่ของชุมชนกับโครงสร้างแบบทางการที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารไหลเวียนได้ดีขึ้นที่นักพัฒนามาเข้ามาเช่นเครือข่ายระดับหมู่บ้านใน Bangladesh \\\, and "Naam "เครือข่ายใน Burkina Faso .การศึกษาของ UNICEF ใน West Africa แสดงให้เห็นว่าโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าวต้องมุ่งวางเงื่อนไขพื้นฐานเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อกับการทำกิจกรรมขั้นต่อไปซึ่งรวมถึงการสร้างศักยภาพของประชาชนและกลุ่มองค์กรเพื่อให้โครงสร้างหรือองค์กรในท้องถิ่นสามารถดำเนินการกิจกรรมต่างๆในการสร้างเครือข่ายตั้งแต่การจูงใจเพื่อนมาร่วมเครือข่ายจนถึงการเกลี้ยกล่อมระดับนโยบายให้สนับสนุนกิจกรรมของเครือข่ายการทำให้เกิดเครือข่ายระดับชุมชนขึ้นก็กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพนั้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละ 6 พื้นที่การศึกษาของ UNICEF สรุปว่าเครือข่ายองค์กรเป็นช่องทางที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพภาคประชาชน(<http://www.northphc.org/doc/mananet.doc>

๓๒ สังคมต่างๆเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆและขณะเดียวกันบุคคลนั้นก็เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมทางสังคมของบุคคลอื่นๆในเครือข่ายสังคมซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆเช่นกันเพิ่มศักดิ์มงคลกริรมย์๔๐ได้อธิบายถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายว่าคือการที่ปัจเจกบุคคลหรือสถาบันมารวมกันเป็นกลุ่มซึ่งต้องมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกันอย่างไรก็ตามเพียงการรวมกลุ่มเท่านั้นยังไม่อาจ

คือความสามารถในการช่วยเหลืออีกบุคคลหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลตามที่ต้องการการที่บุคคลหนึ่งช่วยทำให้อีกบุคคลหนึ่งบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายส่วนบุคคลเป็นเหตุผลหลักที่ก่อให้เกิดเป็นโครงสร้างอย่างไม่เป็นทางการขึ้นเครือข่ายสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการที่มีการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลในฐานะผู้กระทำบทบาทและคู่บทบาทเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลหนึ่งๆเกิดขึ้นจากพฤติกรรมการไปมาหาสู่การเยี่ยมเยียนการปรึกษาหารือการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเครือข่ายของบุคคลหนึ่งๆจึงเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆขณะเดียวกันบุคคลนั้นก็เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมทางสังคมของบุคคลอื่นๆในเครือข่ายซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้อื่นด้วยเช่นกันความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลมีต่อกันและกันภายใต้เครือข่ายเมื่อเริ่มจากบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลางจะขยายวงกว้างออกไปตามขั้นตอนของวงจรชีวิตสถานภาพและบทบาทของบุคคลนั้นบทความนี้มุ่งพิจารณาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตการทำงานของผู้บริหารหญิงในลักษณะการติดต่อสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายว่ามีลักษณะอย่างไรรูปแบบอย่างไรใครบ้างที่ได้มีความสัมพันธ์ด้วย ตลอดจนการที่เครือข่ายเอื้อประโยชน์ต่อชีวิตการทำงานวัตถุประสงค์การวิจัย 1 ศึกษาความสัมพันธ์ภายใต้เครือข่ายในการทำงานของผู้บริหารหญิง 2 ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายใต้เครือข่ายอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานอุปกรณ์และวิธีการ 1 อุปกรณ์ 11 แบบศึกษาเอกสาร 12 แบบสัมภาษณ์ ปลายเปิด 2 วิธีการ 21 ระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยแนวทาง Biographical

รู้สึกนึกคิดและการรับรู้เหมือนกันถึงเหตุผลในการเข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่าย อาทิเช่นมีความเข้าใจในตัวปัญหาและมีจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาด้วยกัน ประสพกับปัญหาอย่างเดียวกันหรือต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่ คล้ายคลึงกันซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการ ดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือลดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นการรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพราะ

กัน common perception คือรู้เท่าคณะสงฆ์ต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ เหมือนกันถึงเหตุผลในการเข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่ายเช่นมีความเข้าใจในตัว ปัญหาและมีจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาด้วยกันประสพกับปัญหาอย่างเดียวกัน หรือต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกันซึ่งจะส่งผลให้สมาชิก ของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา หรือลดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นวารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ฯ 343 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2564 32 มิถุนายนที่เหมือนกัน perspective คือมองกว้าง การมีมุมมองที่เหมือนกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไป อย่างต่อเนื่องเพราะถ้าเริ่มต้นด้วยการมีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่เหมือนกันแล้วจะ ประสานงานและขอความร่วมมือยากเพราะแต่ละคนจะติดอยู่ในกรอบความคิด ของตัวเองมองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศละทางแต่ทั้งนี้ไม่ได้ หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้เพราะมุมมองที่ แตกต่างช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานแต่ความแตกต่างนั้นต้องอยู่ใน ส่วนของกระบวนการ process ภายใต้การรับรู้ถึงปัญหาที่สมาชิกทุกคนยอมรับ แล้วมีฉะนั้นความเห็นที่ต่างกันจะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด 33 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน common vision คือเห็นไกลวิสัยทัศน์ร่วมกันหมายถึง การที่คณะสงฆ์มองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพเดียวกันมีการรับรู้และ เข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและมีเป้าหมายที่จะเดินทางไปด้วยกันการมีวิสัย ทัศน์ร่วมกันจะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลังมีความเป็นเอกภาพและช่วย ผ่อนคลายความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันในทางตรงกัน ข้ามถ้าวิสัยทัศน์

ถ้าเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ต่างกันมีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่เหมือนกันแล้วจะ ประสานงานและขอความร่วมมือยากเพราะแต่ละคนจะติดอยู่ในกรอบความคิด ของตัวเองมองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศละทางแต่ทั้งนี้ไม่ได้ หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้เพราะมุมมองที่ แตกต่างช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานแต่ความแตกต่างนั้นต้องอยู่ใน ส่วนของกระบวนการ Process ภายใต้การ

ความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือลดความเดือด ร้อนที่เกิดขึ้นการรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายดำเนิน ไปอย่างต่อเนื่องเพราะถ้าเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ต่างกันมีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่ เหมือนกันแล้วจะประสานงานและขอความร่วมมือยากเพราะแต่ละคนจะติดอยู่ใน กรอบความคิดของตัวเองมองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศละทางแต่ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้เพราะ มุมมองที่แตกต่างช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานแต่ความแตกต่างนั้น ต้องอยู่ในส่วนของกระบวนการ process ภายใต้การรับรู้ถึงปัญหาที่สมาชิกทุก คนยอมรับแล้วมีฉะนั้นความเห็นที่ต่างกันจะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหัก ในที่สุดการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน common vision วิสัยทัศน์ร่วมกันหมายถึงการที่ สมาชิกมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพเดียวกันมีการรับรู้และเข้าใจไป ในทิศทางเดียวกันและมีเป้าหมายที่จะเดินทางไปด้วยกันการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลังมีความเป็นเอกภาพและช่วยผ่อนคลาย ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันในทางตรงกันข้ามถ้าวิสัย ทัศน์หรือเป้าหมายของสมาชิกบางกลุ่มขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของ เครือข่ายพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มนั้นก็จะเริ่มแตกต่างจากแนวปฏิบัติที่สมาชิก เครือข่ายกระทำร่วมกันดังนั้นแม้ว่าจะต้องเสียเวลามากกับความพยายามในการ สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันแต่ก็จำเป็นจะต้องทำให้เกิดขึ้นหรือถ้าสมาชิกมีวิสัยทัศน์ ส่วนตัว

๓๓๒ มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน Common vision วิสัยทัศน์ร่วมกันหมายถึงการที่ สมาชิกมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพเดียวกันมีการรับรู้และเข้าใจไป ในทิศทางเดียวกันและมีเป้าหมายที่จะเดินทางไปด้วยกันการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลังมีความเป็นเอกภาพและช่วยผ่อนคลาย ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันในทางตรงกันข้ามถ้าวิสัย ทัศน์หรือเป้าหมายของสมาชิกบางกลุ่มขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของ เครือข่ายพฤติกรรม

ไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุดการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน common vision วิสัยทัศน์ร่วมกันหมายถึงการที่สมาชิกมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพ เดียวกันมีการรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและมีเป้าหมายที่จะเดินทางไป ด้วยกันการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลังมีความ เป็นเอกภาพและช่วยผ่อนคลายความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตก ต่างกันในทางตรงกันข้ามถ้าวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของสมาชิกบางกลุ่มขัดแย้ง กับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่ายพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มนั้นก็จะเริ่ม แตกต่างจากแนวปฏิบัติที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกันดังนั้นแม้ว่าจะต้องเสีย เวลามากกับความพยายามในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันแต่ก็จำเป็นจะต้องทำให้ เกิดขึ้นหรือถ้าสมาชิกมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้วก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัย ทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุดแม้จะไม่ซ้อนทับกันแบบสนิทจนเป็นภาพเดียวกัน แต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันมีความสนใจหรือผลประโยชน์ ร่วมกัน mutual interests benefits คำว่าผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผล ประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ไม่ใช่ตัวเงินถ้าการเข้าร่วมในเครือข่าย สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเขาหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันก็จะเป็น แรงจูงใจให้เขามาร่วมในเครือข่ายมากขึ้นดังนั้นในการที่จะดึงใครสักคน เขามาร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วมถ้าจะให้ดีต้องพิจารณาล่วงหน้าก่อนที่เขาจะ ร้องขอลักษณะของผลประโยชน์ที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับอาจแตกต่างกันแต่ ควรต้องให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจ

ของสมาชิกกลุ่มนั้นก็จะเริ่มแตกต่างจากแนวปฏิบัติที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกันตั้งนั้นแม้ว่าจะต้องเสียเวลามากกับความพยายามในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน แต่ก็จำเป็นต้องทำให้เกิดขึ้นหรือถ้าสมาชิกมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้วก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุดแม้จะไม่ซ้อนทับกันแบบสนิทจนเป็นภาพเดียวกันแต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันที่มีความสนใจหรือมีผลประโยชน์ร่วม

เพราะถ้าเริ่มต้นด้วยการมีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่เหมือนกันแล้วจะประสานงานและขอความร่วมมือยากเพราะแต่ละคนจะติดอยู่ในกรอบความคิดของตัวเองมองปัญหาหรือความต้องการไปคนละทิศละทางแต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้เพราะมุมมองที่แตกต่างช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ในการทำงานแต่ความแตกต่างนั้นต้องอยู่ในส่วนของกระบวนการ process ภายใต้การรับรู้ถึงปัญหาที่สมาชิกทุกคนยอมรับแล้วมีฉะนั้นความเห็นที่ต่างกันจะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด 33 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน common vision คือเห็นไกลวิสัยทัศน์ร่วมกันหมายถึงการที่คณะสงฆ์มองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพเดียวกันมีการรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและมีเป้าหมายที่จะเดินทางไปด้วยกันการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลังมีความเป็นเอกภาพและช่วยผ่อนคลายความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความเห็นที่แตกต่างกันในทางตรงกันข้ามถ้าวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของคณะสงฆ์บางกลุ่มขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่ายพฤติกรรมของคณะสงฆ์กลุ่มนั้นก็จะเริ่มแตกต่างจากแนวปฏิบัติที่คณะสงฆ์เครือข่ายกระทำร่วมกันตั้งนั้นแม้ว่าจะต้องเสียเวลามากกับความพยายามในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน แต่ก็จำเป็นต้องทำให้เกิดขึ้นหรือถ้าคณะสงฆ์มีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้วก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุดแม้จะไม่ซ้อนทับกันแบบสนิทจนเป็นภาพเดียวกันแต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน 34 มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน mutual interests benefits คือร่วมรับผลคำว่า

เขาหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันก็จะเป็นแรงจูงใจให้เขามามีส่วนร่วมในเครือข่ายมากขึ้นตั้งนั้นในการที่จะดึงใครสักคนเขามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วมถ้าจะให้ดีต้องพิจารณาล่วงหน้าก่อนที่เขาจะร้องขอลักษณะของผลประโยชน์ที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับอาจแตกต่างกันแต่ควรต้องให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจ

ร่วมกัน แต่ก็จำเป็นต้องทำให้เกิดขึ้นหรือถ้าสมาชิกมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้วก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุดแม้จะไม่ซ้อนทับกันแบบสนิทจนเป็นภาพเดียวกันแต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันมีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน mutual interests benefits คำว่าผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ไม่ใช่ตัวเงินถ้าการเข้าร่วมในเครือข่ายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเขาหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันก็จะเป็นแรงจูงใจให้เขามามีส่วนร่วมในเครือข่ายมากขึ้นตั้งนั้นในการที่จะดึงใครสักคนเขามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วมถ้าจะให้ดีต้องพิจารณาล่วงหน้าก่อนที่เขาจะร้องขอลักษณะของผลประโยชน์ที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับอาจแตกต่างกันแต่ควรต้องให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เขามามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติได้จริงไม่ใช่เป็นเข้ามาเป็นเพียงไม้ประดับเนื่องจากมีตำแหน่งในเครือข่ายแต่ไม่ได้ร่วมปฏิบัติภารกิจเมื่อใดก็ตามที่สมาชิกเห็นว่าเขาเสียประโยชน์มากกว่าได้หรือเมื่อเขาได้ในสิ่งที่ต้องการเพียงพอแล้วสมาชิกเหล่านั้นก็จะออกจากเครือข่ายไปในที่สุดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย stakeholders participation การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเป็นเงื่อนไข 5 Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences Vol 1 No

ให้เขาเขามามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติได้จริงไม่ใช่เป็นเข้ามาเป็นเพียงไม้ประดับเนื่องจากมีตำแหน่งในเครือข่ายแต่ไม่ได้ร่วมปฏิบัติภารกิจเมื่อใดก็ตามที่สมาชิกเห็นว่าเขาเสียประโยชน์มากกว่าได้หรือเมื่อเขาได้ในสิ่งที่ต้องการเพียงพอแล้วสมาชิกเหล่านั้นก็จะออกจากเครือข่ายไปในที่สุด ๔ การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย Stakeholders participation การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่ายหมายถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย

ต้องให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เขาเขามามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติได้จริงไม่ใช่เป็นเข้ามาเป็นเพียงไม้ประดับเนื่องจากมีตำแหน่งในเครือข่ายแต่ไม่ได้ร่วมปฏิบัติภารกิจเมื่อใดก็ตามที่สมาชิกเห็นว่าเขาเสียประโยชน์มากกว่าได้หรือเมื่อเขาได้ในสิ่งที่ต้องการเพียงพอแล้วสมาชิกเหล่านั้นก็จะออกจากเครือข่ายไปในที่สุด 35 การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย stakeholders participation คือร่วมมือร่วมใจการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็งตั้งนั้นสถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่าเทียมกันทุกคนอยู่ในฐานะหุ้นส่วน partner ของเครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ horizontal relationship คือความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนมากกว่าความสัมพันธ์ในแนวตั้ง vertical relationship ในลักษณะเจ้านายลูกน้องซึ่งบางครั้งก็ทำได้ยากในทางปฏิบัติเพราะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่ายโดยการสร้างบริบทแวดล้อมอื่นๆเข้ามาประกอบแต่ถ้าทำได้จะสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมากกว่าวารสารศรัทธาปริทรรศน์ฯ 344 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม เมษายน 2564 36 มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน complementary relationship คือช่วยเหลือองค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องคือการที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็สร้างความเข้มแข็งให้กันและกันโดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะพลังทวีคูณมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิด

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

ข่ายเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเป็น
 เจ็อนไขที่ให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือกระทำอย่าง
 เข้มแข็งดั่งนั้นสถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่าเทียมกันทุกคนอยู่
 ในฐานะหุ้นส่วน partner ของเครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ
 horizontal relationship คือความสัมพันธ์ที่เพื่อนมากกว่าความสัมพันธ์ใน
 แนวตั้ง vertical relationship ในลักษณะเจ้านายลูกน้องซึ่งบางครั้งก็ทำได้
 ยาก

เดียวกันแต่อย่างน้อยก็ควรสอดรับไปในทิศทางเดียวกัน 24 ร่วมมือร่วมใจการมี
 ส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย stakeholders participation การมีส่วนร่วม
 ของสมาชิกในเครือข่ายเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็ง
 ของเครือข่ายเป็นเจ็อนไขที่ให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วม
 ลงมือกระทำอย่างเข้มแข็งดั่งนั้นสถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่า
 เทียมกันทุกคนอยู่ในฐานะหุ้นส่วน partner ของเครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ใน
 แนวราบ horizontal relationship คือความสัมพันธ์ที่เพื่อนมากกว่าความ
 สัมพันธ์ในแนวตั้ง vertical relationship ในลักษณะเจ้านายลูกน้องซึ่งบางครั้ง
 ก็ทำได้ยากในทางปฏิบัติเพราะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือ
 ข่ายโดยการสร้างบริบทแวดล้อมอื่นเข้ามาประกอบแต่ถ้าทำได้จะสร้างความเข้ม
 แข็งให้กับเครือข่ายมาก 25 ร่วมรับผลมีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน
 mutual interests benefits คำว่าผลประโยชน์ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่
 เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ไม่ใช่ตัวเงินถ้าการเข้าร่วมในเครือข่ายสามารถตอบ
 สนองต่อความต้องการของส่วนตัวหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันก็จะเป็แรงจูงใจ
 ให้เข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายมากขึ้นดั่งนั้นในการที่จะดึงใครสักคนเข้ามามี
 ส่วนร่วมในการดำเนินงานของเครือข่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ที่เขาจะ
 ได้รับความจากการเข้าร่วมถ้าจะให้ดีต้องพิจารณาล่วงหน้าก่อนที่เขาจะระของ
 ลักษณะของผลประโยชน์ที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับอาจแตกต่างกันแต่ควรต้อง
 ให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็แรงจูงใจให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ

๓๕ในทางปฏิบัติเพราะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่ายโดย
 การสร้างบริบทแวดล้อมอื่นเข้ามาประกอบแต่ถ้าทำได้จะสร้างความเข้มแข็งให้
 กับเครือข่ายมาก๕มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน complementary
 relationship การเสริมสร้างซึ่งกันและกันหมายถึงองค์ประกอบที่จะทำให้เครือ
 ข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องคือการที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็สร้างความเข้ม
 แข็งให้กันและกันโดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่าย
 หนึ่งแล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะ

มากกว่าได้หรือเมื่อเขาได้ในสิ่งที่ต้องการเพียงพอแล้วสมาชิกเหล่านั้นก็จะออก
 จากเครือข่ายไปในที่สุดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย
 stakeholders participation การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายเป็นกระ
 บวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเป็นเจ็อนไข 5
 Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences Vol 1
 No 3 September December 2018 ที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ
 และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็งดั่งนั้นสถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมี
 ความเท่าเทียมกันทุกคนอยู่ในฐานะหุ้นส่วน partner ของเครือข่ายเป็นความ
 สัมพันธ์ในแนวราบ horizontal relationship คือความสัมพันธ์ที่เพื่อน
 มากกว่าความสัมพันธ์ในแนวตั้ง vertical relationship ในลักษณะเจ้านายลูก
 น้องซึ่งบางครั้งก็ทำได้ยากในทางปฏิบัติเพราะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดของ
 สมาชิกในเครือข่ายโดยการสร้างบริบทแวดล้อมอื่นเข้ามาประกอบแต่ถ้าทำได้
 จะสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมากมีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน
 complementary relationship องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไป
 อย่างต่อเนื่องคือการที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็สร้างความเข้มแข็งให้กันและ
 กันโดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วทำให้
 ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะพลังทวีคูณ 1 1 2 มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อ
 ต่างคนต่างอยู่การเกี่ยวพันพึ่งพากัน interdependence เป็นองค์ประกอบที่ทา
 ให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกันการที่สมาชิกเครือข่ายดกอยู่
 ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากรความรู้เงินทุนกำลังคนฯลฯไม่สามารถทำงาน
 ให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยตนเองโดยปราศจากเครือข่ายจา

พลังทวีคูณ 1 1 2 มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่มีการเกี่ยว
 พึ่งพากัน interdependent การเกี่ยวพันพึ่งพากันหมายถึงเป็นองค์ประกอบที่
 ทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกันการที่สมาชิกเครือข่ายดก
 อยู่ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากรความรู้เงินทุนกำลังคนฯลฯไม่สามารถ
 ทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยตนเองโดยปราศจากเครือข่าย
 จำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการทำให้หุ้นส่วนของ
 เครือ

ต่างก็สร้างความเข้มแข็งให้กันและกันโดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไข
 จุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะพลังทวีคูณ 1 1
 2 มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่การเกี่ยวพันพึ่งพากัน
 interdependence เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อ
 เนื่องเช่นเดียวกันการที่สมาชิกเครือข่ายดกอยู่ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากร
 ความรู้เงินทุนกำลังคนฯลฯไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้
 ด้วยตนเองโดยปราศจากเครือข่ายจาเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่าง
 สมาชิกในเครือข่ายการทำให้หุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่น
 จาเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่าเขาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะ
 ทำให้เครือข่ายล้มลงได้การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงเป็สิ่งจาเป็นสา
 หารับการดำรงอยู่ของเครือข่ายการเกี่ยวพันพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมา
 ชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน
 interaction หากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้วก็ไม่ทำอะไร
 กับกันหันแต่ละก่อนที่รวมกันอยู่ในถุงแต่ละก่อนก็อยู่ในถุงอย่างเป็อิสระดั่งนั้น
 สมาชิกในเครือข่ายต้องทากิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
 กันเช่นมีการติดต่อกันผ่านทางกรเขียนการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความ
 คิดเห็นซึ่งกันและกันหรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกันโดยที่ผลของการปฏิ
 สัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วยลักษณะของปฏิ
 สัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน reciprocal exchange
 มากกว่าที่จะเป็เป็นผู้ให้หรือเป็นผู้

ชายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่นจำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่าเขาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล่มลงได้การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของเครือข่ายการเกื้อหนุนพึ่งพากัน ในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติจะมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยน interaction ปฏิสัมพันธ์กันในเชิงแลกเปลี่ยนหมายถึงหากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้วก็ไม่ต่างอะไรกับ

ที่เขาจะได้รับจากการเข้าร่วมถ้าจะให้ดีต้องพิจารณาล่วงหน้าก่อนที่เขาจะร้องขอลักษณะของผลประโยชน์ที่สมาชิกแต่ละคนจะได้รับอาจแตกต่างกันแต่ควรต้องให้ทุกคนและต้องเพียงพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เขาเข้ามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติได้จริง 26 ช่วยเหลือมีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน complementary relationship การบริหารงานของคณะสงฆ์จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่องคือการที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็สร้างความเข้มแข็งให้กันและกันโดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะพลังทวีคูณ 1 1 2 มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่ 27 เกื้อหนุนการเกื้อหนุนพึ่งพากัน interdependence เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เครือข่ายคณะสงฆ์ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับการที่สมาชิกเครือข่ายตกอยู่ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากรความรู้เงินทุนกำลังคน ฯลฯ ไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยตนเองโดยปราศจากเครือข่ายจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การทำให้สมาชิกของเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่นจำเป็นต้องทำให้สมาชิกแต่ละคนรู้สึกว่าเขาสมาชิกคนใดคนหนึ่งออกไปจะท้าวารสาร ครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ 350 ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2564 ให้เครือข่ายล่มลงได้การดำรงอยู่ของสมาชิกแต่ละคนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของเครือข่ายการเกื้อหนุนพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ 28 แลกเปลี่ยนมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน interaction หากสมาชิกในเครือข่ายคณะสงฆ์ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้วก็ไม่ต่างอะไรกับก่อนที่รวมกันอยู่

ก่อนที่แต่ละก่อนที่รวมกันอยู่ในถ่วงแต่ละก่อนก็อยู่ในถ่วงอย่างป็นอิสระตั้งนั้นสมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเช่นมีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียนการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาว่าร่วมกันโดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วยลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน reciprocal exchange มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็น

ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะพลังทวีคูณมากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่ 37 การเกื้อหนุนพึ่งพากัน interdependence คือเกื้อหนุนองค์ประกอบที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับการที่สมาชิกเครือข่ายตกอยู่ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากรความรู้เงินทุนกำลังคน ฯลฯ ไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยตนเองโดยปราศจากเครือข่ายจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายการทำให้หุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่นจำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่าเขาหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล่มลงได้การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของเครือข่ายการเกื้อหนุนพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ 38 มีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน interaction คือแลกเปลี่ยนหากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้วก็ไม่ต่างอะไรกับก่อนที่รวมกันอยู่ในถ่วงแต่ละก่อนก็อยู่ในถ่วงอย่างป็นอิสระตั้งนั้นสมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเช่นมีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียนการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาว่าร่วมกันโดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วยลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน reciprocal exchange มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว unilateral exchange ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านี้ทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้นมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นสร้าง

ผู้รับฝ่ายเดียว unilateral exchange ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นขึ้นมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน reciprocal exchange มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว unilateral exchange ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นขึ้นมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น

อยู่ของเครือข่ายการเกื้อหนุนพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ 28 แลกเปลี่ยนมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน interaction หากสมาชิกในเครือข่ายคณะสงฆ์ไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้วก็ไม่ต่างอะไรกับก้อนหินแต่ละก้อนที่รวมกันอยู่ในกองแต่ละก้อนก็อยู่ในกองอย่างเป็นอิสระดังนั้นสมาชิกในเครือข่ายคณะสงฆ์ต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเช่นมีการติดต่อกันผ่านการเขียนการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกันโดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายคณะสงฆ์ตามมาด้วยลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน reciprocal exchange มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว unilateral exchange ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้นมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายคณะสงฆ์มากขึ้น 4 บริบทของคณะสงฆ์ไทยในทวีปยุโรปการพัฒนาวัดไทยในต่างประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและดีขึ้นเพราะพระสงฆ์ไทยที่มาอยู่ต่างประเทศเป็นกำลังสำคัญคนไทยและคนต่างชาติในต่างประเทศให้การสนับสนุนมีการเปลี่ยนสถานที่ตั้งเปลี่ยนรูปแบบอาคารบูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่มีนโยบายการพัฒนาวัดการพัฒนากิจกรรมทางศาสนาภายในวัดการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยหลายรูปแบบตลอดถึงการจัดการกิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญและที่มีเป็นประจำซึ่งล้วนนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของวัดนั้นๆและนำมาซึ่งศรัทธาสำหรับชาวต่างชาติโดยภาพรวมต่อมาเมื่อมีสภาพเกิดขึ้นก็รวมตัวกันในระดับหนึ่งมีนโยบายที่ร่วมกันร่างและร่วมกันปฏิบัติเป็นการเฉพาะส่วนหนึ่งแต่ก็ยังหลวมๆอยู่เพราะโดยสภาพ

ขึ้นสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายองค์ประกอบข้างต้นไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปช่วยจำแนกระหว่างเครือข่ายแท้กับเครือข่ายเทียมเท่านั้นแต่ยังแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วย

มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว unilateral exchange ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้นมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายองค์ประกอบข้างต้นไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปช่วยจำแนกระหว่างเครือข่ายแท้กับเครือข่ายเทียมเท่านั้นแต่ยังแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วยการก่อเกิดของเครือข่ายเครือข่ายแต่ละเครือข่ายต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่างๆกันแบ่งชนิดของเครือข่ายออกเป็น 3 ลักษณะคือ 1 เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ 6 วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน ธันวาคม 2561 เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกันทางานคล้ายคลึงกันหรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อนเข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าการดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็น

๓๕๒๖๔ การสร้างและการพัฒนาเครือข่ายเครือข่ายแต่ละเครือข่ายต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่างๆกันแบ่งชนิดของเครือข่ายออกเป็น ๓ ลักษณะคือ ๑ เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกันทางานคล้ายคลึงกันหรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อนเข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าการดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็น

ระหว่างกันเช่นมีการติดต่อกันผ่านการเขียนการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันหรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนา ร่วมกันโดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วยลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน reciprocal exchange มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว unilateral exchange ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกันมากขึ้นเท่านั้นทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้นมีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้นสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายองค์ประกอบข้างต้นไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปช่วยจำแนกระหว่างเครือข่ายแท้กับเครือข่ายเทียมเท่านั้นแต่ยังแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายด้วยการก่อเกิดของเครือข่ายเครือข่ายแต่ละเครือข่ายต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่างๆกันแบ่งชนิดของเครือข่ายออกเป็น 3 ลักษณะคือ 1 เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ 6 วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน ธันวาคม 2561 เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกันทางานคล้ายคลึงกันหรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อนเข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าการดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเองฉันทะเครือข่ายเช่นนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่อาศัยความเป็นเครือญาติเป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิลาเนาเดียวกันที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึง

แรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเองจนทะเลาะวิวาทกันมากขึ้นในหน้าที่ อาศัยความเป็นเครือญาติเป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิสำเนาเดียวกันที่มี วัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยจัดตั้งเป็นชมรมที่มี กิจกรรมร่วมกันก่อนเมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจึงขยายพื้นที่ดำเนินการออกไปหรือมี การขยายเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกลุ่มมากขึ้นในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือ ญาติเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้นเครือข่าย

ต่างมีจุดเริ่มต้นหรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่างๆกันแบ่งชนิดของเครือข่ายออก เป็น 3 ลักษณะคือ 1 เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ 6 วารสารสหวิทยาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2561 เครือ ญาติชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกันทางานคล้ายคลึงกันหรือประสบกับ สภาพปัญหาเดียวกันมาก่อนเข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ประสบการณ์ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่าการดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิก ในเครือข่ายเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเองจนทะเลาะวิวาทกันมากขึ้นในหน้าที่ อาศัยความเป็นเครือญาติเป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิสำเนาเดียวกันที่มี วัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยจัด ตั้งเป็นชมรมที่มีกิจกรรมร่วมกันก่อนเมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจึงขยายพื้นที่ดำเนินการ ออกไปหรือมีการขยายเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกลุ่มมากขึ้นในที่สุดก็ พัฒนาขึ้นเป็นเครือญาติเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้าง ขาวขึ้นเครือข่ายประเภทนี้มักใช้เวลาก่อสร้างตัวที่ยาวนานแต่เมื่อเกิดขึ้น แล้วมักจะเข้มแข็งยั่งยืนและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น 2 เครือข่ายจัดตั้ง เครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกันนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐ เป็นส่วนใหญ่อการจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ไขกลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็วและส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะ ไม่ได้มีพื้นฐานความต้องการความคิดความเข้าใจหรือมุมมองในการจัดตั้งเครือ ญาติที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกันเป็นการทางานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่องและมักจะจางหายไป ในที่สุดวันแต่ว่าเครือข่าย

ประเภทนี้มักใช้เวลาก่อสร้างตัวที่ยาวนานแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะเข้มแข็ง ยั่งยืนและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น๒เครือข่ายจัดตั้งเครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกันนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่อการจัดตั้ง อยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ไขกลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดย เร็วและส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้มีพื้นฐานความ ต้องการความคิดความเข้าใจหรือมุมมอง

ต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้นเครือข่ายประเภทนี้มักใช้เวลาก่อสร้าง ตัวที่ยาวนานแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะเข้มแข็งยั่งยืนและมีแนวโน้มที่จะ ขยายตัวเพิ่มขึ้น 2 เครือข่ายจัดตั้งเครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกัน นโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่อการจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ไขกลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็วและส่วนมาก ภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้มีพื้นฐานความต้องการความคิด ความเข้าใจหรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัว กันเป็นการทางานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่องและมักจะจางหายไป ในที่สุดวันแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การ พัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริงอย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษา สถานภาพของเครือข่ายไว้ได้แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อ เปรียบเทียบระยะก่อตั้ง 3 เครือข่ายวิวัฒนาการเป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็น ไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรกและไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการ พัฒนาผสมผสานอยู่โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคลองค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์ กว้างๆในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกันโดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนักหรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจัดประกายความคิด จากภายนอกไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟังหรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือ ญาติอื่นๆมาแล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกันสร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วย เหลือและพัฒนาตน

ในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกันเป็นการทางาน เฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่องและมักจะจางหายไป ในที่สุดวันแต่ว่า เครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความ เข้าใจที่ถูกต้องเกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การพัฒนาเป็น เครือข่ายที่แท้จริงอย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของ เครือข่ายไว้ได้แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่าย

ของกลุ่มมากขึ้นในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือญาติเพื่อให้ครอบคลุมต่อความ ต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้นเครือข่ายประเภทนี้มักใช้เวลาก่อสร้าง ตัวที่ยาวนานแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะเข้มแข็งยั่งยืนและมีแนวโน้มที่จะขยายตัว เพิ่มขึ้น 2 เครือข่ายจัดตั้งเครือข่ายจัดตั้งมักจะมี ความเกี่ยวข้องกันนโยบายหรือ การดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่อการจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ไข กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็วและส่วนมากภาคีหรือ สมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้มีพื้นฐานความต้องการความคิดความ เข้าใจหรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการทางานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่องและมักจะจางหายไป ในที่สุดวันแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การ พัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริงอย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษา สถานภาพของเครือข่ายไว้ได้แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อ เปรียบเทียบระยะก่อตั้ง 3 เครือข่ายวิวัฒนาการเป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็น ไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรกและไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการ พัฒนาผสมผสานอยู่โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคลองค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์ กว้างๆในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกันโดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนักหรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจัดประกายความคิด จากภายนอกไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟังหรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือ ญาติอื่นๆ

ลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้งเครือข่ายวิวัฒนาการเป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรกและไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคลองค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้างๆในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกันโดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนักหรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจัดประกายความคิดจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟังหรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของ

วามเกี่ยวข้องกันนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ไขว่คว้าของรัฐบาลต้นให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็วและส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้รับพื้นฐานความต้องการความคิดความเข้าใจหรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้าร่วมตัวกันเป็นการทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่องและมักจะจางหายไปทีละเล็กละน้อยแล้วเครือข่ายจะได้มีการชี้แนะที่ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริงอย่างไรก็ตามแม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสภาพของเครือข่ายไว้ได้แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้ง 3 เครือข่ายวิวัฒนาการเป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรกและไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคลองค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้างๆในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกันโดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนักหรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจัดประกายความคิดจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟังหรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่นๆมาแล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกันสร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเองเครือข่ายที่ว่านี้แม้จะไม่เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรงตั้งแต่แรกแต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดีเมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุนก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทานอง

๓๖จะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรงตั้งแต่แรกแต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดีเมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุนก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง๔๒๖๕ปรัชญาการสร้างเครือข่ายการสร้างเครือข่ายต้องคำนึงถึงเสมอว่าเครือข่ายเป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์การนำเครือข่ายต้องมี LINK หมายถึงการเชื่อมโยง L Learning การเรียนรู้ I Investment การลงทุน N Nature การฟูมฟัก บำรุง G K Give

มาแล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกันสร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเองเครือข่ายที่ว่านี้แม้จะไม่เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรงตั้งแต่แรกแต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดีเมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุนก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทานองเดียวกันกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติเครือข่ายในลักษณะนี้พบเห็นอยู่มากมายเช่นเครือข่ายผู้สูงอายุเครือข่ายโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพเป็นต้นการสร้างเครือข่าย Networking การสร้างเครือข่ายหมายถึงการทำให้มีการติดต่อสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจการสร้างเครือข่ายควรสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันพี่น้องที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้า 7 Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences Vol 1 No 3 September December 2018 สมาคมแบบพึ่งพิงนอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียวเช่นการส่งจดหมายข่าวไปให้สมาชิกตามรายชื่อแต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วยความจำเป็นที่ต้องมีเครือข่ายการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาใดๆที่ใช้ชีวิตดำเนินงานในรูปแบบที่สืบทอดกันเป็นวัฒนธรรมภายในกลุ่มคนหน่วยงานหรือองค์กรเดียวกันจะมีลักษณะไม่ต่างจากการปิดประเทศที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกการดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิมอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายในใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือ

การรักษาสัมพันธ์สภาพซึ่งรวมกันเป็นคำว่า LINK หมายถึงการเชื่อมโยง๒๖๖การพัฒนาเครือข่ายเพื่อความยั่งยืน๑สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม๒สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิกยอมรับในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กรของสมาชิก๓มีกิจกรรมสม่ำเสมอและมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกันเป็นกิจกรรมที่ต้องแน่ใจว่าทำได้และกระจายงานได้ทั่วถึงควรเลือกกิจกรรมที่ง่ายและมี

ที่ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับภายนอกการดำเนินงานภายใต้กรอบความคิดเดิมอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ไหลเวียนอยู่ภายในใช้ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่พอจะหาได้ใกล้มือหรือถ้าจะออกแบบใหม่ก็ต้องใช้เวลาอย่างมากจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนางานอย่างยิ่งและไม่อาจแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้การสร้างเครือข่ายสามารถช่วยแก้ปัญหาข้างต้นได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานของตนลดความซ้ำซ้อนในการทำงานให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันเสมือนการเปิดประตูสู่โลกภายนอกข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครือข่ายเพื่อความยั่งยืน 1 สมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกันว่าจะก่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวม 2 สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิกยอมรับในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กรของสมาชิก 3 มีกิจกรรมสม่ำเสมอและมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกันเป็นกิจกรรมที่ต้องแน่ใจว่าทำได้และกระจายงานได้ทั่วถึงควรเลือกกิจกรรมที่ง่ายและมีแนวโน้มประสบความสำเร็จอย่างทากิจกรรมที่ยากโดยเฉพาะครั้งแรกๆเพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการแตกสลายได้ 4 จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ 5 สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่มและทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือเน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยังอ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้ 6 สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย 7 สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญ

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

แนวโน้มประสบผลสำเร็จอย่างทำกิจกรรมที่ยากโดยเฉพาะครั้งแรกๆเพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการแตกสลายได้๔จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ๕สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่มและทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือเน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยังอ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้๖สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย๗สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญที่มี

จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกันควรเลือกกิจกรรมที่ง่ายและมีแนวโน้มประสบผลสำเร็จอย่างทำกิจกรรมที่ยากโดยเฉพาะครั้งแรกๆเพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการแตกสลายได้๔จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ๕สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่มและทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือเน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยังอ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้๖สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย๗สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญที่มีอยู่โดยร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่มส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่ายการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรทุกระดับของสมาชิกในเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์ที่เพื่อนจัดกิจกรรมให้สมาชิกใหม่ของเครือข่ายเพื่อเชื่อมต่อกันกับคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไปจัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกันและจัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกันการสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึงที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเช่นสร้างระบบการส่งต่องานและสร้างเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกันข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้ 1 สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครองชมรมของศรปกรรจนทอองถิ่นองค์กรเอกชนและสถาบันศาสนาให้ตระหนักถึงรู้ถึงเหตุผลและความจำเป็นเกี่ยวกับแนวทางการสร้างเครือข่าย

อยู่โดยร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่มส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่าย๘สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างบุคลากรทุกระดับของสมาชิกในเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์ที่เพื่อน๑๘ธนาประมุขกุลเครือข่ายวารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมปีที่๒๔ฉบับที่๓กรกฎาคมกันยายน๒๕๔๔หน้า๒๕๓๐

และมีแนวโน้มประสบผลสำเร็จอย่างทำกิจกรรมที่ยากโดยเฉพาะครั้งแรกๆเพราะถ้าทำไม่สำเร็จอาจทำให้เครือข่ายที่เริ่มก่อตัวเกิดการแตกสลายได้ 4 จัดให้มีและกระตุ้นให้มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ 5 สนับสนุนสมาชิกทุกกลุ่มและทุกด้านที่ต้องการความช่วยเหลือเน้นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกที่ยังอ่อนแอให้สามารถช่วยตนเองได้ 6 สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย 7 สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญที่มีอยู่โดยร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่มส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่าย 8 สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างบุคลากรทุกระดับของสมาชิกในเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์ที่เพื่อน 9 จัดกิจกรรมให้สมาชิกใหม่ของเครือข่ายเพื่อเชื่อมต่อกันกับคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไป 8 วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2561 10 จัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน 11 จัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกันการสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึงที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเช่นสร้างระบบการส่งต่องานและสร้างเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกันผู้จัดการเครือข่ายมีหน้า

๓๗๙จัดกิจกรรมให้สมาชิกใหม่ของเครือข่ายเพื่อเชื่อมต่อกันกับคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไป๑๐จัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน๑๑จัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกันการสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึงที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเช่นสร้างระบบการส่งต่องานและสร้างเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกัน

ให้สามารถช่วยตนเองได้ 6 สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในเครือข่าย 7 สนับสนุนให้สมาชิกได้พัฒนางานอย่างเต็มกำลังตามศักยภาพและความชำนาญที่มีอยู่โดยร่วมกันตั้งเป้าหมายในการพัฒนางานให้กับสมาชิกแต่ละกลุ่มส่งผลให้สมาชิกแต่ละกลุ่มมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเป็นพื้นฐานในการสร้างความหลากหลายและเข้มแข็งให้กับเครือข่าย 8 สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างบุคลากรทุกระดับของสมาชิกในเครือข่ายในลักษณะความสัมพันธ์ที่เพื่อน 9 จัดกิจกรรมให้สมาชิกใหม่ของเครือข่ายเพื่อเชื่อมต่อกันกับคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดความเป็นเครือข่ายต่อไป 8 วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2561 10 จัดให้มีเวทีระหว่างคนทำงานเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาในการทำงานด้านต่างๆอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน 11 จัดให้มีช่องทางการทำงานร่วมกันการสื่อสารที่ง่ายต่อการเข้าถึงที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันเช่นสร้างระบบการส่งต่องานและสร้างเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกันผู้จัดการเครือข่ายมีหน้าที่ในการดูแลรักษาเครือข่ายดังต่อไปนี้ 1 ช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นสมาชิกรวมตัวกันทำงานโดยมีกิจกรรมเป็นสื่อเช่นการประชุมประจำปีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลการแก้ปัญหาหารือกันการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมใหม่ 2 สมาชิกแกนนำต้องเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารระหว่างกันส่งข่าวผ่านจดหมายข่าวของเครือข่ายมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันเก็บรวบรวมข้อมูลและตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลของเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกเข้าถึง 3 สร้างความรักความผูกพัน

TEXT FROM SUBMITTED DOCUMENT

TEXT FROM SOURCE DOCUMENT(S)

เขียนแบบไทยประเพณีรัตนโกสินทร์ช่างที่เขียนในลักษณะอีสานประเพณีจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระด้านการแสดงออกที่เรียบง่ายไม่เคร่งครัดแสดงออกทางความรู้ความเข้าใจตามรสนิยมและทักษะของช่างพบในจิตรกรรมฝาผนังก่อนปีพศ๒๕๐๐กลุ่มช่างเขียนแบบอีสานไทยประเพณีซึ่งเป็นช่างชาวอีสานที่ได้รับอิทธิพลมาจากช่างหลวงและช่างภาคกลางหรือไปเรียนรู้ศิลปะจากภาคกลางมีการเขียนผสมผสานเรื่องราวและรูปแบบระหว่างจิตรกรรมไทยกับรูปแบบความเป็นพื้นถิ่นอีสาน

จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระด้านการแสดงออกที่เรียบง่ายไม่เคร่งครัดแสดงออกทางความรู้ความเข้าใจตามรสนิยมและทักษะของช่างพบในจิตรกรรมฝาผนังก่อนปีพศ 2500 กลุ่มช่างเขียนแบบอีสานไทยประเพณีซึ่งเป็นช่างชาวอีสานที่ได้รับอิทธิพลมาจากช่างหลวงและช่างภาคกลางหรือไปเรียนรู้ศิลปะจากภาคกลางมีการเขียนผสมผสานเรื่องราวและรูปแบบระหว่างจิตรกรรมไทยกับรูปแบบความเป็นพื้นถิ่นอีสานพบทั้งจิตรกรรมฝาผนังก่อนและหลังปีพศ 2500 และช่างเขียนแบบไทยประเพณีรัตนโกสินทร์เป็นช่างกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลมาจากช่างหลวงและช่างภาคกลางซึ่งมีทั้งช่างที่มีพื้นเพเป็นคนในพื้นที่อีสานที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้ศิลปะจากภาคกลางช่างจากภาคเหนือและช่างที่มาจากภาคกลางโดยตรงนิยมเขียนตามแบบภาพพิมพ์ของธรรมภักดีและเขียนตามแบบจิตรกรรมไทยแนวประเพณีพบในจิตรกรรมฝาผนังในยุคหลังปีพศ 2500 Abstract The objective of this research was to n study development of arranging the composition of Esan Mural Painting from the past to present and development of brining literary work in drawing the mural painting as well as viewpoint of painters in Esan Mural Painting from the past to present by using Qualitative Research Methodology gathering document collecting field work data by interviewing descrip tive analysis concluding the findings The research findings were as follows According to the findings found that the development of mural painting in Khon Kaen Mahasarakam and Roied Provinces could be 87 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นปีที่๓ฉบับที่๑๓มกราคมมิถุนายน

พบทั้งจิตรกรรมฝาผนังก่อนและหลังปีพศ๒๕๐๐และช่างเขียนแบบไทยประเพณีรัตนโกสินทร์เป็นช่างกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลมาจากช่างหลวงและช่างภาคกลางซึ่งมีทั้งช่างที่มีพื้นเพเป็นคนในพื้นที่อีสานที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้ศิลปะจากภาคกลางช่างจากภาคเหนือและช่างที่มาจากภาคกลางโดยตรงนิยมเขียนตามแบบภาพพิมพ์ของธรรมภักดีและเขียนตามแบบจิตรกรรมไทยแนวประเพณีพบในจิตรกรรมฝาผนังในยุคหลังปีพศ๒๕๐๐อิริน วิจารณ์รักษ์และ

สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มช่างเขียนแบบอีสานประเพณีกลุ่มช่างเขียนแบบอีสานไทยประเพณีและช่างเขียนแบบไทยประเพณีรัตนโกสินทร์ช่างที่เขียนในลักษณะอีสานประเพณีจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระด้านการแสดงออกที่เรียบง่ายไม่เคร่งครัดแสดงออกทางความรู้ความเข้าใจตามรสนิยมและทักษะของช่างพบในจิตรกรรมฝาผนังก่อนปีพศ 2500 กลุ่มช่างเขียนแบบอีสานไทยประเพณีซึ่งเป็นช่างชาวอีสานที่ได้รับอิทธิพลมาจากช่างหลวงและช่างภาคกลางหรือไปเรียนรู้ศิลปะจากภาคกลางมีการเขียนผสมผสานเรื่องราวและรูปแบบระหว่างจิตรกรรมไทยกับรูปแบบความเป็นพื้นถิ่นอีสานพบทั้งจิตรกรรมฝาผนังก่อนและหลังปีพศ 2500 และช่างเขียนแบบไทยประเพณีรัตนโกสินทร์เป็นช่างกลุ่มที่ได้รับอิทธิพลมาจากช่างหลวงและช่างภาคกลางซึ่งมีทั้งช่างที่มีพื้นเพเป็นคนในพื้นที่อีสานที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้ศิลปะจากภาคกลางช่างจากภาคเหนือและช่างที่มาจากภาคกลางโดยตรงนิยมเขียนตามแบบภาพพิมพ์ของธรรมภักดีและเขียนตามแบบจิตรกรรมไทยแนวประเพณีพบในจิตรกรรมฝาผนังในยุคหลังปีพศ 2500 Abstract The objective of this research was to n study development of arranging the composition of Esan Mural Painting from the past to present and development of brining literary work in drawing the mural painting as well as viewpoint of painters in Esan Mural Painting from the past to present by using Qualitative Research Methodology gathering document collecting field work data by interviewing descrip tive analysis concluding the

ศรวิน ชินวงศ์๕๖ ได้ทำงานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ๕๖ อิริน วิจารณ์รักษ์และศรวิน ชินวงศ์แนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการวารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานีปีที่๓๐ฉบับที่๑เดือนมกราคม เมษายน๒๕๖๒หน้า๑๒๔๑๓๓

วิธีการสุ่มแบบสัดส่วนและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครซี่และมอร์แกนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่มสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบหาค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแยกตามรายด้านทั้ง 4 ด้านคือด้านบุคลากรด้านงบประมาณด้านวัสดุอาคารสถานที่และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้านส่วนแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านบุคลากรควรให้เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นและการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอด้านงบประมาณควรได้รับการจัดสรรจากภาครัฐและจากท้องถิ่นอย่างเหมาะสมด้านวัสดุและอาคารสถานที่ควรจัดให้เพียงพอต่อการใช้งานและด้านการบริหารจัดการควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกจากชุมชนและมีการแบ่งโครงการการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นระบบค่าสำคัญแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการวารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี 126 ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2562 บทนำการศึกษาเรียนรู้ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ

๔๒ การจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแยกตามรายด้านทั้ง ๔ ด้านคือด้านบุคลากร ด้านงบประมาณด้านวัสดุและอาคารสถานที่และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากส่วนแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านบุคลากรควรให้เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลในตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการและมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอด้านงบประมาณควรได้รับการจัดสรรจากภาครัฐและจากท้องถิ่นอย่างเหมาะสมด้านวัสดุและอาคารสถานที่ควรจัดให้เพียงพอต่อการใช้งานเหมาะสมกับผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชากร

2561 วันตอบรับบทความ 5 พฤศจิกายน 2561 บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นประชากรของการวิจัยได้แก่ผู้บริหารครูในโรงเรียนและครูในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 15 หมู่บ้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 379 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบสัดส่วนและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่มสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบหาค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนแยกตามรายด้านทั้ง 4 ด้านคือด้านบุคลากรด้านงบประมาณด้านวัสดุอาคารสถานที่และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้านส่วนแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านบุคลากรควรให้เจ้าหน้าที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นและมีการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอด้านงบประมาณควรได้รับการจัดสรรจากภาครัฐและจากท้องถิ่นอย่างเหมาะสมด้านวัสดุและอาคารสถานที่ควรจัดให้เพียงพอต่อการใช้งานและด้านการบริหารจัดการควรเป็นรูปแบบคณะกรรมการที่ได้รับคัดเลือกจากชุมชนและมีการแบ่งโครงการการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเป็นระบบค่าสำคัญแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางปลาจังหวัดสมุทรปราการวารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี 126 ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 มกราคมเมษายน 2562 บทนา

สังฆรักษ์จักรกฤษณ์ภุทธิบุญ ๕๐ ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนพบว่าการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เป็นการอาศัยระหว่างวัดและชุมชนต่างก็อาศัยซึ่งกันและกันมาแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันและไม่สามารถแยกจากกันได้เพราะส่วนหนึ่งการพัฒนาในอดีตนั้นต้องอาศัยวัดเป็นฐานเป็นแหล่งเรียนรู้และมีการพัฒนาตามลำดับเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่สภาพในอนาคตเพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับ

108 Journal of MCU Social Development Vol1 No1 January April 2016 การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน The development is a source of learning communities พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ Phrakhrusanghak Chakkit คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University Email dew280 hotmailcoth บทความวิจัยการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เป็นการอาศัยระหว่างวัดและชุมชนต่างก็อาศัยซึ่งกันและกันมาแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันและไม่สามารถแยกจากกันได้เพราะส่วนหนึ่งการพัฒนาในอดีตนั้นต้องอาศัยวัดเป็นฐานเป็นแหล่งเรียนรู้และมีการพัฒนาตามลำดับเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่สภาพในอนาคตเพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาของยุคโลกิวัตและเพื่อความความเจริญของวัดคือกระบวนการแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนาวัดอย่างเป็นระบบโดยนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาและความทางโลกผสมผสานวิธีการพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนให้เป็นตามแนวการพัฒนาทางพระพุทธศาสนาซึ่งเกิดขึ้นเมื่อสองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้วค่าสำคัญพัฒนาวัดแหล่งการเรียนรู้ชุมชน ABSTRACT The development is a source of learning is measured between residents and the community They rely on each other but the modern era to the present And can not be separated from each other Because of the historically developed as a measure that requires a learning and development process in order to change the status quo to the current image in the future To change the direction of

มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแห่งโบราณคดีทางพระพุทธศาสนา ในจังหวัดพะเยาได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพระนครศรีอยุธยาสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๗หน้าบทคัดย่อ

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๘หน้า๒ 6 สมหมายดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สันให้เป็นแหล่งฝึกอบรมทางพระพุทธศาสนาวารสารมจรการพัฒนาสังคมปีที่๑๑ฉบับที่๓กันยายน ธันวาคม๒๕๕๙๗๑๐๖ 21 321332 indd 325 5 11 2562 13 26 58 326 วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยปีที่๑๑ฉบับที่๒๖วัดฤๅษะสงฆ์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาศูนย์ปฏิบัติธรรมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒ เพื่อศึกษาหลักสูตรและศาสตร์แห่งพระราชอาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติธรรมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๓ เพื่อเสนอองค์ความรู้การบูรณาการพุทธธรรมและศาสตร์พระราชอาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติธรรมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กลางขอมและภาคอีสานและ๕พระธาตุนาดูนจังหวัดมหาสารคามถือว่าเป็นพุทธมณฑลแห่งอีสานมีการสืบสานการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมนัมสการบูชาพระธาตุเจดีย์ในแต่ละจังหวัดเชื่อมโยงระหว่างวิถีชีวิตของชุมชนกับพระพุทธศาสนาจนได้ขึ้นชื่อว่าเมืองท่องเที่ยววิถีชีวิตพุทธศานิกภัทรเบิกเดิมเป็น๕๕ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านไร่ศิลาทองตำบลพิชัยอำเภอเมืองลำปางจังหวัดลำปางผลการวิจัยพบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนบ้านไร่ศิลาทอง

หรือเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปหรือเพื่อกราบสักการะบูชา 4 ประเภทคือ 1 พระธาตุเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าและพระสาวก 2 ธรรมเจดีย์ที่บรรจุพระธรรม 3 อุเทสิกเจดีย์ที่สร้างค้อมหรือบรรจุใส่พระธาตุและ 4 บริโภคเจดีย์ที่บรรจุใส่สิ่งทีพระพุทธเจ้าทรงเคยใช้สอยประวัติความเป็นมาของพระธาตุเจดีย์ในจังหวัดขอนแก่นจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ดคือ 1 พระธาตุขามแก่นวัดเจดีย์ภูมิตำบลบ้านขามอำเภอโนนพะวงจังหวัดขอนแก่น 2 พระธาตุแก่นนครวัดหนองแวงตำบลเมืองเก่าอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น 3 พระธาตุอุบลรัตน์วัดภูดินี่ตำบลโพธิ์ศรีสว่างอำเภอโพนทองจังหวัดร้อยเอ็ด 4 พระมหาเจดีย์ชัยมงคลตั้งอยู่ที่วัดผาน้ำทิพย์เทพประสิทธิ์วนารามอำเภอหนองพอกจังหวัดร้อยเอ็ดและ 5 พระธาตุนาดูนตั้งอยู่ที่อำเภอนาดูนจังหวัดมหาสารคามมีการสืบสานการท่องเที่ยวประเพณีวัฒนธรรมการนัมสการบูชาพระธาตุเจดีย์ในแต่ละจังหวัดและความเชื่อมโยงระหว่างวิถีชีวิตของชุมชนกับพระพุทธศาสนาจนได้ขึ้นชื่อว่าเมืองท่องเที่ยววิถีชีวิตพุทธศานิกภัทรเบิกเดิมเป็น๕๕ได้ทำการวิจัยเรื่องประชาชนในจังหวัดขอนแก่นร้อยเอ็ดและมหาสารคามมี 6 ด้านดังนี้ 1 ด้านการสักการะเป็นสถานศักดิ์สิทธิ์พระธาตุเจดีย์เป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธเจ้าพระธรรมและพระสงฆ์แห่งการกราบไหว้อันศักดิ์สิทธิ์ 2 ด้านการเป็นศูนย์รวมใจของชาวพุทธพร้อมใจกันไปในมีสการบูชาเป็นประจำทุกวัน 3 ด้านการแสวงบุญและสักการะเคารพของประชาชนมีการทำบุญสักการะบูชาทุกวัน 4 ด้านการเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่นคงของบ้านเมืองคตินและความสำเร็จเป็นสัญลักษณ์ศูนย์กลางเป็นฐานความมั่นคงของบ้านเมือง 5 ด้านการทำนุบำรุงและสืบ

และการปฏิบัติหรือคุณค่าทั้งหมดที่ให้แกสังคมรวมทั้งเป็นโครงสร้างทั้งทางด้านการทำมาหากินด้านความเชื่อการตัดสินใจซึ่งทั้งหมดนี้เกี่ยวโยงกันอย่างแยกไม่ออกอันเป็นผลมาจากวิวัฒนาการวิวัฒนาการสังคม๕๕ทำการวิจัยเรื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนป่าแกออบบ้านแม่กองคาสการเป็นสินค้าชุมชนผลการวิจัยพบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนป่าแกออบบ้านแม่กองคาสการสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรหรือ

Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus Vol 8 No 4 October December 2021 และความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวันอาจจำแนกได้ดังนี้ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ 2 ภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นรูปธรรมหรือแบบแผนความประพฤติปฏิบัติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะด้านเช่นการทำมาหากิน การเกษตรหัตถกรรมศิลปะและอื่นๆภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับอาหารและผักพื้นบ้านนอกจากมนุษย์จะนำอาหารมาบริโภคเพื่อการอยู่รอดแล้วมนุษย์ยังได้นำเทคนิคการถนอมอาหารและการปรุงอาหารมาใช้เพื่อให้อาหารที่มีมากเกินความต้องการสามารถเก็บไว้บริโภคได้เป็นเวลานานซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาอีกประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตนอกจากนี้ยังนำผักพื้นบ้านชนิดต่างๆมาบริโภคอีกด้วยเป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับวิวัฒนาการสังคม๕๕ได้ทำการวิจัยเรื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนป่าแกออบบ้านแม่กองคาสการเป็นสินค้าชุมชนผลการวิจัยพบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนป่าแกออบบ้านแม่กองคาสการสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรหรือผลผลิตจากวัฒนธรรมสู่การเป็นสินค้าชุมชนสามารถสรุปผลได้ว่าพริกกะเหรี่ยงน้ำผึ้งป่าและผ้าทอกะเหรี่ยงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสู่การเป็นสินค้าชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนหลายฝ่ายในชุมชนเพื่อต่อยอดสินค้าชุมชนอันจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนในอนาคตเป็นต้น 2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนผู้

วามสำคัญในมูลเหตุของการสร้าง๒ความสำคัญในเรื่องศรัทธาศาสนาศาสนาสำคัญในการบันทึกเรื่องราวในอดีตและ๕ความสำคัญในการกล่อมเกลาคิดใจนอกจากนั้นยังพบเรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของสังคมทั้งสองหลังคือคตินความเชื่อเกี่ยวกับของชุกที่มีความเชื่อเปลี่ยนไปจากเดิมคือเมื่อครั้งอดีตมีความเชื่อว่าเป็นตัวร้ายเจ้าเล่ห์ตัวช่วยแต่ในปัจจุบันความเชื่อนั้นถูกเปลี่ยนไปมองชุกว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งโชคลาภและความร่ำรวย

University Thailand 2 คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2Faculty of Arts Mahasarakham University Thailand ได้ J รับบทความ 5 พฤษภาคม 2562 แก J ไขบทความ 29 มิถุนายน 2562 ตอบรับการตีพิมพ์ 4 กรกฎาคม 2562 Received May 5 2019 Revised June 29 2019 Accepted July 4 2019 82 Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus Vol 9 No 2 July December 2020 บันทึกเรื่องราวในอดีตและ 4 ความสำคัญในการกล 5 อมเกลาคิดใจนอกจากนั้นยังพบเรื่องราวที่เป T นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น S นของสังคมทั้งสองหลังคือคตินความเชื่อเกี่ยวกับของชุกที่มีความเชื่อเปลี่ยนไปจากเดิมคือเมื่อครั้งอดีตมีความเชื่อ S าชุกเป T นตัวร้าย เจ J าล S หตัวช่วยแต่ S ในป k จจุบันความเชื่อนั้นถูกเปลี่ยนไปมองชุก S าเป T นสัญลักษณ์แห่ง S งโชคลาภและความร่ำรวยและอุดมสมบูรณ์ J วยเหตุนี้ทำให้ J ู J วิจัยนำอัตลักษณ์และความเชื่อของชุกมาสร J างสรรคเป T นผลิตภัณฑ์ S านโครงสร้าง J างทางกายภาพและโครงสร้าง J างทางความคิดโดยนำอัตลักษณ์ที่โดดเด่น S นของชุกมาเป T นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน J นความทันสมัยสวยงามสร J างมูลค S าเพิ่มให้ J กับผลิตภัณฑ์ S างทรงคุณค่า S าลและสอดคล้อง J องกับความเชื่อของ J คนและความต J องการของตลาดทั้งยังเป T นการปลูกฝ k งจิตสำนึกให้ J ู J คนได้ J เห็นคุณค่า S าทางวัฒนธรรมอีสานมรดกท J องถิ่นเพื่อการสืบสานวัฒนธรรมอีสานให้ J ยั่งยืนตลอดจนเป T นงานวิจัย J นแบบในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ J วยค่าสำคัญ 1 อัตลักษณ์ 2 ความเชื่อ 3 จิตรกรรมฝาผนัง ABSTRACT The objectives of the research were to 1 study the identity and beliefs about folk mural painting 2 Develop

การวิจัยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative Research โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร Documentary Research ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องของพระไตรปิฎกหนังสือรายงานการวิจัยรายงานการประชุมภาพถ่ายเอกสารหนังสือตำราด้านอารยธรรมประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและโดยทำการวิจัยคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ Indepth interview และสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ Key Informants ในพื้นที่วิจัยที่ได้นำไว้ได้แก่วัดไชยศรีบ้านสาละโว้อำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่นและวัดป่าเลไลยก์บ้านหนองพอกอำเภอ

เขียนพรรษาปัจจุบันถูกปรับเปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงไปโดยเยาวชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจัดดำเนินการปฏิบัติประเพณีในกลุ่มจึงเป็นเอกลักษณ์ใหม่ของงานประเพณีที่เน้นความสนุกสนานจากผลการปรับเปลี่ยนลักษณะโครงสร้างทางด้านสังคมเศรษฐกิจการศึกษาทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไปการเสื่อมคลายด้านความเชื่อทางศาสนาความสนใจต่อเอกลักษณ์ของงานประเพณีแท้เขียนพรรษาลดน้อยลงงานศักดิ์สิทธิ์ลดบทบาทลงไปไม่ได้คงอยู่อีกต่อไปมุมมองจากคนภายนอกนั้นประเพณีแท้เขียนพรรษาเป็นเพียงงานสนุกสนานโดยไร้ประโยชน์ต่อไปด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาที่ระบุเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นข้อมูลความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่มีต่อประเพณีแท้เขียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีต่อไปวัตถุประสงค์การวิจัย 1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เขียนพรรษา 2 เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการประดิษฐ์เขียนพรรษา 3 เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เขียนพรรษาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดอุบลราชธานีระเบียบวิธีวิจัยงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative Research เพื่อการวิจัยถึงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการประดิษฐ์เขียนพรรษาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดอุบลราชธานีโดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ดังนี้ 1 การศึกษาในเชิงเอกสาร Documentary Study ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องของพระไตรปิฎกหนังสือรายงานการวิจัยรายงานการประชุมภาพถ่ายเอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดหลักการความเป็นมารูปแบบความสัมพันธ์การบริหารจัดการการใช้ตัวชี้และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเขียนพรรษาพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุบลราชธานี 2 รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายใน 5 อำเภอได้แก่ 1 อำเภอเมืองอุบลราชธานี 2 อำเภวารินชำราบ 3 อำเภอเดช

การสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพระมหาเสริชนนริสโรดรกรรมกรและผู้ช่วยเลขานุการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพระมหา นันทวิทย์ธีรภทฺโทดรสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาผู้นำเครื่องมือในการวิจัยมาปรับปรุงตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำแล้วจึงนำเครื่องมือในการวิจัยไปใช้ในการเก็บ

สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิตประจำปี๒๕๖๐หนังสือประกอบการสัมมนาทางวิชาการพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตรุ่นที่๑๓๒๕๖๐พุทธศาสตรมหาบัณฑิตรุ่นที่๑๒๒๕๖๐พุทธศาสตรบัณฑิตรุ่นที่๑๒๒๕๖๐มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเหนือประชุมมวก๔๘พระรามมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาวันที่๑๘๒๑พฤษภาคมพศ๒๕๖๐สารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิตประจำปี๒๕๖๐จัดพิมพ์เนื่องในงานพิธีประสาทปริญญาประจำปี๒๕๖๐เหนือประชุมมวก๔๘พระรามมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาวันที่๑๘๒๑พฤษภาคมพศ๒๕๖๐ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการคณะบรรณาธิการพระมหาดรชามมหาโสทรศดรพระมหาธิติอนุภทฺโทนายสุชญาศิริธัญญะพิสุจน์อักษรคณะกรรมกรฝ่ายจัดทำสู่จัดและสารนิพนธ์ออกแบบปกนางจุฬารัตน์วิชาชาติอภิรักษ์นันทนาการภาพกองกิจการนิสิตสำนักงานอธิการบดีจัดรูปเล่มนายสมบุรณ์เพ่งพิศนายรพีพันธุ์แย้มหงษ์ปภาพิมพ์ครั้งแรกพฤษภาคม๒๕๖๐จำนวนพิมพ์๖๐๐๐เล่มจำนวนหน้า๔๙๒หน้าจัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเลขที่๗๙หมู่๑ตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา๑๓๑๗๐โทร๐๓๕๒๔๘๐๑๓พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๑๑๑๗ถนนมหาธาตุพระจันทร์แขวงพระบรมมหาราชวังเขตพระนครกรุงเทพมหานคร๑๐๒๐๐โทร๐๒๖๒๓๕๒๔โทรสาร๐๒๖๒๓๕๒๓๔๓ปรารภมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะจัดพิธีประสาทปริญญาประจำปีพศ๒๕๖๐เหนือประชุมมวก๔๘พระรามมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำบลลำไทรอำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาระหว่างวันที่๑๘๒๑พฤษภาคมพศ๒๕๖๐โดยมีสมเด็จพระ

น้ำเขาเสด็จตากแดดเข่าม่น้ำเขาอดขี่เขาครถจนถึงเขาเทวดาซึ่งเป็นแนวภูเขาชายเขตแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดชัยภูมิแม่น้ำชีไหลผ่านจังหวัดชัยภูมิจังหวัดนครราชสีมาจังหวัดขอนแก่นจังหวัดมหาสารคามจังหวัดกาฬสินธุ์จังหวัดร้อยเอ็ดจังหวัดยโสธรจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดศรีสะเกษและไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่บ้านวังยางตำบลบุ่งหวายอำเภอวารินชำราบเขตรอยต่อจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดอุบลราชธานี๒๓กิโลเมตรแม่น้ำชี๖๐ชื่อของแม่น้ำชีเกิดจากแม่หม้ายคนหนึ่งอยู่กับลูกสาวสามีของนาง

แม่น้ำชีแม่น้ำชีเกิดจากที่ราบด้านตะวันออกของเทือกเขาเพชรบูรณ์นับตั้งแต่เขาสันปันน้ำเขาแป้น้ำน้ำเขาเสด็จตากแดดเข่าม่น้ำเขาอดขี่เขาครถจนถึงเขาเทวดาซึ่งเป็นแนวภูเขาชายเขตแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดชัยภูมิ โดยมีสาขาหลัก 5 ลำน้ำซึ่งประกอบไปด้วยลำน้ำพองลำน้ำเขินลำน้ำป่าวและลำน้ำยังแม่น้ำชีถือว่าเป็นแม่น้ำที่มีความยาวมากที่สุดในประเทศไทยไหลผ่านอำเภอหนองบัวแดงอำเภอบ้านเขว้าอำเภอหนองบัวระเหวอำเภอจัตุรัสอำเภอเมืองชัยภูมิอำเภอคอนสารศรีจังหวัดชัยภูมิ,อำเภอแก่งสนามนางจังหวัดนครราชสีมาอำเภอเวียงน้อยอำเภอเวียงใหญ่อำเภอโคกโพธิ์ไชยอำเภอภูผาจุกศรีอำเภอชนบทอำเภอบ้านไผ่อำเภอบ้านเสด็จอำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น,อำเภอโกสุมพิสัยอำเภอกันทรวิชัยอำเภอเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม,อำเภอซ่งชัยอำเภอภุมลาลัยอำเภอร่องคำจังหวัดกาฬสินธุ์,อำเภอเมืองร้อยเอ็ดอำเภอเขียงชัยอำเภอธวัชบุรีอำเภอทุ่งเขาหลวงอำเภออาจสามารถอำเภอพนมไพรจังหวัดร้อยเอ็ด,อำเภอเมืองยโสธรอำเภอคำเขื่อนแก้วอำเภอมหาชนะชัยอำเภอค้อวังจังหวัดยโสธร,อำเภอเขื่องในจังหวัดอุบลราชธานี,อำเภอกันทรารมย์จังหวัดศรีสะเกษและไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่บ้านวังยางตำบลบุ่งหวายอำเภอวารินชำราบรอยต่อจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดอุบลราชธานีมีความยาวทั้งสิ้น 765 กิโลเมตรชื่อของแม่น้ำชีเกิดจากแม่หม้ายคนหนึ่งอยู่กับลูกสาวสามีของนางเสียชีวิตนานแล้ววันหนึ่งนางไปหาหน่อไม้บนภูเขาซึ่งมีหน่อไม้มากรวันนั้นนางหาหน่อไม้ได้มากกว่าทุกวันนางจึงได้นำหน่อไม้ที่หาได้ไปขายในตลาดกับลูกสาวของนางปรากฏว่าหน่อไม้ของนางขายดีได้เงินมาเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อได้เงินจากการขายหน่อไม้นางได้พาลูกสาวของนางไปซื้อเสื้อผ้าซื้อของที่ลูกของนางอยากได้เมื่อนางและลูกสาวซื้อของเสร็จกำลังจะออกจากร้านเจ้าของร้านก็ได้บอกนางว่า"ผู้หญิงคนนี้สวยจริงๆเลย"ต่อมามีคนพูดว่า"ลูกสาวของป้าสวยอย่างนี้ทำไมไม่ให้เข้าไปอยู่ในวังจะได้สบาย"ต่อมานางจึงพยายามส่งลูกสาวเข้าไปอยู่ในวังเมื่อลูกสาวของนางได้ไปอยู่ในวังก็เป็นที่ยกย่องของชายทั้งหลายและได้พบรักกับลูกขุนนางและตกลงใจแต่งงานกันโดยไม่บอกมารดาด้วยความเป็นห่วงนางรู้แล้วว่าลูกสาวของนางแต่งงานแต่ไม่บอกนางก็ไม่โกรธและได้เข้ามาหาลูกสาวในวังเมื่อลูกสาวพบหน้ามารดาทำท่าเหมือนไม่รู้จักข้ายังไล่เหมือนกับว่าไม่ใช่แม่สร้างความเสียใจให้แก่ผู้เป็นแม่มากนางกลับบ้านด้วยความเสียใจเมื่อกลับมาถึงบ้านนางยังคงร้องไห้อยู่ทุกวันเสียใจกับลูกที่นางรักปานแก้วตาดวงใจที่ทำกับนางเช่นนี้แม้ชีวิตก็ยอมสละให้ลูกได้นางคิดว่าในชีวิตของนางไม่เหลืออะไรอีกแล้วเพราะคนที่นางรักยังไม่สนใจใยดีนางจึงไปวัดไปหาความสงบในชีวิตที่เหลือน้อยเต็มทีในที่สุดก็ตัดสินใจบวชชีและได้เดินทางไปบนภูเขาซึ่งนางเคยหาหน่อไม้กับลูกสาวของนางและได้นั่งร้องไห้บนภูเขาจนน้ำตาของนางกลายเป็นสายน้ำที่ไหลอยู่ทุกวันนี้และได้จบชีวิตลงณที่แห่งนั้นชาวบ้านได้เรียกชื่อแม่น้ำสายนี้ว่า"แม่น้ำชี"ตำนานของแม่น้ำชียังมีปรากฏ

เสียชีวิตนานแล้ววันหนึ่งนางไปหาหน่อไม้บนภูเขาซึ่งมีหน่อไม้มากรวันนั้นนางหาหน่อไม้ได้มากกว่าทุกวันนางจึงได้นำหน่อไม้ที่หาได้ไปขายในตลาดกับลูกสาวของนางปรากฏว่าหน่อไม้ของนางขายดีได้เงินมาเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อได้เงินจากการขายหน่อไม้นางได้พาลูกสาวของนางไปซื้อเสื้อผ้าซื้อของที่ลูกของนางอยากได้เมื่อนางและลูกสาวซื้อของเสร็จกำลังจะออกจากร้านเจ้าของร้านก็ได้บอก

มากกว่าทุกวันนางหาหน่อไม้ได้มากกว่าทุกวันนางจึงได้นำหน่อไม้ที่หาได้ไปขายในตลาดกับลูกสาวของนางปรากฏว่าหน่อไม้ของนางขายดีได้เงินมาเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อได้เงินจากการขายหน่อไม้นางได้พาลูกสาวของนางไปซื้อเสื้อผ้าซื้อของที่ลูกของนางอยากได้เมื่อนางและลูกสาวซื้อของเสร็จกำลังจะออกจากร้านเจ้าของร้านก็ได้บอกนางว่า"ผู้หญิงคนนี้สวยจริงๆเลย"ต่อมามีคนพูดว่า"ลูกสาวของป้าสวยอย่างนี้ทำไมไม่ให้เข้าไปอยู่ในวังจะได้สบาย"ต่อมานางจึงพยายามส่งลูกสาวเข้าไปอยู่ในวังเมื่อลูกสาวของนางได้ไปอยู่ในวังก็เป็นที่ยกย่องของชายทั้งหลายและได้พบรักกับลูกขุนนางและตกลงใจแต่งงานกันโดยไม่บอกมารดาด้วยความเป็นห่วงนางรู้แล้วว่าลูกสาวของนางแต่งงานแต่ไม่บอกนางก็ไม่โกรธและได้เข้ามาหาลูกสาวในวังเมื่อลูกสาวพบหน้ามารดาทำท่าเหมือนไม่รู้จักข้ายังไล่เหมือนกับว่าไม่ใช่แม่สร้างความเสียใจให้แก่ผู้เป็นแม่มากนางกลับบ้านด้วยความเสียใจเมื่อกลับมาถึงบ้านนางยังคงร้องไห้อยู่ทุกวันเสียใจกับลูกที่นางรักปานแก้วตาดวงใจที่ทำกับนางเช่นนี้แม้ชีวิตก็ยอมสละให้ลูกได้นางคิดว่าในชีวิตของนางไม่เหลืออะไรอีกแล้วเพราะคนที่นางรักยังไม่สนใจใยดีนางจึงไปวัดไปหาความสงบในชีวิตที่เหลือน้อยเต็มทีในที่สุดก็ตัดสินใจบวชชีและได้เดินทางไปบนภูเขาซึ่งนางเคยหาหน่อไม้กับลูกสาวของนางและได้นั่งร้องไห้บนภูเขาจนน้ำตาของนางกลายเป็นสายน้ำที่ไหลอยู่ทุกวันนี้และได้จบชีวิตลงณที่แห่งนั้นชาวบ้านได้เรียกชื่อแม่น้ำสายนี้ว่า"แม่น้ำชี"ตำนานของแม่น้ำชียังมีปรากฏ

นางว่าผู้หญิงคนนี้สวยจริงๆเลยต่อมามีคนพูดว่าลูกสาวของป้าสวยอย่างนี้ทำไมไม่ให้เข้าไปอยู่ในวังจะได้สบายต่อมานางจึงส่งลูกสาวเข้าไปอยู่ในวังเมื่อลูกสาวของนางได้ไปอยู่ในวังก็เป็นที่ยกย่องของชายทั้งหลายและได้พบรักกับลูกขุนนางและตกลงใจแต่งงานกันโดยไม่บอกมารดาเพราะไม่อยากจะให้คนรู้วาทนเองเป็นผู้หญิงชาวบ้านต่อมานางก็รู้ว่าลูกสาวของนาง

ของนางเสียชีวิตนานแล้ววันหนึ่งนางไปหาหน่อไม้บนภูเขาซึ่งมีหน่อไม้มากรวันนั้นนางหาหน่อไม้ได้มากกว่าทุกวันนางจึงได้นำหน่อไม้ที่หาได้ไปขายในตลาดกับลูกสาวของนางปรากฏว่าหน่อไม้ของนางขายดีได้เงินมาเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อได้เงินจากการขายหน่อไม้นางได้พาลูกสาวของนางไปซื้อเสื้อผ้าซื้อของที่ลูกของนางอยากได้เมื่อนางและลูกสาวซื้อของเสร็จกำลังจะออกจากร้านเจ้าของร้านก็ได้บอกนางว่า"ผู้หญิงคนนี้สวยจริงๆเลย"ต่อมามีคนพูดว่า"ลูกสาวของป้าสวยอย่างนี้ทำไมไม่ให้เข้าไปอยู่ในวังจะได้สบาย"ต่อมานางจึงพยายามส่งลูกสาวเข้าไปอยู่ในวังเมื่อลูกสาวของนางได้ไปอยู่ในวังก็เป็นที่ยกย่องของชายทั้งหลายและได้พบรักกับลูกขุนนางและตกลงใจแต่งงานกันโดยไม่บอกมารดาด้วยความเป็นห่วงนางรู้แล้วว่าลูกสาวของนางแต่งงานแต่ไม่บอกนางก็ไม่โกรธและได้เข้ามาหาลูกสาวในวังเมื่อลูกสาวพบหน้ามารดาทำท่าเหมือนไม่รู้จักข้ายังไล่เหมือนกับว่าไม่ใช่แม่สร้างความเสียใจให้แก่ผู้เป็นแม่มากนางกลับบ้านด้วยความเสียใจเมื่อกลับมาถึงบ้านนางยังคงร้องไห้อยู่ทุกวันเสียใจกับลูกที่นางรักปานแก้วตาดวงใจที่ทำกับนางเช่นนี้แม้ชีวิตก็ยอมสละให้ลูกได้นางคิดว่าในชีวิตของนางไม่เหลืออะไรอีกแล้วเพราะคนที่นางรักยังไม่สนใจใยดีนางจึงไปวัดไปหาความสงบในชีวิตที่เหลือน้อยเต็มทีในที่สุดก็ตัดสินใจบวชชีและได้เดินทางไปบนภูเขาซึ่งนางเคยหาหน่อไม้กับลูกสาวของนางและได้นั่งร้องไห้บนภูเขาจนน้ำตาของนาง

ได้แต่งงานแล้วแต่ไม่บอกนางนางก็ไม่โกรธและวันหนึ่งนางได้เข้ามาหาลูกสาวในวังเมื่อลูกสาวพบหน้ามารดาทำท่าเหมือนไม่รู้จักข้ายังไล่เหมือนกับว่าไม่ใช่แม่สร้างความเสียใจให้แก่ผู้เป็นแม่มากนางกลับบ้านด้วยความเสียใจเมื่อกลับถึงบ้านนางยังคงร้องไห้อยู่ทุกวันเสียใจกับลูกที่นางรักปานแก้วตาดวงใจที่ท่ากับนางเช่นนี้แม้ชีวิตก็ยอมสละให้ลูกได้นางคิดว่าในชีวิตของนางไม่เหลืออะไร

ได้มากกว่าทวันนางจึงได้นำหม้อไม้ที่หาได้ไปขายในตลาดกับลูกสาวของนางปรากฏว่าหม้อไม้ของนางขายดีได้เงินมาเป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อได้เงินจากการขายหม้อไม้นางได้พาลูกสาวของนางไปซื้อเสื้อผ้าซื้อของที่ลูกของนางอยากได้เมื่อนางและลูกสาวซื้อของเสร็จกำลังจะออกจากร้านเจ้าของร้านก็ได้บอกนางว่า"ผู้หญิงคนนี้สวยจริงๆเลย"ต่อมามีคนพูดว่า"ลูกสาวของป้าสวยอย่างนี้ทำไมไม่ให้เข้าไปอยู่ในวังจะได้สบาย"ต่อมานางจึงพยายามส่งลูกสาวเข้าไปอยู่ในวังเมื่อลูกสาวของนางได้ไปอยู่ในวังก็เป็นทนายปองของชายทั้งหลายและได้พบรักกับลูกขุนนางและตกลงใจแต่งงานกันโดยไม่บอกมารดาด้วยความเป็นห่วงนางรู้แล้วว่าลูกสาวของนางแต่งงานแต่ไม่บอกนางนางก็ไม่โกรธและได้เข้ามาหาลูกสาวในวังเมื่อลูกสาวพบหน้ามารดาทำท่าเหมือนไม่รู้จักข้ายังไล่เหมือนกับว่าไม่ใช่แม่สร้างความเสียใจให้แก่ผู้เป็นแม่มากนางกลับบ้านด้วยความเสียใจเมื่อกลับถึงบ้านนางยังคงร้องไห้อยู่ทุกวันเสียใจกับลูกที่นางรักปานแก้วตา ดวงใจที่ท่ากับนางเช่นนี้แม้ชีวิตก็ยอมสละให้ลูกได้นางคิดว่าในชีวิตของนางไม่เหลืออะไรอีกแล้วเพราะคนที่นางรักยังไม่สนใจใฝ่ฝันนางจึงไปวัดไปหาความสงบในชีวิตที่เหลืออยู่แต่ในที่สุดก็ตัดสินใจบวชชีและได้เดินทางไปบวชเณรซึ่งนางเคยหาหม้อไม้กับลูกสาวของนางและได้นำหม้อไม้ไปขายให้นางนางขายนางกลายเป็นสายนางที่ไหลอยู่ทุกวันและได้จบชีวิตลงณที่แห่งนั้นชาวบ้านได้เรียกชื่อแม่น้ำสายนี้ว่า"แม่น้ำชี"ตำนานของแม่น้ำชียังมีปรากฏอีกแห่งซึ่งอยู่ในตำนานอุรังคธาตุ(ตำนานพระธาตุพนม

๕๘๖๖ทุกวันนี้และได้จบชีวิตลงณที่แห่งนั้นชาวบ้านจึงเรียกชื่อแม่น้ำสายนี้ว่าแม่น้ำชีตำนานของแม่น้ำชียังมีปรากฏอีกแห่งซึ่งอยู่ในตำนานอุรังคธาตุตำนานพระธาตุพนมซึ่งต้นฉบับดั้งเดิมจารึกไว้เป็นตัวอักษรธรรมอีสานบนแผ่นใบลาน คาดว่าถูกคัดลอกต่อกันมาไม่ต่ำกว่า๔๐๐ปีกรมศิลปากรได้ปริวรรตเป็นตัวอักษรไทยสยามไว้ตั้งแต่เมื่อพศ.๒๔๘๖บรรยายความเกี่ยวกับกำเนิดแม่น้ำสายต่างๆ ลุ่มน้ำโขงว่าแต่เดิม

ธาตุ(ตำนานพระธาตุพนม)ซึ่งต้นฉบับดั้งเดิมจารึกไว้เป็นตัวอักษรธรรมอีสานบนแผ่นใบลานคาดว่าถูกคัดลอกต่อกันมาไม่ต่ำกว่า๔๐๐ปีซึ่งกรมศิลปากรได้ปริวรรตเป็นตัวอักษรไทยสยามไว้ตั้งแต่เมื่อพ.ศ.๒๔๘๖บรรยายความเกี่ยวกับกำเนิดแม่น้ำสายต่างๆ ลุ่มน้ำโขงว่าแต่เดิมมีหนองน้ำแห่งหนึ่งชื่อว่าหนองแส(คาดว่าปัจจุบันคือทะเลสาบแอ่งให้เมืองท่าหล่มหล่มหนองน้ำหนองแสแห่งนี้มีขนาดคล้ายอยู่ด้วยกัน๘ตัวคือพินทะโยนกวดินาคเป็นใหญ่ทางหัวหนอง,ธนะมุนนาคเป็นใหญ่ทางท้ายหนอง,ชีวายนาค,หัตถิศรีสัตตนาคน,สุกขรนาคน,บัพพารนาคน,สุวรรณนาคนและพุทโรปาปะนาคนโดยพินทะโยนกวดินาคและธนะมุนนาคได้ให้คำสัตย์ต่อกันว่าหาอาหารได้เท่าไรจะต้องแบ่งครึ่งเท่าๆกันอยู่มาวันหนึ่งพินทะโยนกวดินาคจับเม่นได้เป็นอาหารและแบ่งครึ่งตามสัญญาปรากฏว่าธนะมุนนาคกินไม่พออึ้งเนื่องจากกลางแคลงใจที่ขนเม่นยาวเป็นศอกจะได้เนื้อมีนิดเดียวได้อย่างไรจึงเกิดเรื่องวิวาทกันระหว่างนาคทั้ง๒ฝ่ายทำให้น้ำในหนองแสขุ่นมัวและสร้างความเดือดร้อนแก่สัตว์อื่นๆที่อยู่ร่วมกันเรื่องจึงเดือดร้อนถึงสวรรค์พระอินทร์จึงสั่งให้พระวิสุกรรมเทวบุตรลงมาปราบนาคทั้ง๒ฝ่ายนาคทั้งหลายในหนองแสจึงถูกขับไล่และเหวี่ยงโยนออกจากหนองแสและบางตัวได้เสียดอกแผ่นดินจนกลายเป็นสถานที่ต่างดั่งนี้๑.พินทะโยนกวดินาคและชีวายนาคถูกเหวี่ยงออกไปตกนอกหนองแสนาคทั้ง๒ได้ไข่น้ำกล้ำตัวเสียดอกแผ่นดินไปหาแม่น้ำโขงรอยเสียดอกจึงกลายเป็นแม่น้ำอุในสปป.ลาว๒.จากนั้นพินทะโยนกวดินาค

มีหนองน้ำแห่งหนึ่งชื่อว่าหนองแสคาดว่าปัจจุบันคือทะเลสาบแอ่งให้เมืองท่าหล่มหล่มหนองน้ำหนองแสแห่งนี้มีขนาดคล้ายอยู่ด้วยกัน๘ตัวคือพินทะโยนกวดินาคเป็นใหญ่ทางหัวหนอง,ธนะมุนนาคเป็นใหญ่ทางท้ายหนอง,ชีวายนาค,หัตถิศรีสัตตนาคน,สุกขรนาคน,บัพพารนาคน,สุวรรณนาคนและพุทโรปาปะนาคนโดยพินทะโยนกวดินาคและธนะมุนนาคได้ให้คำสัตย์ต่อกันว่าหาอาหารได้เท่าไรจะต้องแบ่งครึ่งเท่าๆกันอยู่มาวัน

ที่แห่งนั้นชาวบ้านได้เรียกชื่อแม่น้ำสายนี้ว่า"แม่น้ำชี"ตำนานของแม่น้ำชียังมีปรากฏอีกแห่งซึ่งอยู่ในตำนานอุรังคธาตุ(ตำนานพระธาตุพนม)ซึ่งต้นฉบับดั้งเดิมจารึกไว้เป็นตัวอักษรธรรมอีสานบนแผ่นใบลานคาดว่าถูกคัดลอกต่อกันมาไม่ต่ำกว่า๔๐๐ปีซึ่งกรมศิลปากรได้ปริวรรตเป็นตัวอักษรไทยสยามไว้ตั้งแต่เมื่อพ.ศ.๒๔๘๖บรรยายความเกี่ยวกับกำเนิดแม่น้ำสายต่างๆ ลุ่มน้ำโขงว่าแต่เดิมมีหนองน้ำแห่งหนึ่งชื่อว่าหนองแส(คาดว่าปัจจุบันคือทะเลสาบแอ่งให้เมืองท่าหล่มหล่มหนองน้ำหนองแสแห่งนี้มีขนาดคล้ายอยู่ด้วยกัน๘ตัวคือพินทะโยนกวดินาคเป็นใหญ่ทางหัวหนอง,ธนะมุนนาคเป็นใหญ่ทางท้ายหนอง,ชีวายนาค,หัตถิศรีสัตตนาคน,สุกขรนาคน,บัพพารนาคน,สุวรรณนาคนและพุทโรปาปะนาคนโดยพินทะโยนกวดินาคและธนะมุนนาคได้ให้คำสัตย์ต่อกันว่าหาอาหารได้เท่าไรจะต้องแบ่งครึ่งเท่าๆกันอยู่มาวันหนึ่งพินทะโยนกวดินาคจับเม่นได้เป็นอาหารและแบ่งครึ่งตามสัญญาปรากฏว่าธนะมุนนาคกินไม่พออึ้งเนื่องจากกลางแคลงใจที่ขนเม่นยาวเป็นศอกจะได้เนื้อมีนิดเดียวได้อย่างไรจึงเกิดเรื่องวิวาทกันระหว่างนาคทั้ง๒ฝ่ายทำให้น้ำในหนองแสขุ่นมัวและสร้างความเดือดร้อนแก่สัตว์อื่นๆที่อยู่ร่วมกันเรื่องจึงเดือดร้อนถึงสวรรค์พระอินทร์จึงสั่งให้พระวิสุกรรมเทวบุตรลงมาปราบนาคทั้ง๒ฝ่ายนาคทั้งหลายในหนองแสจึงถูกขับไล่และเหวี่ยงโยนออกจากหนองแสและบางตัวได้เสียดอกแผ่นดินจนกลายเป็นสถานที่ต่างดั่งนี้๑.พินทะโยนกวดินาค

หนึ่งพิทยะโยกวินาศจับเมนได้เป็นอาหารและแบ่งครึ่งตามสัญญาปรากฏว่า
 ฐานะขนาดกินไม่พออ้อมเนื่องจากกลางแคลงใจที่ชนเม่นยาวเป็นศอกจะได้น้อมมี
 นิดเดียวได้อย่างไรจึงเกิดเรื่องวิวาทกันระหว่างนาคทั้งฝ่ายทำให้หน้าในหนอง
 แสขุ่นมัวและสร้างความเดือดร้อนแก่สัตว์อื่นๆที่อยู่ร่วมกันเรื่องจึงเดือดร้อนถึง
 สวรรค์พระอินทร์จึงสั่งให้พระวิสุกรรมเทวบุตรลงมาปราบนาคทั้งฝ่ายนาคทั้ง
 หลายในหนองแสจึงถูก

อีกแห่งซึ่งอยู่ในตำนานอุรังคธาตุ(ตำนานพระธาตุพนม)ซึ่งต้นฉบับดั้งเดิมจารึก
 ไว้เป็นตัวอักษรธรรมอีสานบนแผ่นใบลานคาดว่าถูกคัดลอกต่อกันมาไม่ต่
 กว่า๔๐๐ปีซึ่งกรมศิลปากรได้ปริวรรตเป็นตัวอักษรไทยสยามไว้ตั้งแต่เมื่อ
 พ.ศ.๒๔๘๖บรรยายความเกี่ยวกับกำเนิดแม่น้ำสายต่างๆลุ่มน้ำโขงว่าแต่เดิมมี
 หนองน้ำแห่งหนึ่งชื่อว่าหนองแส(คาดว่าปัจจุบันคือทะเลสาบเอือให้เมืองท่าหลี่
 มณฑลยูนนานประเทศจีน)หนองแสแห่งนี้มีนาคอาศัยอยู่ด้วยกัน๘ตัวคือพิทยะ
 โยกวินาศเป็นใหญ่ทางหัวหนอง,ฐานะขนาดเป็นใหญ่ทางท้ายหนอง,ชีวะยะ
 นาค,หัตถิศรีสัตตนาค,สุกขรนาค,ปัพพารนาค,สุวรรณนาคและพุทโธปาปะนาค
 โดยพิทยะโยกวินาศและฐานะขนาดได้ให้คำสัตย์ต่อกันว่าหาอาหารได้
 เท่าไรจะต้องแบ่งครึ่งเท่ากันอยู่มาวันหนึ่งพิทยะโยกวินาศจับเมนได้เป็น
 อาหารและแบ่งครึ่งตามสัญญาปรากฏว่าฐานะขนาดกินไม่พออ้อมเนื่องจาก
 กลางแคลงใจที่ชนเม่นยาวเป็นศอกจะได้น้อมมีนิดเดียวได้อย่างไรจึงเกิดเรื่อง
 วิวาทกันระหว่างนาคทั้งฝ่ายทำให้หน้าในหนองแสขุ่นมัวและสร้างความเดือด
 ร้อนแก่สัตว์อื่นๆที่อยู่ร่วมกันเรื่องจึงเดือดร้อนถึงสวรรค์พระอินทร์จึงสั่งให้พระวิ
 สุกรรมเทวบุตรลงมาปราบนาคทั้งฝ่ายนาคทั้งหลายในหนองแสจึงถูกขับไล่
 และเหวี่ยงโยนออกจากหนองแสและบางตัวได้เลื้อยแถมแผ่นดินจนกลายเป็น
 สถานที่ต่างดังนี้๑.พิทยะโยกวินาศและชีวะยะนาคถูกเหวี่ยงออกไปตก
 หนองแสขนาดทั้ง๒ได้ใช้หน้าอกล่าตัวเลื้อยแถมแผ่นดินไปหาแม่น้ำโขงรอย
 เลื้อยจึงกลายเป็นแม่น้ำอุในสปป.ลาว๒.จากนั้นพิทยะโยกวินาศได้ทางเมือง
 เชียงใหม่และแหวกแผ่นดินกลายเป็นแม่น้ำปิงและเมืองโยนกดินคร๓.ศรีสัต
 ตนาคหนีไปอยู่ดอยนันทกั้งฮี้(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๔.สุวรรณนาคหนี
 ไปอยู่ภูเวียน(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๕.พุทโธปาปะนาคคุ้ยควักแผ่นดิน
 จนกลายเป็นหนองบัวบาน(ยังไม่ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือ
 ไม่)๖.ปัพพารนาคหนีไปอยู่ภูเขาลวง(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)แต่มีเงือก
 และพญางูพลัดหลงไปด้วยแต่เงือกและพญางูทั้ง๒ได้คุ้ยควักแผ่นดินจนกลาย
 เป็นแม่น้ำเจืองหรือแม่น้ำงึมในปัจจุบัน(อยู่สปป.ลาว)๗.สุกขรนาคหนีไปอยู่เวิน
 หลอด(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๘.ฐานะขนาดและบริวารดอนแรกพลัดไป
 อยู่ใต้ดอยกัปปนคีรี(ภูเก้าหรือเมืองธาตุพนม)แต่ฐานะขนาดได้เลื้อยไปตาม
 ลำน้ำโขงตกลงไปจนถึงสี่ฝัแล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถมแผ่นดิน
 ไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุงทนะนครรอยแถมแผ่นดินจึงกลายเป็น"มุน
 นที"หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน๙.ชีวะยะนาคได้หนีไปตามเส้นทางของฐานะขนาด
 ก่อนที่จะเลื้อยแถมแผ่นดินไปทางด้านเหนือโดยอ้อมเมืองพระยามหาสาร

ขับไล่และเหวี่ยงโยนออกจากหนองแสและบางตัวได้เลื้อยแถมแผ่นดินจนกลาย
 เป็นสถานที่ต่างๆดังนี้๑.พิทยะโยกวินาศและชีวะยะนาคถูกเหวี่ยงออกไปตก
 หนองแสขนาดทั้ง๒ได้ใช้หน้าอกล่าตัวเลื้อยแถมแผ่นดินไปหาแม่น้ำโขงรอย
 เลื้อยจึงกลายเป็นแม่น้ำอุในสปป.ลาว๒.จากนั้นพิทยะโยกวินาศได้ทางเมือง
 เชียงใหม่และแหวกแผ่นดินกลายเป็นแม่น้ำปิงและเมืองโยนกดินคร๓.ศรีสัต
 ตนาคหนีไปอยู่ดอยนันทกั้งฮี้

และเหวี่ยงโยนออกจากหนองแสและบางตัวได้เลื้อยแถมแผ่นดินจนกลายเป็น
 สถานที่ต่างดังนี้๑.พิทยะโยกวินาศและชีวะยะนาคถูกเหวี่ยงออกไปตกนอก
 หนองแสขนาดทั้ง๒ได้ใช้หน้าอกล่าตัวเลื้อยแถมแผ่นดินไปหาแม่น้ำโขงรอย
 เลื้อยจึงกลายเป็นแม่น้ำอุในสปป.ลาว๒.จากนั้นพิทยะโยกวินาศได้ทางเมือง
 เชียงใหม่และแหวกแผ่นดินกลายเป็นแม่น้ำปิงและเมืองโยนกดินคร๓.ศรีสัต
 ตนาคหนีไปอยู่ดอยนันทกั้งฮี้(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๔.สุวรรณนาคหนี
 ไปอยู่ภูเวียน(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๕.พุทโธปาปะนาคคุ้ยควักแผ่นดิน
 จนกลายเป็นหนองบัวบาน(ยังไม่ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือ
 ไม่)๖.ปัพพารนาคหนีไปอยู่ภูเขาลวง(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)แต่มีเงือก
 และพญางูพลัดหลงไปด้วยแต่เงือกและพญางูทั้ง๒ได้คุ้ยควักแผ่นดินจนกลาย
 เป็นแม่น้ำเจืองหรือแม่น้ำงึมในปัจจุบัน(อยู่สปป.ลาว)๗.สุกขรนาคหนีไปอยู่เวิน
 หลอด(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๘.ฐานะขนาดและบริวารดอนแรกพลัดไป
 อยู่ใต้ดอยกัปปนคีรี(ภูเก้าหรือเมืองธาตุพนม)แต่ฐานะขนาดได้เลื้อยไปตาม
 ลำน้ำโขงตกลงไปจนถึงสี่ฝัแล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถมแผ่นดิน
 ไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุงทนะนครรอยแถมแผ่นดินจึงกลายเป็น"มุน
 นที"หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน๙.ชีวะยะนาคได้หนีไปตามเส้นทางของฐานะขนาด
 ก่อนที่จะเลื้อยแถมแผ่นดินไปทางด้านเหนือโดยอ้อมเมืองพระยามหาสาร

สรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน๔.สุวรรณนาคหนีไปอยู่ภูเวียนยังสรุปไม่ได้ว่าหมาย
 ingsที่ไหน๕.พุทโธปาปะนาคคุ้ยควักแผ่นดินจนกลายเป็นหนองบัวบานยังไม่
 ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือไม่๖.ปัพพารนาคหนีไปอยู่ภูเข
 หลวงยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหนแต่มีเงือกและพญางูพลัดหลงไปด้วยแต่
 เงือกและพญางูทั้ง๒ได้คุ้ยควักแผ่นดินจนกลายเป็นแม่น้ำเจืองหรือแม่น้ำงึมใน
 ปัจจุบันอยู่สปป.ลาว

นอกหนองแสขนาดทั้ง๒ได้ใช้หน้าอกล่าตัวเลื้อยแถมแผ่นดินไปหาแม่น้ำโขงรอย
 เลื้อยจึงกลายเป็นแม่น้ำอุในสปป.ลาว๒.จากนั้นพิทยะโยกวินาศได้ทางเมือง
 เชียงใหม่และแหวกแผ่นดินกลายเป็นแม่น้ำปิงและเมืองโยนกดินคร๓.ศรีสัต
 ตนาคหนีไปอยู่ดอยนันทกั้งฮี้(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๔.สุวรรณนาคหนี
 ไปอยู่ภูเวียน(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๕.พุทโธปาปะนาคคุ้ยควักแผ่นดิน
 จนกลายเป็นหนองบัวบาน(ยังไม่ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือ
 ไม่)๖.ปัพพารนาคหนีไปอยู่ภูเขาลวง(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)แต่มีเงือก
 และพญางูพลัดหลงไปด้วยแต่เงือกและพญางูทั้ง๒ได้คุ้ยควักแผ่นดินจนกลาย
 เป็นแม่น้ำเจืองหรือแม่น้ำงึมในปัจจุบัน(อยู่สปป.ลาว)๗.สุกขรนาคหนีไปอยู่เวิน
 หลอด(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๘.ฐานะขนาดและบริวารดอนแรกพลัดไป
 อยู่ใต้ดอยกัปปนคีรี(ภูเก้าหรือเมืองธาตุพนม)แต่ฐานะขนาดได้เลื้อยไปตาม
 ลำน้ำโขงตกลงไปจนถึงสี่ฝัแล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถมแผ่นดิน
 ไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุงทนะนครรอยแถมแผ่นดินจึงกลายเป็น"มุน
 นที"หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน๙.ชีวะยะนาคได้หนีไปตามเส้นทางของฐานะขนาด
 ก่อนที่จะเลื้อยแถมแผ่นดินไปทางด้านเหนือโดยอ้อมเมืองพระยามหาสารทุกไป
 จนถึงเมืองหนองหานหลวงและเมืองหนองหานน้อยรอยเลื้อยจึงได้กลายเป็น
 เป็น"ชีวะยะนที"ตามชื่อของชีวะยะนาคหรือแม่น้ำชีในปัจจุบันหรืออีกนัยหนึ่งคือ
 คำว่า"ชี"

๗. สุกขรณาคหณีไปอยู่เวินหลอดยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน ๘. ธนมนุชาคและบริวารตอนแรกพลัดไปอยู่ใต้ตอยกับปณคิริ(ภูค้ำพรำหรือเมืองธาดพนม)แต่ธนมนุชาคได้เลื้อยไปตามลำนำโขงตอลงไปจนถึงลีสี่แล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุนทนครรอยแถกแผ่นดินจึงกลายเป็นมุนที่หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน ๙. ชีวายนาคได้หนีไปตาม

ในหนองแสจึงถูกขับไล่และเหวียงโยนออกจากหนองแสและบางตัวได้เลื้อยแถกแผ่นดินจนกลายเป็นสถานที่ต่างดั่งนี้๑. พินทะโยนกวนิดาคและชีวายนาคถูกเหวียงออกไปคนนอกหนองแสคาคทั้ง๒ได้ใช้หนำอกสำตัวเลื้อยแถกแผ่นดินไปหาแม่น้ำโขงรอยเลื้อยจึงกลายเป็นแม่น้ำในสปป.ลาว๒. จากนั้นพินทะโยนกวนิดาคได้ทางเมืองเชียงใหม่และแถกแผ่นดินกลายเป็นแม่น้ำโขงและเมืองโยนกวนิดนคร๓. ศรีสัตตคาคหณีไปอยู่ตอยนันทกฮี่(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๔. สุวรรณาคหณีไปอยู่ปุเวียน(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๕. พุทโรปาปาคคัยควักแผ่นดินจนกลายเป็นหนองบัวบาน(ยังไม่ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือไม)๖. ปัพพาราคคหณีไปอยู่ภูเขาลอง(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)แต่มีเงือกและพญาหงษ์ทั้ง๒ได้คัยควักแผ่นดินจนกลายเป็นแม่น้ำเงือกหรือแม่น้ำจิมในปัจจุบัน(อยู่สปป.ลาว)๗. สุกขรณาคหณีไปอยู่เวินหลอด(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๘. ธนมนุชาคและบริวารตอนแรกพลัดไปอยู่ใต้ตอยกับปณคิริ(ภูค้ำพรำหรือเมืองธาดพนม)แต่ธนมนุชาคได้เลื้อยไปตามลำนำโขงตอลงไปจนถึงลีสี่แล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุนทนครรอยแถกแผ่นดินจึงกลายเป็น"มุนที่"หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน๙. ชีวายนาคได้หนีไปตามเส้นทางของธนมนุชาคก่อนที่จะเลื้อยแถกแผ่นดิน

เส้นทางของธนมนุชาคก่อนที่จะเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางด้านเหนือโดยอ้อมเมืองพระยามหาสุรอุทกไปจนถึงเมืองหนองหานหลวงและเมืองหนองหานน้อยรอยเลื้อยจึงได้กลายเป็นชีวายนที่ตามชื่อของชีวายนาคหรือแม่น้ำชีในปัจจุบันหรืออีกนัยหนึ่งคือคำว่าชีนั้น

ไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๕. พุทโรปาปาคคัยควักแผ่นดินจนกลายเป็นหนองบัวบาน(ยังไม่ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือไม)๖. ปัพพาราคคหณีไปอยู่ภูเขาลอง(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)แต่มีเงือกและพญาหงษ์ทั้ง๒ได้คัยควักแผ่นดินจนกลายเป็นแม่น้ำเงือกหรือแม่น้ำจิมในปัจจุบัน(อยู่สปป.ลาว)๗. สุกขรณาคหณีไปอยู่เวินหลอด(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๘. ธนมนุชาคและบริวารตอนแรกพลัดไปอยู่ใต้ตอยกับปณคิริ(ภูค้ำพรำหรือเมืองธาดพนม)แต่ธนมนุชาคได้เลื้อยไปตามลำนำโขงตอลงไปจนถึงลีสี่แล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุนทนครรอยแถกแผ่นดินจึงกลายเป็น"มุนที่"หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน๙. ชีวายนาคได้หนีไปตามเส้นทางของธนมนุชาคก่อนที่จะเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางด้านเหนือโดยอ้อมเมืองพระยามหาสุรอุทกไปจนถึงเมืองหนองหานหลวงและเมืองหนองหานน้อยรอย

๕. มาจากภาษาอีสานลาวท้องถิ่นแถบลุ่มน้ำชีบริเวณต้นน้ำนั้นคือคำว่า"ชี"ซึ่งหมายถึงการเจาะทะลุเป็นรูโดยลักษณะต้นกำเนิดของน้ำชีนั้นมีสายน้ำที่ไหลผ่านลอดใต้เทือกเขาหินปูนที่เรียกว่า"ชีตัน"และไหลทะลุลอดผ่านมาอีกฝั่งหนึ่งของเทือกเขาเรียกว่า"ชีผุด"เป็นเช่นนี้เป็นส่วนใหญ่ในบริเวณต้นกำเนิดสายน้ำชีจึงทำให้เรียกสำน้ำสายนี้ตามลักษณะพิเศษที่สำน้ำไหลชีไหลทะลุลอดผ่านใต้เทือกเขานั้นว่าสำน้ำชีใน

หณีไปอยู่ตอยนันทกฮี่(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๔. สุวรรณาคหณีไปอยู่ปุเวียน(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๕. พุทโรปาปาคคัยควักแผ่นดินจนกลายเป็นหนองบัวบาน(ยังไม่ชัดเจนว่าจะหมายถึงเมืองหนองบัวลุ่มพูหรือไม)๖. ปัพพาราคคหณีไปอยู่ภูเขาลอง(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)แต่มีเงือกและพญาหงษ์ทั้ง๒ได้คัยควักแผ่นดินจนกลายเป็นแม่น้ำเงือกหรือแม่น้ำจิมในปัจจุบัน(อยู่สปป.ลาว)๗. สุกขรณาคหณีไปอยู่เวินหลอด(ยังสรุปไม่ได้ว่าหมายถึงที่ไหน)๘. ธนมนุชาคและบริวารตอนแรกพลัดไปอยู่ใต้ตอยกับปณคิริ(ภูค้ำพรำหรือเมืองธาดพนม)แต่ธนมนุชาคได้เลื้อยไปตามลำนำโขงตอลงไปจนถึงลีสี่แล้วไม่สามารถเลื้อยต่อไปได้จึงเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางทิศตะวันตกไปถึงเมืองกรุนทนครรอยแถกแผ่นดินจึงกลายเป็น"มุนที่"หรือแม่น้ำมุนในปัจจุบัน๙. ชีวายนาคได้หนีไปตามเส้นทางของธนมนุชาคก่อนที่จะเลื้อยแถกแผ่นดินไปทางด้านเหนือโดยอ้อมเมืองพระยามหาสุรอุทกไปจนถึงเมืองหนองหานหลวงและเมืองหนองหานน้อยรอยเลื้อยจึงได้กลายเป็น"ชีวายนที่"ตามชื่อของชีวายนาคหรือแม่น้ำชีในปัจจุบันหรืออีกนัยหนึ่งคือคำว่า"ชี"นั้นมาจากภาษาอีสาน(ลาว)ท้องถิ่นแถบลุ่มน้ำชีบริเวณต้นน้ำนั้นคือคำว่า"ชี"ซึ่งหมายถึงการเจาะทะลุเป็นรูโดยลักษณะต้นกำเนิดของน้ำชีนั้นมีสายน้ำที่ไหลผ่านลอดใต้เทือกเขาหินปูนที่เรียกว่า"ชีตัน"และไหลทะลุลอดผ่านมาอีกฝั่งหนึ่งของเทือกเขาเรียกว่า"ชีผุด"เป็นเช่นนี้เป็นส่วนใหญ่ในบริเวณต้นกำเนิดสายน้ำชี

๖๘ การผูกเสี่ยวหมายถึงการที่คนสองคนชายกับชายหญิงกับหญิงหรือในอดีตชายกับหญิงก็เคยมีปัจจุบันไม่นิยมทำแล้วซึ่งรักใคร่สนิทสนมกันรักนิยมคล้ายกันเกิดปีเดียวกันมีบุคลิกคล้ายกันพ่อแม่เห็นว่าเด็กรักกันอยู่นั้นจึงนำมาผูกแขนต่อหน้าผู้ใหญ่อบรมให้รักกันและกันแล้วทั้ง๒คนก็ได้ชื่อว่าเป็นเสี่ยวกันไปตลอดจนกว่าชีวิตจะหาไม่ประเพณีผูกเสี่ยวจึงเป็นประเพณีแห่งความรักปลุกมิตรภาพระหว่างมวลมนุษย์ซึ่งเป็นประเพณีดั้งเดิมที่หาได้ยากใน

การวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปีที่ 4 ฉบับที่ 2 เมษายนมิถุนายน 2558 67 5 การถ่ายทอดโดยการนำวัฒนธรรมและประเพณีไปถ่ายทอดให้แก่คนในสังคมได้รับรู้มีจิตสำนึกเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของวัฒนธรรมและประเพณีนั้นๆรวมทั้งสามารถปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้นได้อย่างเหมาะสมโดยผ่านช่องทางและกิจกรรมต่างๆ 6 การส่งเสริมกิจกรรมโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆของชุมชนโดยควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องจากการศึกษาความสำคัญของการผูกมิตรในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นภาคใต้ภาคกลางภาคเหนือและภาคอีสานพบว่าการผูกมิตรเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษแต่การเรียกอาจจะแตกต่างกันไปตามสำนวนภาษาของแต่ละท้องถิ่นในภาคอีสานตอนใต้เช่นจังหวัดศรีสะเกษสุรินทร์บุรีรัมย์ถ้าเป็นเพศชายเรียกว่าเกลอส่วนเพศหญิงเรียกว่ามีเรียะจารบุตรเรื่องสุวรรณ 2523 23 ส่วนภาคอีสานตอนเหนือเช่นจังหวัดขอนแก่นกาฬสินธุ์อุดรธานีอุบลราชธานีมหาสารคามสกลนครนครพนมหนองคายเป็นต้นเรียกเพื่อนสนิทมิตรแท้ว่าเสี่ยวซึ่งผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายจะกระทำพิธีผูกข้อมือให้เพื่อให้รักกันอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นวิไลวัลย์สฤณและภู่ดี 2523 4955 การผูกเสี่ยวหมายถึงการที่คนสองคนชายกับชายหญิงกับหญิงหรือในอดีตชายกับหญิงก็เคยมีปัจจุบันไม่นิยมทำแล้วซึ่งรักใคร่สนิทสนมกันรักนิยมคล้ายกันเกิดปีเดียวกันมีบุคลิกคล้ายกันพ่อแม่เห็นว่าเด็กรักกันอยู่นั้นจึงนำมาผูกแขนต่อหน้าผู้ใหญ่อบรมให้รักกันและกัน

สมภพเพื่อขึ้นบัญชีเป็นสหชาติโดยเฉพาในรัชกาลที่๗นั้นได้พระราชทานเหรียญมงคลเป็นที่ระลึกแก่สหชาติคือเพื่อนร่วมวันเกิดในพงศาวดารล้านนาไทยปรากฏว่าพ่อขุนรามคำแหงพ่อขุนเม็งรายพ่อขุนงำเมืองได้จัดให้มีพิธีกรรมปฏิญาณตนเป็นสหชาติหรือเสี่ยวกันโดยการกรัดเลือดลงในจอกสุราแล้วทรงดื่มเลือดของกันและกันพร้อมทั้งกราบไหว้เทพอารักษ์ให้เป็นพยานด้วยซึ่งนับเป็นหลักฐานสำคัญอันหนึ่งของกาผูกเสี่ยว๓การผูกเสี่ยววิธีการต่างๆการ

เป็นประเพณีที่เก่าแก่และได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนานดังปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัยในพงศาวดารล้านนาไทยมีข้อความสำคัญปรากฏว่าพ่อขุนรามคำแหงพ่อขุนเม็งรายพ่อขุนงำเมืองได้จัดพิธีกรรมปฏิญาณตนเป็นสหชาติหรือเสี่ยวกันโดยการกรัดเลือดลงในจอกสุราแล้วคลุกเคล้าทั้ง 3 พระองค์ทรงดื่มเลือดของกันและกันพร้อมทั้งกราบไหว้เทพอารักษ์ให้เป็นสักขีพยานว่าจะรักสมัครสมานน้ำใจกันไม่ทำร้ายเบียดเบียนกันจารบุตรเรื่องสุวรรณ 2527 100 ประเพณีผูกเสี่ยวเป็นประเพณีดั้งเดิมของคนกลุ่มวัฒนธรรมอีสานมาแต่อดีตเป็นประเพณีที่อยู่คู่กับสังคมของชาวอีสานคำว่าเสี่ยวเป็นคำที่มีความหมายไปในทางที่ดั่งงามอีกด้วยหมายถึงมิตรแท้เพื่อนแท้หรือเพื่อนตายซึ่งมีความซื่อสัตย์ความจริงใจต่อกันมีความผูกพันทางด้านจิตใจกันอย่างจริงใจและเต็มใจและไม่มีความใจจะจมาพรากให้จากกันได้แม้แต่ความตายทั้งนี้ความผูกพันของเสี่ยวนี้ไม่มีเฉพากับเสี่ยวเท่านั้นหากมีความหมายผูกพันเชื่อมโยงไปถึงครอบครัวญาติพี่น้องและหมู่บ้านของเสี่ยวด้วยการผูกเสี่ยวเป็นประเพณีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการเพื่อนตายไว้คอยช่วยเหลือเมื่อคราวตกยากและเมื่อมีปัญหาต่างๆเกิดขึ้นและเพื่อให้ความเป็นเพื่อนตายผูกพันกันตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ถึงรุ่นลูกหลานวิจิตรชาญอนยาง 2531 137453 ประเพณีการผูกเสี่ยวคือการนำบุคคลสองคนมาผูกพันเป็นมิตรกันในการเลือกคู่เสี่ยวนั้นปกติแล้วมักจะเลือกเพศเดียวกันคู่เสี่ยวต้องมีลักษณะทำทางรูปร่างหน้าตาอายุอารมณ์จิตใจบุคลิกภาพที่สอดคล้องกันหรือเหมือนกันอีกด้วยมีปฏิบัติ

๘๕ และมีเสน่ห์ที่นับวันจะหาได้ยากในสังคมเมืองปัจจุบัน๖๖มหาสารคามถือว่าเป็นเมืองแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและยาวนานมาหลายร้อยปีเพราะได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยยุคตะตอนปลายและปลายระของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดีเช่นบริเวณเมืองกันทรวิชัยโคกพระและเมืองนครจำปาศรีโดยพบหลักฐานเป็นพระยืนกันทรวิชัยพระพิมพ์ดินเผาตลอดทั้งพระบรมสารีริกธาตุนอกจากนั้นแล้ว

หรือรัฐของตนเองและมีหน้าที่ดำรงรักษาสืบทอดสิ่งเหล่านี้สู่คนรุ่นต่อไปถ้าพิจารณาเฉพาะระดับชุมชนหนึ่งๆการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชนซึ่งจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกร่วมขยายวงกว้างออกไปสู่สังคมอยู่เนื่องนิตย์จนซึมซับเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหนทางหนึ่งที่จะมั่นคงและยั่งยืนคือการบริหารจัดการเพื่อยกระดับศิลปวัฒนธรรมของชุมชนสู่ความเป็นสากลซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐภาคประชาชนแต่ที่จะเกิดพลังต้องมาจากฐานรากนั่นคือพลังภาคประชาชนในชุมชนเองโดยการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆสนับสนุนวิธีการไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาของชุมชนเมืองมหาสารคามถือว่าเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและยาวนานมาหลายร้อยปีเพราะได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่ 226 วมรมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม เมษายน 2556 RMUJ Humanities and Social Sciences 7 1 January April 2013 ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยยุคตะตอนปลายและบัลลังของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดีเช่นบริเวณเมืองกันทรวิชัยโคกพระและเมืองนครจำปาศรีโดยพบหลักฐานเป็นพระยืนกันทรวิชัยพระพิมพ์ดินเผาตลอดทั้งพระบรมสารีริกธาตุนอกจากนั้นแล้วยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัยลพบุรีเช่นกู่สันตรัตน์กู่บ้านเขวากู่บ้านแดงและกู่อื่นๆรวมไปจนถึงเทวรูปและเครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผิวดินทั่วไปในจังหวัดมหาสารคามศิลปวัฒนธรรมทั้งดงามของชุมชนกันทรวิชัยเช่นวัดพุทธมงคลเป็นที่จัดเก็บวัตถุโดยเน้น

ยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านมาทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัย
ลพบุรีเช่นกลุ่มดินร่วนปนทรายบ้านเขวากู่บ้านแดงและกลุ่มอื่นๆรวมไปจนถึงเทวรูปและ
เครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผิวดินทั่วไปในจังหวัดมหาสารคามจังหวัด
มหาสารคามตั้งอยู่ตอนกลางของภาคอีสานมีชนหลายเผ่าเช่นชาวไทยพื้นเมือง
พูดภาษาอีสานชาวไทยย้อและชาวผู้ไทประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีฮินดูสืบสองประกอบอาชีพด้านกสิกรรม
เป็นส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอย่าง

จังหวัดมหาสารคามมหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนกลางของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่กึ่งกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมือง
มหาสารคามถือว่าเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและยาวนานมานับพันปีเพราะได้
พบหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยคุปตะ
ตอนปลายและปัลลวะของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัย
ทวารวดีโดยบริเวณ(โคกพระ)เมืองกันทรวิชัยพบหลักฐานเช่นพระพุทธรูปเมือง
พระพุทธรูปยืนมงคลและกรุพระพิมพ์ดินเผาส่วนบริเวณอำเภอนาดูนเมืองนคร
จำปาศรีพบทั้งกรุพระพิมพ์ดินเผาและพระบรมสารีริกธาตุออกากันแล้วจึงได้รับ
อิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัยลพบุรีเช่นกลุ่ม
ดินร่วนปนทรายบ้านเขวากู่บ้านแดงและกลุ่มอื่นๆรวมไปจนถึงเทวรูปและเครื่องปั้นดินเผา
ของขอมอยู่ตามผิวดินทั่วไปในจังหวัดมหาสารคามมหาสารคามตั้งอยู่ตอน
กลางของภาคอีสานมีชนหลายเผ่าเช่นชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสานชาวไทย
ย้อและชาวผู้ไทประชาชนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาปฏิบัติตาม
ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี"ฮินดูสืบสอง"ประกอบอาชีพด้านกสิกรรมเป็นส่วน
ใหญ่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายมีการไปมาหาสู่กันช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบ
ของคนอีสานทั่วไปเมื่อวันที่ 22 สิงหาคมพ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯให้
ยก"บ้านลาดกุดยางใหญ่"ขึ้นเป็นเมืองมหาสารคามโดยแยกพื้นที่และพลเมือง
ราวสองพันคนมาจากเมืองร้อยเอ็ดและให้ท้าวหาชัย(กวดภักภูตานนท์)เป็นพระ
เจริณราชเดชเจ้าเมืองมีท้าวบัวทองเป็นผู้ช่วยขึ้นกับเมืองร้อยเอ็ดต่อมาโปรด
เกล้าฯให้แยกเมืองมหาสารคามขึ้นตรง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่๑๕องศา๒๕ลิปดา
และ๑องศา๔๐ลิปดาเหนือเส้นแวงที่๑๐๒องศา๕๐ลิปดา
และ๑๐๓องศา๓๐ลิปดาตะวันออกอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์
ประมาณ๔๗๕กิโลเมตรสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ดอนข้างราบเรียบ
ถึงลูกคลื่นลอนลาดสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ๑๓๐๒๓๐เมตรทิศตะวันตก
และทิศเหนือเป็นที่สูงในเขตอำเภอโกสุมพิสัยอำเภอเขียงยืนและอำเภอ
กันทรวิชัยครอบคลุมพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดและค่อนๆเทลาดมาทาง
ทาง

.ศ. 2412 และร้อยเอ็ดได้แบ่งพลเมืองให้สีกราวเจ็ดพันคนพลเมืองเดิมอพยพมา
จากเมืองจำปาศักดิ์ท้าวหาชัยและท้าวบัวทองนั้นเป็นหลานโดยตรงของพระยา
ชาติยวงศา(สีลัง)เจ้าเมืองคนที่ 2 ของเมืองร้อยเอ็ดเดิมกองบัญชาการของเมือง
มหาสารคามตั้งอยู่ที่เนินสูงแห่งหนึ่งใกล้กุดนางใยได้สร้างศาลเจ้าพ่อหลักเมือง
และศาลมเหศักดิ์ขึ้นเป็นที่สักการะของชาวเมืองเมืองมหาสารคามได้สร้างวัด
ดอนเมืองซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นวัดข้าวฮั่ว(วัดธัญญาวาส)และได้ย้ายกอง
บัญชาการไปอยู่ริมหนองกระทุ่มด้านเหนือของวัดโพธิ์ศรีปัจจุบันในปีพ.ศ. 2456
หม่อมเจ้าพนมทวนรัตนเป็นปลัดมณฑลประจำจังหวัดโดยความเห็นชอบของ
พระมหากษัตริย์(เส็งวิริยะศิริ)ได้ย้ายศาลากลางไปอยู่ที่ตั้งศาลากลาง
หลังเดิม(ที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคามปัจจุบัน)และในปีพ.ศ. 2542 ได้ย้าย
ศาลากลางไปอยู่ณที่ตั้งปัจจุบันมีผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการ
จังหวัดรวม 46 คนจังหวัดมหาสารคามตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียง
เหนือมีพื้นที่ประมาณ5,300ตารางกิโลเมตร(3,307,300ไร่)ระยะทาง
ห่างจากกรุงเทพฯ 475 กิโลเมตรมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้โดย
ทั่วไปจังหวัดมหาสารคามมีพื้นที่ดอนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดสูงจาก
ระดับน้ำทะเลประมาณ 130 - 230 เมตรทิศตะวันตกและทิศเหนือเป็นที่สูงใน
เขตอำเภอโกสุมพิสัยอำเภอเขียงยืนและอำเภอกันทรวิชัยครอบคลุมพื้นที่
ประมาณครึ่งหนึ่งของจังหวัดและค่อนๆเทลาดมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้
สภาพพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือลักษณะภูมิอากาศในเขตจังหวัด
มหาสารคามเป็นแบบมรสุมเมืองร้อนมีฝนตกสลับกับอากาศแห้งในปีพ.ศ. 2555
มีปริมาณน้ำฝน

ประกอบขบวนแห่หนังไฟการปลุกประชาติพักอาศัยเผื่อแขกที่เชิญมาร่วมงานจาก
หมู่บ้านอื่นการเตรียมหาอาหารไว้ทำบุญและเลี้ยงแขกในงานเช่นทำขนมจีนช่วง
เวลาที่จัดสัปดาห์ที่๒ของเดือนมิถุนายนงานออนซอนกลองยาวชาววาปีของดี
พื้นบ้าน๘๑ประเพณีออนซอนกลองยาวชาววาปีของดีพื้นบ้านเป็นหนึ่งในประเพณี
สำคัญในรอบปีที่ชาวอำเภอวาปีปทุมจังหวัดมหาสารคามปฏิบัติสืบทอดกันมา
เป็นเวลายาวนานโดยจะจัดงานราวเดือนธันวาคมของทุกปีเพื่ออนุรักษ์ศิลป
วัฒนธรรมและประเพณี

ในช่วงกระตุ้นการท่องเที่ยวไทยเป็นต้นมาจังหวัดมหาสารคามนิยมเล่นกลองยาว
มาตั้งแต่อดีตทุกหมู่บ้านจะมีวงกลองยาวเป็นของตนเองเพื่อประเลงและใช้ใน
ขบวนแห่งานประเพณีต่อมาได้มีการพัฒนาโดยการนำเครื่องดนตรีชนิดอื่นเข้ามา
เช่นพิณเบสและเครื่องดนตรีสากลมาบรรเลงร่วมตามความสามารถของผู้เล่น
แต่ละวงสำหรับอำเภอวาปีปทุมเริ่มจัดงานออนซอนกลองยาวชาววาปีของดีพื้น
เมืองเมื่อพ.ศ 2539 โดยมีนายสุรศักดิ์ชาญยุทธนายอำเภอในขณะนั้นเป็นผู้ริเริ่ม
จัดงานเพื่อเผยแพร่การเล่นกลองยาวของชาววาปีปทุมให้รู้จักกันอย่างแพร่
หลายรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย 2541 2542 Amazing
Thailand Year 1998 1999 ทางอำเภอจึงได้จัดงานต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีมี
ผู้ให้ความสนใจตามลำดับงานนี้เป็นเทศกาลที่สำคัญในรอบปีที่ชาวอำเภอ
วาปีปทุมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นอย่างต่อเนื่องโดยจะจัดงานราวเดือน
ธันวาคมของทุกปีเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นการแข่งขัน
กลองยาวแบ่งออกเป็นประเภทหญิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุ
ดาสยามบรมราชกุมารีส่วนประเภทชายถ้วยผู้ว่าราชการจังหวัดศิลปะ
การแสดงกลองยาวในวิถีชีวิตจึงมีความจำเป็นในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมของ
ท้องถิ่นที่มีความจำเป็นต้องดำรงสืบทอดต่อไปความมุ่งหมายการวิจัยการวิจัยใน
ครั้งนี้กำหนดความมุ่งหมายไว้เพื่อศึกษา 1 ความเป็นของพัฒนาการกลองยาว
ชาววาปี 2 กลองยาวในวิถีวัฒนธรรมของชาวอำเภอวาปีปทุมปีที่๑๐ฉบับ
ที่กรมการศึกษานาน๒๕๖๑ 96 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วิธีดำเนินการวิจัยการวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative
Research ทำการศึกษาริเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

๑๑๐ ไหลและเป็นการเปิดช่องระบายน้ำเข้าออกตามแม่น้ำลำคลองหรือนำดินนา
 ไซมีหลายรูปทรงตั้งชื่อตามรูปทรงนั้นเช่นไซปากแตรสานเป็นรูปกรวยปากไซ
 บานออกเป็นรูปปากแตรไซท่อสานคล้ายท่อตีกลองหรืออาจตั้งชื่อตาม
 วัตถุประสงค์เช่นไซสองหน้ามีช่อง๒ด้านไซลอยไซวางลอยในช่วงน้ำตื้นๆแหวก
 กอข้าวหรือกอหญ้าวางแช่น้ำไว้ไซปลากะต๋ใช้ตีปลากะต๋ใช้กบสานเป็น
 ลายขีดดาสีเหลี่ยมรูปทรง

ไซ(อุปกรณ์จับปลา)ไซเป็นเครื่องมือตักสัตว์น้ำโดยมากตีปลาในกลุ่มปลาเล็ก
 ปลาน้อยใช้งานในแหล่งน้ำไม่ลึกมักเป็นแหล่งน้ำไหลและเป็นการเปิดช่อง
 ระบายน้ำเข้าออกตามมิ่งนาคันนาไซมีหลายรูปทรงตั้งชื่อตามรูปทรงนั้นเช่นไซ
 ปากแตรสานเป็นรูปกรวยปากไซบานออกเป็นรูปปากแตรไซท่อสานคล้ายท่อตี
 กลองหรืออาจตั้งชื่อตามวัตถุประสงค์เช่นไซสองหน้ามีช่อง 2 ด้านไซลอยไซวาง
 ลอยในช่วงน้ำตื้นๆแหวกกอข้าวหรือกอหญ้าวางแช่น้ำไว้ไซปลากะต๋ใช้ตี
 ปลากะต๋ใช้กบสานเป็นลายขีดดาสีเหลี่ยมรูปทรงกระบอกใช้ตีกบไซโข่งสาน
 กันโป่งเล็กน้อยแม้ว่าจะมีรูปลักษณะที่ต่างกันแต่มีลักษณะร่วมกันคือสานเป็นทรง
 กระบอกและทำปากทางเข้าเป็นงาแซง(ไซไม่เสียมปลายแปลมรูปทรงคล้าย
 กรวยที่มีแบนๆทำให้ปลาเข้าได้แต่้วยสวนความคมของปลายไม่ออกมาไม่
 ได้)ไซต่างๆมักไม่ต้องใช้เหยื่อเพราะจะตีปลาที่ตอไหลในกระแสน้ำวันแต่ไซ
 กบที่ต้องมีเหยื่ออย่างลูกปลาลูกปู

กระบอกใช้ตีกบไซโข่งสานกันโป่งเล็กน้อยแม้ว่าจะมีรูปลักษณะที่ต่างกันแต่มี
 ลักษณะร่วมกันคือสานเป็นทรงกระบอกและทำปากทางเข้าเป็นงาแซงไซไม่
 เสียมปลายแปลมรูปทรงคล้ายกรวยที่มีแบนๆทำให้ปลาเข้าได้แต่้วยสวน
 ความคมของปลายไม่ออกมาไม่ได้วิธีตีไซคือตีไม้ปัจจุบันนี้หางยามากมีปลุก
 กันเต็มไปหมดทุกหัวระแหงตีไม้ที่นำมาทำไซต้องไม่แก่หรืออ่อนจนเกินไป
 ขนาดกลางๆอายุ

ไซ(อุปกรณ์จับปลา)ไซเป็นเครื่องมือตักสัตว์น้ำโดยมากตีปลาในกลุ่มปลาเล็ก
 ปลาน้อยใช้งานในแหล่งน้ำไม่ลึกมักเป็นแหล่งน้ำไหลและเป็นการเปิดช่อง
 ระบายน้ำเข้าออกตามมิ่งนาคันนาไซมีหลายรูปทรงตั้งชื่อตามรูปทรงนั้นเช่นไซ
 ปากแตรสานเป็นรูปกรวยปากไซบานออกเป็นรูปปากแตรไซท่อสานคล้ายท่อตี
 กลองหรืออาจตั้งชื่อตามวัตถุประสงค์เช่นไซสองหน้ามีช่อง 2 ด้านไซลอยไซวาง
 ลอยในช่วงน้ำตื้นๆแหวกกอข้าวหรือกอหญ้าวางแช่น้ำไว้ไซปลากะต๋ใช้ตี
 ปลากะต๋ใช้กบสานเป็นลายขีดดาสีเหลี่ยมรูปทรงกระบอกใช้ตีกบไซโข่งสาน
 กันโป่งเล็กน้อยแม้ว่าจะมีรูปลักษณะที่ต่างกันแต่มีลักษณะร่วมกันคือสานเป็นทรง
 กระบอกและทำปากทางเข้าเป็นงาแซง(ไซไม่เสียมปลายแปลมรูปทรงคล้าย
 กรวยที่มีแบนๆทำให้ปลาเข้าได้แต่้วยสวนความคมของปลายไม่ออกมาไม่
 ได้)ไซต่างๆมักไม่ต้องใช้เหยื่อเพราะจะตีปลาที่ตอไหลในกระแสน้ำวันแต่ไซ
 กบที่ต้องมีเหยื่ออย่างลูกปลาลูกปู

๑๑๕ กระต๊อบข้าวคือภาชนะในการเก็บบรรจุข้าวเหนียวซึ่งเป็นงานหัตถกรรมอัน
 ทรงคุณค่าชนิดหนึ่งที่มาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นของที่มีประจำบ้านของชาว
 ไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมาช้านานใช้สำหรับบรรจุข้าว
 เหนียวที่นึ่งสุกแล้วหรือใช้เก็บเมล็ด๑๑๒ อ่างแล้วกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
 กระทรวงวัฒนธรรมรุดภูมิปัญญาอีสานหน้า๑๕๘๑๕๙๑๑๓ พืชข้าวแหล่งที่มา
<https://www.google.com/search> เมื่อวันที่๒๖มิถุนายน๒๕๖๖๑๕วิกิพีเดีย
 สารานุกรมเสรีแหล่งที่มา <https://th.wikipedia.org/wiki/สืบนั่นเมื่อวัน>

กระต๊อบข้าวคือภาชนะในการเก็บอาหารที่เป็นงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่า
 ชนิดหนึ่งที่มาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นของที่มีประจำบ้านของชาวไทยทาง
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมาช้านานใช้สำหรับบรรจุข้าวเหนียวที่
 นึ่งสุกแล้วหรือใช้เก็บเมล็ดพันธุ์พืชหรือเมล็ดไซเป็นเครื่องประดับในครัวเรือน
 หรือประดับสถานที่ต่างๆเป็นเครื่องจักสานที่ทำจากวัสดุธรรมชาติเช่นไม้ไผ่ใบ
 จากใบตาลใบลานต้นคล้าหรือจากต้นพืชที่มีลักษณะยาวเรียกรากสานกระต๊อบ
 เป็นงานหัตถกรรมที่มีพื้นฐานมาจากสังคมเกษตรกรรมและค่านิยมในการบริโภค
 ข้าวเหนียวเป็นอาหารหลักของคนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาค
 เหนือแต่เดิมภาชนะที่ใช้บรรจุข้าวเหนียวมักทำจากต้นไม้อัดเล็กๆนำมาเจาะ
 ลำต้นให้กลวงแล้วตัดเป็นท่อนขนาดสั้นๆเป็นกระบอกมีฝาปิดหรือบางครั้งก็ใช้
 ไม้ไผ่มาตัดเป็นกระบอกสั้นๆนำมาเป็นภาชนะบรรจุข้าวเหนียวต่อมามีการดำเนิน
 ถึงปริมาณไม้ไผ่ในพื้นที่ซึ่งมีมากบ้างน้อยบ้างและความสะดวกหากนำต้นไม้มา
 ทั้งต้นแบบเดิมต้นไม้ก็อาจจะไม่เพียงพอต่อการใช้งานอีกทั้งภาชนะบรรจุข้าว
 เหนียวรูปแบบเดิมก็ห่อหุ้มพาไม่สะดวกในการเดินทางไกลจึงมีการริเริ่มนำ
 เอาไม้ไผ่มาผ่าเป็นซีกเล็กๆมาเหลาเป็นแผ่นบางๆนำมาจักสานเป็นตะกร้ากระบุง
 บรรจุข้าวสารและพัฒนาไม้ไผ่มาจักสานมาเป็นภาชนะบรรจุข้าว
 เหนียว(กระต๊อบ)ซึ่งมีน้ำหนักเบาและระบายอากาศได้ดีทำให้ไอน้ำระเหยออกไป
 ได้ซึ่งจะทำให้ข้าวเหนียวที่บรรจุอยู่ภายในยังมีความร้อนและข้าวไม่แฉะด้วยไอน้ำ
 หนักพาง่ายเพราะมีการทำสายสะพายอีกทั้งยังมีหลายรูปแบบรูปทรงกลมรูป
 ทรงรีหลากหลายขนาดสอดคล้องกับการใช้งานคือกระต๊อบขนาดเล็กสำหรับบรรจุ
 ข้าวเหนียวสำหรับรับประทานคนเดียวขนาดกลางสำหรับรับประทาน 2 - 3 คน
 ขนาดใหญ่สำหรับ

สำหรับบรรจข้วหนึ่ยวสำหรับรับประทานคนเด็ยขนาดกลางสำหรับรับประทาน๒๓คนขนาดหญ่สำหรับรับประทานท้งครอบครัวเป็นต้นผู้สานจะใช้ช่วงเวลาวางหลังจากการทำไร่นาเลือกใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งหาได้ในท้องถิ่นมาผลิตเป็นเครื่องจักสานเพื่อความสนุกเพล็ดเพล็นในการรวมกลุ่มกันทำงานห้กิจกรรมตลอดจนสนองประโยชน์ใช้สอยในครัวเรือนของตนเองและสมาชิกในครอบครัวการสานกระดิมเป็นงานที่มักจะทำกันภายในครอบครัวหรือชุมชนซึ่งหลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้วคนในครอบครัวจะมารวมกันเพื่อ

เป็นต้นซึ่งผู้สานจะใช้ช่วงเวลาวางหลังจากการทำไร่นาเลือกใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งหาได้ในท้องถิ่นมาผลิตเป็นเครื่องจักสานเพื่อความสนุกเพล็ดเพล็นในการรวมกลุ่มกันทำงานห้กิจกรรมตลอดจนสนองประโยชน์ใช้สอยในครัวเรือนของตนเองและสมาชิกในครอบครัวการสานกระดิมเป็นงานที่มักจะทำกันภายในครอบครัวหรือชุมชนซึ่งหลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้วคนในครอบครัวจะมารวมกันเพื่อช่วยกันทำงานทำให้เกิดความอบอุ่นสมัครสมานสามัคคีเพราะเมื่อมารวมตัวกันทำงานก็จะมีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันถึงเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มุมต่างๆตลอดจนสอนลูกสอนหลานไปด้วยก่อให้เกิดให้เป็นภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่ตกทอดและสืบสานกันมาจากรุ่นสู่รุ่นรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจึงเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความงามบริสุทธิ์แบบธรรมชาติสะท้อนถึงความเป็นอิสระและการแสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดและความสามารถของผู้จักสานซึ่งให้เห็นคุณค่าทางอารธรรมในการเข้าใจวิถีชีวิตธรรมชาติให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของการดำรงชีวิตอีกทั้งยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานอีกด้วยอุปกรณ์การทำ 1 .ไม้ไผ่บ้าน 2 .ด้ายในลอน 3 .เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ 4 .กรรไกร 5 .มีดโต้ 6 .เลื่อย 7 .เหล็กหมาด(เหล็กแหลม) 8 .ก้านดाल 9 .เครื่องชุดดอก 10 .เครื่องกรวด้ายขึ้นตอนการทำขึ้นตอนที่ 1 จักรดอกให้เป็นแผ่นเล็กบางๆขึ้นตอนที่ 2 เหลาดอกให้เรียบเนียนขึ้นตอนที่ 3 นำดอกมาตากแดดขึ้นตอนที่ 4 เริ่มสานเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมยาวพอที่จะทำโค้งเข้าหากันขึ้นตอนที่ 5 นำโค้งเข้าหากันแล้วสานเป็นวงกลมขึ้นตอนที่ 6 นำก้านดาลมาเหลาให้เป็นวงกลมเล็กแล้วนำมาโค้งใส่ก้อกระดิมข้วขึ้นตอนที่ 7 สานในแต่ละส่วนเสร็จก็นำมาประกอบกันขึ้นตอนที่ 8 กระดิมข้วแบบธรรมดาไม้ไผ่

๑๑๔รวมตัวกันทำงานก็มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันถึงเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มุมต่างๆตลอดจนสอนลูกสอนหลานไปด้วยก่อให้เกิดให้เป็นภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่ตกทอดและสืบสานกันมาจากรุ่นสู่รุ่นรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจึงเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความงามบริสุทธิ์แบบธรรมชาติสะท้อนถึงความเป็นอิสระและการแสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดและความสามารถของผู้จักสานซึ่งให้เห็นคุณค่าทางอารธรรมในการเข้าใจวิถีชีวิต

คือกระดิมขนาดเล็กสำหรับบรรจข้วหนึ่ยวสำหรับรับประทานคนเด็ยขนาดกลางสำหรับรับประทาน 2 - 3 คนขนาดหญ่สำหรับรับประทานท้งครอบครัวเป็นต้นซึ่งผู้สานจะใช้ช่วงเวลาวางหลังจากการทำไร่นาเลือกใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งหาได้ในท้องถิ่นมาผลิตเป็นเครื่องจักสานเพื่อความสนุกเพล็ดเพล็นในการรวมกลุ่มกันทำงานห้กิจกรรมตลอดจนสนองประโยชน์ใช้สอยในครัวเรือนของตนเองและสมาชิกในครอบครัวการสานกระดิมเป็นงานที่มักจะทำกันภายในครอบครัวหรือชุมชนซึ่งหลังจากรับประทานอาหารเย็นแล้วคนในครอบครัวจะมารวมกันเพื่อช่วยกันทำงานทำให้เกิดความอบอุ่นสมัครสมานสามัคคีเพราะเมื่อมารวมตัวกันทำงานก็มีการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันถึงเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มุมต่างๆตลอดจนสอนลูกสอนหลานไปด้วยก่อให้เกิดให้เป็นภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่ตกทอดและสืบสานกันมาจากรุ่นสู่รุ่นรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจึงเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีความงามบริสุทธิ์แบบธรรมชาติสะท้อนถึงความเป็นอิสระและการแสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดและความสามารถของผู้จักสานซึ่งให้เห็นคุณค่าทางอารธรรมในการเข้าใจวิถีชีวิตธรรมชาติให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของการดำรงชีวิตอีกทั้งยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานอีกด้วยอุปกรณ์การทำ 1 .ไม้ไผ่บ้าน 2 .ด้ายในลอน 3 .เข็มเย็บผ้าขนาดใหญ่ 4 .กรรไกร 5 .มีดโต้ 6 .เลื่อย 7 .เหล็กหมาด(เหล็กแหลม) 8 .ก้านดาล 9 .เครื่องชุดดอก 10 .เครื่องกรวด้ายขึ้นตอนการทำขึ้นตอนที่ 1 จักรดอกให้เป็นแผ่นเล็กบางๆขึ้นตอนที่ 2 เหลาดอกให้เรียบเนียนขึ้นตอนที่ 3 นำดอกมาตากแดดขึ้นตอนที่ 4

๑๑๕เครื่องดนตรีชนิดนี้จะใช้ไม้ขางขนาดต่างๆประกอบกันเข้าเป็นตัวแคนแคนเป็นเครื่องเป่ามีลิ้นโลหะเสียงเกิดจากลมผ่านลิ้นโลหะไปตามลำไม้ที่เป็นลูกแคนการเป่าแคนต้องใช้ทั้งเป่าลมเข้าและดูดลมออกด้วยจึงเป่ายากพอสมควรและแคนมีหลายขนาดถือเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่ทำให้เสียงไพเราะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสร้างเสียงประสานได้ในตัวเองบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงได้เป็นอย่างดีใครเป็น

แคน"แคน"เป็นเครื่องเป่าหรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน)ในประเทศไทยอีกทั้งยังเป็นเครื่องดนตรีของชาวลาวหรือสปป.ลาวและถือเป็นสัญลักษณ์ประจำชาติของชนชาติลาวอีกด้วยโดยเครื่องดนตรีชนิดนี้จะใช้ไม้ขางขนาดต่างๆประกอบกันเข้าเป็นตัวแคนแคนเป็นเครื่องเป่ามีลิ้นโลหะเสียงเกิดจากลมผ่านลิ้นโลหะไปตามลำไม้ที่เป็นลูกแคนการเป่าแคนต้องใช้ทั้งเป่าลมเข้าและดูดลมออกด้วยจึงเป่ายากพอสมควรและแคนมีหลายขนาดถือเป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่ทำให้เสียงไพเราะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสร้างเสียงประสานได้ในตัวเองบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงได้เป็นอย่างดีใครเป็นผู้คิดประดิษฐ์เครื่องดนตรีที่เรียกว่า"แคน"เป็นคนแรกและทำไมจึงเรียกว่า"แคน"นั้นยังไม่มียหลักฐานที่แน่นอนยืนยันได้แต่นิยมหลายประเภทตามจำนวนลูกแคนคือแคนนอกจากบรรเลงเป็นวงแล้วก็ยังใช้บรรเลงประกอบการเล่า(การขับร้อง)หรือใช้บรรเลงร่วมกับพิณโป่งต่างๆละชนิดของลิ้นแคนใช้ทองแดงผสมเงินขางที่มีฝีมือนิยมใช้เหรียญสมัยรัชกาลที่ห้าหน้าหนักเงิน 1 บาทผสมกับเหรียญสตางค์แบ่งออกเป็น 1 .ลิ้นเงิน 1.1เงินสองทองหนึ่งเนื้อเงินมากที่สุดให้เสียงนุ่มลุ่มมีน้ำหนักลงลึกมีสัดส่วนมากมีในขางอุบลรุ่นก่อนๆแทบไม่มีทำแล้ว 1.2เงินสองทองสามมีเนื้อเงินน้อยกว่าแบบแรกให้เสียงที่สดใสขึ้นแต่นำหนักเสียงลดลงสองแบบนี้จัดอยู่ในลิ้นเงิน 2 .ลิ้นเงินสี่ทอง(สลับหรือผสม)มีทองแดง50%ขึ้นไปมีอัตราไม่แน่นอนแล้วแต่ขางจะคิดขึ้นมาจากเฉพาะตัวให้เสียงที่ตั้งกังวาลดังไกลแต่นำหนักเสียงเบาเป่ายากใช้ลม

มีรายละเอียดดังนี้คือหมอลำคำว่าหมอลำมาจากคำคำมารวมกันได้แก่หมอลำ หมายถึงผู้มีความชำนาญและลำหมายถึงการบรรยายเรื่องราวต่างๆด้วยทำนองอันไพเราะดังนั้นหมอลำจึงหมายถึงผู้ที่มีความชำนาญในการบรรยายเรื่องราวต่างๆด้วยทำนองเพลงหรือการขับร้องโดยการนำเอาเรื่องราวในธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณีวรรณคดีมาขับร้องเป็นบทกลอนทำนองที่เป็นภาษาอีสานหรือวรรณกรรมของหมอลำสังคมิอีสานโบราณมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเวลาว่างมักจะมาจับกลุ่มพูดคุยกัน

development since they have a long experience in workplace
 Keywords development style of the show molum group business
 บทนำในสังคมโลกาภิวัตน์นี้หมอลำเป็นรูปแบบวัฒนธรรมทางภาคอีสานของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้หลายอย่างตามลักษณะทำนองของการลำเช่นลำเตี้ยลำกลอนลำเรื่องลำเรื่องตลกกลอนลำเพลินลำซึ่งคำว่าหมอลำมาจากคำ 2 คำมารวมกันได้แก่หมอลำหมายถึงผู้มีความชำนาญและลำหมายถึงการบรรยายเรื่องราวต่างๆด้วยทำนองอันไพเราะดังนั้นหมอลำจึงหมายถึงผู้ที่มีความชำนาญในการบรรยายเรื่องราวต่างๆด้วยทำนองเพลงความเจริญก้าวหน้าของหมอลำเหมือนกับความสำเร็จก้าวหน้าของสิ่งอื่นๆเริ่มแรกเกิดจากผู้เฒ่าผู้แก่เล่านิทานหรือวรรณคดีที่เกี่ยวกับจารีตประเพณีและศีลธรรมโดยเรียกกลุ่กลานมาฟังกันมากซึ่งจะนั่งเส้าก็คองไม่เหมาะจึงต้องยืนขึ้นเส้าครั้งผู้เล่าเพียงแต่เล่าไม่ออกทำทางคองไม่สนุกผู้เล่าจึงจำเป็นต้องยกไม้ยกมือแสดงท่าทางเป็นพระเอกนางเอกตัวโกงตัวตลกนักกรบเสนาเป็นต้นและเพิ่มความน่าตื่นตื้นด้วยสำเนียงสั้นยาวใช้เสียงสูงต่ำประกอบและหาเครื่องดนตรีประกอบเช่นซอปี่แคนเพื่อให้เกิดความสนุกครึกครื้นผู้แสดงมีเพียงแต่ผู้ชายอย่างเดียวไม่มีรสชาติ 27 กระแสวัฒนธรรมเผด็จมันจึงจำเป็นต้องหาผู้หญิงมาแสดงประกอบจึงถือเป็นการลำแบบสมบูรณเมื่อผู้หญิงมาเกี่ยวข้องของเรื่องต่างๆก็ตามมาเช่นเรื่องเกี่ยวพาราสิเรื่องซึ่งตีขิงเตนยาดแย่งขูยาดผัวกันเรื่องโจทย์เรื่องแก่เรื่องประชันขันห้าเรื่องตลกไปกฮากก็ตามมาจึงเป็นการลำสมบูรณแบบจาก

ไม่สนุกจึงจำเป็นต้องใช้สำเนียงสั้นยาวใช้เสียงสูงต่ำประกอบและหาเครื่องดนตรีประกอบเช่นซอซอปี่แคนเพื่อให้เกิดความสนุกครึกครื้นผู้แสดงมีเพียงแต่ผู้ชายอย่างเดียวไม่มีรสชาติเผด็จมันจึงจำเป็นต้องหาผู้หญิงมาแสดงประกอบเมื่อผู้หญิงมาแสดงประกอบจึงเป็นการลำแบบสมบูรณเมื่อผู้หญิงเข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆก็ตามมาเช่นเรื่องเกี่ยวพาราสิเรื่องซึ่งตีขิงเตนยาดแย่งขูยาดผัวกันเรื่องโจทย์เรื่องแก่เรื่องประชันขันห้าเรื่องตลกไปกฮากก็ตามมาจึงเป็นการลำสมบูรณแบบจาก

คำว่าหมอลำมาจากคำ 2 คำมารวมกันได้แก่หมอลำหมายถึงผู้มีความชำนาญและลำหมายถึงการบรรยายเรื่องราวต่างๆด้วยทำนองอันไพเราะดังนั้นหมอลำจึงหมายถึงผู้ที่มีความชำนาญในการบรรยายเรื่องราวต่างๆด้วยทำนองเพลงความเจริญก้าวหน้าของหมอลำเหมือนกับความสำเร็จก้าวหน้าของสิ่งอื่นๆเริ่มแรกเกิดจากผู้เฒ่าผู้แก่เล่านิทานหรือวรรณคดีที่เกี่ยวกับจารีตประเพณีและศีลธรรมโดยเรียกกลุ่กลานมาฟังกันมากซึ่งจะนั่งเส้าก็คองไม่เหมาะจึงต้องยืนขึ้นเส้าครั้งผู้เล่าเพียงแต่เล่าไม่ออกทำทางคองไม่สนุกผู้เล่าจึงจำเป็นต้องยกไม้ยกมือแสดงท่าทางเป็นพระเอกนางเอกตัวโกงตัวตลกนักกรบเสนาเป็นต้นและเพิ่มความน่าตื่นตื้นด้วยสำเนียงสั้นยาวใช้เสียงสูงต่ำประกอบและหาเครื่องดนตรีประกอบเช่นซอปี่แคนเพื่อให้เกิดความสนุกครึกครื้นผู้แสดงมีเพียงแต่ผู้ชายอย่างเดียวไม่มีรสชาติ 27 กระแสวัฒนธรรมเผด็จมันจึงจำเป็นต้องหาผู้หญิงมาแสดงประกอบจึงถือเป็นการลำแบบสมบูรณเมื่อผู้หญิงมาเกี่ยวข้องของเรื่องต่างๆก็ตามมาเช่นเรื่องเกี่ยวพาราสิเรื่องซึ่งตีขิงเตนยาดแย่งขูยาดผัวกันเรื่องโจทย์เรื่องแก่เรื่องประชันขันห้าเรื่องตลกไปกฮากก็ตามมาจึงเป็นการลำสมบูรณแบบจาก

สองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบเพียงชนิดเดียวคือแคนการลำมีทั้งลำเรื่องนิทานโบราณคดีอีสานเรียกว่าลำเรื่องตลกกลอนลำทวยทวยโจทย์ปัญหาซึ่งผู้ลำจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบที่ดีสามารถตอบโต้ยกเหตุผลมาหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้ต่อมามีการเพิ่มผู้ลำขึ้นอีกหนึ่งคนอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้การลำจะเปลี่ยนเป็นเรื่องซึ่งรักหักสวาทยาดขูยาดผัวเรียกว่าลำซึ่งขูขูปัจจุบันกลอนนั้นหาดได้ยากเพราะขาดความนิยม

ตามแต่ท้องเรื่องที่เล่าขึ้นเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปวิวัฒนาการของหมอลำก็เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยนั้นอาทิหมอลำกลอนลักษณะเป็นการลำที่มีหมอลำชายหญิงสองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบเพียงชนิดเดียวคือแคนการลำมีทั้งลำเรื่องนิทานโบราณคดีอีสานเรียกว่าลำเรื่องตลกกลอนลำทวยทวยโจทย์ปัญหาซึ่งผู้ลำจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบที่ดีสามารถตอบโต้ยกเหตุผลมาหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้ต่อมามีการเพิ่มผู้ลำขึ้นอีกหนึ่งคนอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้การลำจะเปลี่ยนเป็นเรื่องซึ่งรักหักสวาทยาดขูยาดผัวเรียกว่าลำซึ่งขูขูปัจจุบันกลอนนั้นหาดได้ยากเพราะขาดความนิยมลงไปมากแต่ว่าปัจจุบันได้วิวัฒนาการมาเป็นหมอลำกลอนซึ่งเพื่อความอยู่รอดและผลก็คือได้รับความนิยมในปัจจุบันหมอลำแบ่งออกเป็น 5 ประเภทได้แก่หมอลำพื้นหมอลำผีฟ้าหมอลำกลอนหมอลำหมู่และหมอลำเพลินหมอลำหมู่สามารถแยกออกตามลักษณะลีลาและทำนองการลำดังนี้หมอลำหมู่และหมอลำเพลิน Saenpradit K 2009 p3 หมอลำหมู่มีวิวัฒนาการตามยุคสมัยเพื่อให้เป็นที่นิยมโดยมีวิวัฒนาการตามความนิยมในการฟังเพลงลูกทุ่งทำให้เกิดท่วงทำนองลำแบบใหม่ที่มีจังหวะคึกคักเร้าใจและสนุกสนานเอกลักษณ์คือหมอลำผู้หญิงจะนั่งกระโปรงสั้นเหยหัวเข้าหรือมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าหมอลำเพลินกชชาชา Thammawat C 1983 p52 หมอลำหมู่หมอลำเพลินเป็นการลำที่มีผู้แสดงครบหรือเกือบจะครบตามจำนวนตัวละครในเรื่องที่ดำเนินการแสดงมีอุปกรณ์ประกอบทั้งฉากเสื้อผ้าสมจริงสมจังและยังมีเครื่องดนตรีประกอบแต่เดิมที่มีหลักๆคือพิณซุงหรือซึงแคนกลองกรร่าจะมี 2 แนวทาง

และยังมีเครื่องดนตรีประกอบแต่เดิมที่มีหลักๆคือพิณซุงหรือซิงแคนกลองการ ล่าจะมี๒แนวทางคือล่าเรียงจะเป็นการล่าแบบล่ากลอนหมอลำแสดงเป็นตัวละครตามบทบาทในเรื่องการดำเนินเรื่องค่อนข้างช้าแต่ก็ได้บรรณรสของละครพื้นบ้านหมอลำได้ใช้พรสวรรค์ของตัวเองในการล่าทั้งทางด้านเสียงร้องปฏิภาณไหวพริบและความจำเป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุต่อมาเมื่อดนตรีลูกทุ่งมีอิทธิพลมากขึ้นจึงเกิดวิวัฒนาการของลำหม้ออีกครั้งหนึ่งโดยได้ประยุกต์กลาย

ที่มีหมอลำชายหญิงสองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบเพียงชนิดเดียวคือ แคนการลำมีทั้งสำเรื่องนิทานโบราณคดีอีสานเรียกว่าล่าเรื่องตลกกลอนลำทวยทวยโจทย์ปัญหาซึ่งผู้ล่าจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบที่ดีสามารถตอบโต้ทุกเหตุผลมาหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้ต่อมามีการเพิ่มผู้ลำขึ้นอีกหนึ่งคนอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้การล่าจะเปลี่ยนเป็นเรื่องซึ้งรักหักสวาทตบชวยาดผู้เรียกว่าลำซึ้งซู้ บัจจุบันกลอนนั้นหาดูได้ยากเพราะขาดความนิยมลงไปมากแต่ว่าปัจจุบันได้ วัฒนาการมาเป็นหมอลำกลอนซึ้งเพื่อความอยู่รอดและผลก็คือได้รับความนิยม ในปัจจุบันหมอลำแบ่งออกเป็น 5 ประเภทได้แก่หมอลำพื้นหมอลำผีฟ้าหมอลำ กลอนหมอลำหมู่และหมอลำเพลินหมอลำหมู่สามารถแยกออกตามลักษณะลีลา และทำนองการลำดังนี้หมอลำหมู่และหมอลำเพลิน Saenpradit K 2009 p3 หมอลำหมู่มีวิวัฒนาการตามยุคสมัยเพื่อให้เป็นที่นิยมโดยมีวิวัฒนาการตาม ความนิยมในการฟังเพลงลูกทุ่งทำให้เกิดท่วงทำนองลำแบบใหม่ที่มีจังหวะ คึกคักเร้าใจและสนุกสนานเอกลักษณ์คือหมอลำผู้หญิงจะนุ่งกระโปรงสั้นเลี้ยวเข้าหรือมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าหมอลำเพลินกษชาชว Thammawat C 1983 p52 หมอลำหมู่หมอลำเพลินเป็นการลำที่มีผู้แสดงครบหรือเกือบครบครตาม จำนวนตัวละครในเรื่องที่ดำเนินการแสดงมีอุปกรณ์ประกอบทั้งฉากเสื้อผ้าสมจริง สมสังและยังมีเครื่องดนตรีประกอบแต่เดิมที่มีหลักๆคือพิณซุงหรือซิงแคนกลอง กรรำจะมี 2 แนวทางคือล่าเรียงจะเป็นการล่าแบบล่ากลอนหมอลำจะแสดงเป็น ตัวละครตามบทบาทในเรื่องการดำเนินเรื่องค่อนข้างช้าแต่ก็ได้บรรณรสของ ละครพื้นบ้านหมอลำได้ใช้พรสวรรค์ของตัวเองในการล่า

เป็นลำเพลินซึ่งจะมีจังหวะที่เราใจชวนให้สนุกสนานก่อนการลำเรื่องในช่วง หัวค้ำจะมีการนำเอารูปแบบของวงดนตรีลูกทุ่งมาใช้เรียกคนดูกล่าวคือจะมีนัก ร้องหมอลำมาร้องเพลงลูกทุ่งหรือบางคณะหมอลำได้นำเพลงสตริงที่กำลังฮิต ในขณะนั้นมีทางเครื่องเดินประกอบนำเอาเครื่องดนตรีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่นกีตาร์คีย์บอร์ดแซ็กโซโฟนทรัมเป็ตและกลองชุดโดยนำมาผสมผสานเข้ากับ เครื่องดนตรีเดิมได้แก่พิณแคนทำให้ได้รสชาติของดนตรีที่แปลกออก

และความจำเป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุต่อมาเมื่อดนตรีลูกทุ่งมีอิทธิพลมากขึ้นจึง เกิดวิวัฒนาการของหมอลำอีกครั้งหนึ่งโดยได้ประยุกต์กลายเป็นลำเพลินซึ่งมี จังหวะที่เราใจชวนให้สนุกสนานก่อนการลำเรื่องในช่วงหัวค้ำจะมีการนำเอารูป แบบของวงดนตรีลูกทุ่งมาใช้เรียกคนดูกล่าวคือจะมีนักร้องมาร้องเพลงลูกทุ่ง หรือบางคณะหมอลำได้นำเพลงสตริงที่กำลังฮิตในขณะนั้นมาขับร้องมีทาง เครื่องหรือแดนซ์เซอร์เดินประกอบนำเอาเครื่องดนตรีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เช่นกีตาร์คีย์บอร์ดแซ็กโซโฟนทรัมเป็ตและกลองชุดเป็นต้นโดยนำมาผสม ผสานเข้ากับเครื่องดนตรีเดิมได้แก่พิณแคนทำให้ได้รสชาติของดนตรีที่แปลก ออกไปยุคนี้นับว่าหมอลำเฟื่องฟูมากที่สุดคณะหมอลำดังๆส่วนใหญ่จะอยู่ใน แแถบจังหวัดขอนแก่นมหาสารคามอุบลราชธานีอุดรธานีหมอลำหมู่สามารถแบ่ง ตามทำนองของบทกลอนลำได้ก็อีกซึ่งแต่ละทำนองจะออกเสียงสูงต่ำไม่เหมือน กันได้แก่ทำนองขอนแก่นทำนองกาฬสินธุ์ทำนองมหาสารคามทำนองอุบลเป็นต้น หมอลำเป็นองค์วิชาความรู้อย่างหนึ่งทำให้เราเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมได้การ แสดงหมอลำไม่ใช่แค่การอนุรักษ์แต่ยังอธิบายความหมายและการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมในวงชาวบ้านซึ่งเป็นมูลชั้นต้นอย่างดีในเมื่อวัฒนธรรมอีสานได้มีการ สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันดังนั้นเราควรที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมของเราไว้วัฒนธรรม ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของไทยก็คือเอกลักษณ์ของชาติไทยและที่คนไทยเรามี ความมั่นคงอยู่ได้ทุกวันนี้ก็เพราะเรามีเอกลักษณ์มีวัฒนธรรมไทยที่เป็นวิถีชีวิต ของเราหมอลำหมู่ที่ผ่านมาได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายซึ่งเห็นได้จากจาก วัตในหมู่บ้านเขตภาคอีสานมีเวทีหมอลำ

ไปยุคนี้ นับว่าหมอลำเฟื่องฟูมากที่สุดคณะหมอลำดังๆส่วนใหญ่จะอยู่ในแถบ จังหวัดขอนแก่นมหาสารคามอุบลราชธานีหมอลำหมู่สามารถแบ่งตามทำนอง ของบทกลอนลำได้ก็อีกซึ่งแต่ละทำนองจะออกเสียงสูงต่ำไม่เหมือนกันได้แก่ ทำนองขอนแก่นทำนองกาฬสินธุ์มหาสารคามทำนองอุบลเป็นต้น ๕ภูมิปัญญา ภาษาและวรรณกรรมมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผลซึ่งแตกต่างจากสัตว์อื่นคือมนุษย์ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารและสามารถคิดค้นประดิษฐ์อักษรขึ้นมาใช้บันทึก เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆที่ตนเองประสบพบเจอไว้ให้

มาประยุกต์ใช้เช่นกีตาร์คีย์บอร์ดแซ็กโซโฟนทรัมเป็ตและกลองชุดเป็นต้นโดย นำมาผสมผสานเข้ากับเครื่องดนตรีเดิมได้แก่พิณแคนทำให้ได้รสชาติของดนตรี ที่แปลกออกไปยุคนี้ นับว่าหมอลำเฟื่องฟูมากที่สุดคณะหมอลำดังๆส่วนใหญ่จะ อยู่ในแถบจังหวัดขอนแก่นมหาสารคามอุบลราชธานีอุดรธานีหมอลำหมู่สามารถ แบ่งตามทำนองของบทกลอนลำได้ก็อีกซึ่งแต่ละทำนองจะออกเสียงสูงต่ำไม่ เหมือนกันได้แก่ทำนองขอนแก่นทำนองกาฬสินธุ์ทำนองมหาสารคามทำนองอุบล เป็นต้นหมอลำเป็นองค์วิชาความรู้อย่างหนึ่งทำให้เราเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรม ได้การแสดงหมอลำไม่ใช่แค่การอนุรักษ์แต่ยังอธิบายความหมายและการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมในวงชาวบ้านซึ่งเป็นมูลชั้นต้นอย่างดีในเมื่อวัฒนธรรม อีสานได้มีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันดังนั้นเราควรที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมของ เราไว้วัฒนธรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นของไทยก็คือเอกลักษณ์ของชาติไทยและ ที่คนไทยเรามีความมั่นคงอยู่ได้ทุกวันนี้ก็เพราะเรามีเอกลักษณ์มีวัฒนธรรมไทย ที่เป็นวิถีชีวิตของเราหมอลำหมู่ที่ผ่านมาได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายซึ่งเห็น ได้จากจากวัตในหมู่บ้านเขตภาคอีสานมีเวทีหมอลำแบบถาวรแทบทุกวัดและมี หลายหมู่บ้านที่ได้รวมกลุ่มกันฝึกหัดและซ้อมหมอลำโดยการนำ 28 กระแส วัฒนธรรมเอาถิ่นทาดอกหรือบทนิทานพื้นบ้านมาแต่งเป็นบทร้องหมอลำ หมอลำหมู่ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอเป็นกิจกรรมที่นันทนาการมี บทบาทในการส่งเสริมเสถียรภาพทางสังคมเป็นศิลปะการแสดงที่ผูกพันกับชีวิต คนซึ่งได้สืบทอดมาหลายชั่วอายุจนถึงปัจจุบันยังมีการนำเอาเรื่องราวในท้อง ถิ่นบ้านเมืองมาเป็นกลอนลำเป็นการบอกเรื่องราวในเชิงประวัติศาสตร์ด้วยภาษา และสำนวนแบบหมอลำหมู่หมอลำหมู่เป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงและโดดเด่น ที่สุดของภาค

ปมีมายจากนั้นร่างของกระรอกตอนก็ขยายใหญ่ขึ้นจนผู้คนแตกตื่นมาดูกันและจัดแลเนื้อแบ่งกันไปกินทั่วเมืองราวกับว่าเป็นอาหารทิพย์นางไอ่คำก็ได้กินเนื้อกระรอกด้วยยกเว้นพวกแม่หม้ายที่ชาวเมืองรังเกียจไม่ได้แบ่งเนื้อกระรอกให้กินพญานาคราชแห่งเมืองบาดาลทราบข่าวทั่วทั้งคี่ผู้เป็นบุตรของตนถูกมนุษย์ฆ่าตายพร้อมกับแลเนื้อไปกินกันทั้งเมืองจึงโกรธแค้นยิ่งนักจึงยกทัพพญานาคมา

มาโต้เตนอุยบนยอดไม้ข้างปราสาทก็ปรากฏร่างให้นางไอ่คำเห็นนางจึงคิดอยากได้มาเลี้ยงแต่แล้วก็จับไม่ได้จึงบอกให้นายพรานยิงเอาตัวตายมาในที่สุดกระรอกเผือกพังคี่ก็ถูกยิงด้วยลูกดอกจนตายก่อนตายทั่วทั้งคี่ได้อธิษฐานไว้ว่าขอให้เนื้อของข้าได้แปดพันเกรียนคนทั้งเมืองอย่าได้กินหมดเกลี้ยงจากนั้นร่างของกระรอกเผือกก็ใหญ่ขึ้นจนผู้คนแตกตื่นมาดูกันและจัดการแลเนื้อนั้นแบ่งกันไปกินทั่วเมืองด้วยว่าเป็นอาหารทิพย์ยกเว้นแต่พวกแม่หม้ายที่ชาวเมืองรังเกียจไม่แบ่งเนื้อกระรอกให้พญานาคแห่งเมืองบาดาลทราบข่าวทั่วทั้งคี่ถูกมนุษย์ฆ่าตายแลเนื้อไปกินกันทั้งเมืองจึงโกรธแค้นยิ่งนักดึกสงัดของคืนนั้นเองขณะที่ชาวเมืองเอกษะที่ตากำลังหลับไหลเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นท้องฟ้าอื้ออึงไปด้วยพายุฝนฟ้ากระหน่ำลงมาอย่างหนักอุยมีได้ขาดแผ่นดินเริ่มถล่มด้วยบ่วงลงไปที่ละน้อยท่ามกลางเสียงหวีดร้องของผู้คนที่วิ่งหนีตายเหล่าพญานาคผุดขึ้นมาจับหมิ่นนับแสนตัวถล่มเมืองชะที่ตางลงได้บาดาลทันที่คงเหลือไว้เป็นตอน 34 แห่งซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกแม่หม้ายที่ไม่ได้กินเนื้อกระรอกเผือกจึงรอดตายฝ่ายท้าวผาดแดงได้โอกาสรีบควมมาหนีออกจากเมืองโดยไม่ลืมนำพระธิดาไอ่คำไปด้วยแต่แม่จะเร่งฝีเท้ามาเท่าใดก็หนีไม่พ้นทัพพญานาคที่ทำให้แผ่นดินถล่มตามมาติดๆในที่สุดก็กลืนท้าวผาดแดงและพระธิดาไอ่คำพร้อมม้านำสนธิ์ข้อบักสามจมหายไปใต้พื้นดินในที่สุดกลายเป็นโคกนาฏกรรมอีกเรื่องหนึ่งทีชาวอีสานได้เล่าสืบทอด

๑๒๗ถล่มเมืองเอกษะที่ตากดึกสงัดของคืนนั้นขณะที่ชาวเมืองเอกษะที่ตากำลังหลับไหลเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นเสียงกัมปนาทดังสนั่นหวั่นไหวพายุฝนฟ้ากระหน่ำลงมาอย่างหนักทำให้กลางเมืองถล่มยุบตัวลงไปที่ละน้อยท่ามกลางเสียงหวีดร้องของผู้คนที่วิ่งหนีตายพญานาคผุดขึ้นมาจับหมิ่นนับแสนตัวถล่มเมืองเอกษะที่ตางหายไปใต้บาดาลทันที่คงเหลือไว้แต่ตอนแม่หม้ายซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกแม่หม้ายที่ไม่

ออกเป็นเสียงๆทำให้ความหวังท้าวผาดแดงหมดสิ้นลงขณะเดียวกันทั่วทั้งคี่พญานาคที่ปลอมเป็นกระรอกเผือกก็กระดิ่งผูกคอตารักมาโต้เตนอุยบนยอดไม้ข้างปราสาทก็ปรากฏร่างให้นางไอ่คำเห็นนางจึงคิดอยากได้มาเลี้ยงแต่แล้วก็จับไม่ได้จึงบอกให้นายพรานยิงเอาตัวตายมาในที่สุดกระรอกเผือกพังคี่ก็ถูกยิงด้วยลูกดอกจนตายก่อนตายทั่วทั้งคี่ได้อธิษฐานไว้ว่าขอให้เนื้อของข้าได้แปดพันเกรียนคนทั้งเมืองอย่าได้กินหมดเกลี้ยงจากนั้นร่างของกระรอกเผือกก็ใหญ่ขึ้นจนผู้คนแตกตื่นมาดูกันและจัดการแลเนื้อนั้นแบ่งกันไปกินทั่วเมืองด้วยว่าเป็นอาหารทิพย์ยกเว้นแต่พวกแม่หม้ายที่ชาวเมืองรังเกียจไม่แบ่งเนื้อกระรอกให้พญานาคแห่งเมืองบาดาลทราบข่าวทั่วทั้งคี่ถูกมนุษย์ฆ่าตายแลเนื้อไปกินกันทั้งเมืองจึงโกรธแค้นยิ่งนักดึกสงัดของคืนนั้นเองขณะที่ชาวเมืองเอกษะที่ตากำลังหลับไหลเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นท้องฟ้าอื้ออึงไปด้วยพายุฝนฟ้ากระหน่ำลงมาอย่างหนักอุยมีได้ขาดแผ่นดินเริ่มถล่มด้วยบ่วงลงไปที่ละน้อยท่ามกลางเสียงหวีดร้องของผู้คนที่วิ่งหนีตายเหล่าพญานาคผุดขึ้นมาจับหมิ่นนับแสนตัวถล่มเมืองชะที่ตางลงได้บาดาลทันที่คงเหลือไว้เป็นตอน 34 แห่งซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกแม่หม้ายที่ไม่ได้กินเนื้อกระรอกเผือกจึงรอดตายฝ่ายท้าวผาดแดงได้โอกาสรีบควมมาหนีออกจากเมืองโดยไม่ลืมนำพระธิดาไอ่คำไปด้วยแต่แม่จะเร่งฝีเท้ามาเท่าใดก็หนีไม่พ้นทัพพญานาคที่ทำให้แผ่นดินถล่มตามมาติดๆในที่สุดก็กลืนท้าวผาดแดงและพระธิดาไอ่คำพร้อมม้านำสนธิ์ข้อบักสามจมหายไปใต้พื้นดินในที่สุดกลายเป็น

๑๓๓ชาวชนบทมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักทุกครัวเรือนจะมีที่ดินทำนาทำไร่ทำสวนเลี้ยงสัตว์นอกจากอาชีพทำนาแล้วก็มีกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมปลูกฝ้ายเพื่อนำเส้นไหมและฝ้ายมาทอเป็นผืนผ้าตั้งคาค่ากล่าวที่ว่ายามว่างจากนาผู้หญิงทอผ้าผู้ชายจักสานในอดีตที่ผ่านมารทอผ้าก็ถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้หญิงชาวอีสานเพราะจะต้องทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันผู้หญิงอีสานต้องเรียนรู้และฝึกหัดการ

มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักทุกครัวเรือนจะมีที่ดินทำนาทำไร่ทำสวนเลี้ยงสัตว์นอกจากอาชีพทำนาแล้วก็มีกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมปลูกฝ้ายเพื่อนำเส้นไหมและฝ้ายมาทอเป็นผืนผ้าตั้งคาค่ากล่าวที่ว่ายามว่างจากนาผู้หญิงทอผ้าผู้ชายจักสานในอดีตที่ผ่านมารทอผ้าก็ถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้หญิงชาวอีสานเพราะจะต้องทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันผู้หญิงอีสานต้องเรียนรู้และฝึกหัดการทอผ้ามาตั้งแต่เด็กจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งคาค่าพญาที่สอนสตรีชาวอีสานว่าทอทุกบเป็นแจทอแปรเป็นผาดอนเลี้ยงมอณปสุโตลก โตนอนอย่าฟ้าวอนเอาผัวการทอผ้าเพื่อใช้ในรอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้หญิงอีสานจะต้องเรียนรู้และฝึกหัด โดยเริ่มจากผู้เป็นแม่ได้ถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีการทอผ้าให้ลูกหลานสืบทอดกันมาไม่ขาดสายผ้าไหมที่ทอได้นิยมสวมใส่ไปทามบุญที่วัดหรือในงานพิธีและงานมงคลต่างๆรวมทั้งเก็บไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานผ้าไหมมัดหมี่ชนบท 2559 อำเภอชนบทเริ่มมีการทอผ้ามาตั้งแต่เมื่อไรไม่สามารถสืบประวัติได้แต่มีหลักฐานสำคัญคือผ้าไหมมัดหมี่หน้างานหรือผ้าปูมอายุกว่า 220 ปีที่เจ้าเมืองชนบทคนแรกได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกรัชกาลที่ 1 โดยทายาทของเจ้าเมืองเป็นผู้เก็บรักษาไว้ซึ่งต่อมาคนชนบทได้นำมาเป็นต้นแบบในการทอผ้าไหมมัดหมี่หน้างานที่มีชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของผ้าไหมชนบทในปัจจุบันจึงสันนิษฐานว่าการทอผ้าของอำเภอชนบทน่าจะมามีมาไม่ต่ำกว่า 100 ปีหรืออาจจะมีการตั้งแต่มเริ่มตั้งเมืองชนบทคือประมาณ

ทอผ้ามาตั้งแต่เด็กจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งคำผญาที่สอนสตรีชาวอีสานว่าทอหูกบเป็นแจทอแพรปเป็นผาดอนเลี้ยงมอนปฐุโลก โดนอนอย่าฟ้าวอนเอาผัวการทอผ้าเพื่อใช้ในครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้หญิงอีสานจะต้องเรียนรู้และฝึกหัด โดยเริ่มจากผู้เป็นแม่ได้ถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีการทอผ้าให้ลูกหลานสืบทอดกันมาไม่ขาดสายผ้าไหมที่ทอได้นิยมสวมใส่ไปทั่วภู

ที่บ้านหนองกงแกวต่อมาในปีพศ 2335 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกรัชกาลที่ 1 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านหนองกงแกวขึ้นเป็นเมือง พระราชทานนามว่าชลบทพิบูลย์ซึ่งแปลว่าทางน้ำหรือเมืองที่มีน้ำล้อมรอบและตั้งท้าวคำพาวเป็นเจ้าเมืองตำแหน่งพระจันตะประเทศจากนั้นได้มีการจัดเขตการปกครองและเมืองชนบทได้ถูกยุบรวมหลายครั้งจากอำเภอเป็นตำบลขึ้นกับอำเภอบ้านไผ่จังหวัดขอนแก่นจนถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2509 ทางราชการจึงได้ตั้งเมืองชนบทขึ้นเป็นอำเภออีกครั้งหนึ่งในชื่อชนบทจนถึงปัจจุบันชาวชนบทมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักทุกครัวเรือนจะมีที่ดินทำนาทำไร่ทำสวนเลี้ยงสัตว์นอกจากอาชีพทำนาแล้วก็มีกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมปลูกฝ้ายเพื่อนำเส้นไหมและฝ้ายมาทอเป็นผืนผ้างดงคำกล่าวที่ว่ายามว่างจากนาผู้หญิงทอผ้าผู้ชายจักสานในอดีตที่ผ่านมาการทอผ้าถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้หญิงชาวอีสานเพราะจะต้องทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันผู้หญิงอีสานต้องเรียนรู้และฝึกหัดการทอผ้ามาตั้งแต่เด็กจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งคำผญาที่สอนสตรีชาวอีสานว่าทอหูกบเป็นแจทอแพรปเป็นผาดอนเลี้ยงมอนปฐุโลก โดนอนอย่าฟ้าวอนเอาผัวการทอผ้าเพื่อใช้ในครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้หญิงอีสานจะต้องเรียนรู้และฝึกหัด โดยเริ่มจากผู้เป็นแม่ได้ถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีการทอผ้าให้ลูกหลานสืบทอดกันมาไม่ขาดสายผ้าไหมที่ทอได้นิยมสวมใส่ไปทั่วภูที่วัดหรือในงานพิธีและงานมงคล

ที่วัดหรือในงานพิธีและงานมงคลต่างๆรวมทั้งเก็บไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานอำเภอชนบทเริ่มมีการทอผ้ามาตั้งแต่เมื่อไรไม่สามารถสืบประวัติได้แต่มีหลักฐานสำคัญคือผ้าไหมมัดหมี่หน้านางหรือผ้าปูมอายุกว่า ๒๐๐ปีที่เจ้าเมืองชนบทคนแรกได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกรัชกาลที่๑ โดยทายาทของเจ้าเมืองเป็นผู้เก็บรักษาไว้ซึ่งต่อมาคนชนบทได้นำมาเป็นต้นแบบในการทอผ้าไหมมัดหมี่

เป็นเจ้าเมืองตำแหน่งพระจันตะประเทศจากนั้นได้มีการจัดเขตการปกครองและเมืองชนบทได้ถูกยุบรวมหลายครั้งจากอำเภอเป็นตำบลขึ้นกับอำเภอบ้านไผ่จังหวัดขอนแก่นจนถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2509 ทางราชการจึงได้ตั้งเมืองชนบทขึ้นเป็นอำเภออีกครั้งหนึ่งในชื่อชนบทจนถึงปัจจุบันชาวชนบทมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักทุกครัวเรือนจะมีที่ดินทำนาทำไร่ทำสวนเลี้ยงสัตว์นอกจากอาชีพทำนาแล้วก็มีกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมปลูกฝ้ายเพื่อนำเส้นไหมและฝ้ายมาทอเป็นผืนผ้างดงคำกล่าวที่ว่ายามว่างจากนาผู้หญิงทอผ้าผู้ชายจักสานในอดีตที่ผ่านมาการทอผ้าถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้หญิงชาวอีสานเพราะจะต้องทอผ้าเพื่อใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันผู้หญิงอีสานต้องเรียนรู้และฝึกหัดการทอผ้ามาตั้งแต่เด็กจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตตั้งคำผญาที่สอนสตรีชาวอีสานว่าทอหูกบเป็นแจทอแพรปเป็นผาดอนเลี้ยงมอนปฐุโลก โดนอนอย่าฟ้าวอนเอาผัวการทอผ้าเพื่อใช้ในครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้หญิงอีสานจะต้องเรียนรู้และฝึกหัด โดยเริ่มจากผู้เป็นแม่ได้ถ่ายทอดความรู้และเทคนิควิธีการทอผ้าให้ลูกหลานสืบทอดกันมาไม่ขาดสายผ้าไหมที่ทอได้นิยมสวมใส่ไปทั่วภูที่วัดหรือในงานพิธีและงานมงคลต่างๆรวมทั้งเก็บไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานผ้าไหมมัดหมี่ชนบท 2559 อำเภอชนบทเริ่มมีการทอผ้ามาตั้งแต่เมื่อไรไม่สามารถสืบประวัติได้แต่มีหลักฐานสำคัญคือผ้าไหมมัดหมี่หน้านางหรือผ้าปูมอายุกว่า 220 ปีที่เจ้าเมืองชนบทคนแรกได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระ

ที่ละเอียดอ่อนผ้าไหมชนบทมีจุดเด่นคือมีความสวยงามลวดลายละเอียดแตกต่างจากที่อื่นเอกลักษณ์ของผ้าไหมชนบทคือลายและเทคนิคการทอผ้าลายเก่าแก่ที่สืบทอดกันมาและถือว่าเป็นลายต้นแบบและเป็นลายเก่าแก่ของผ้าเมืองขอนแก่นคือลายหมี่ก่งลายขันทองเบ็งลายขอพระเทพหรือลายเชิงเทียนโดยส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดจะเป็นการทอผ้าแบบตะกอทำให้นเนื้อผ้าแน่นสม่ำเสมอมีลักษณะสีและลวดลายของผ้าด้านหนึ่งสีทับกว่าอีกด้านสี

เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพบางแห่งจะมีคนกลางรับซื้อผ้าจากช่างทออิสระซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบสีและทอตามลวดลายที่ต้องการเองที่บ้านแต่คนกลางเป็นผู้กำหนดราคาตามคุณภาพและลวดลายของผ้าที่ตลาดต้องการในบางจังหวัดมีกลุ่มแม่บ้านช่างทอผ้าที่รวมตัวกันทอผ้าเป็นอาชีพเสริมและนำออกขายในลักษณะสหกรณ์เช่นกลุ่มทอผ้าของศิลาปิชาลัยองไรก็ตามในสภาพที่ใดก็ตามมาแล้วช่างต้นนั้นเป็นการทอเพื่อขายเป็นหลักดังนั้นจึงได้มีการปรับปรุงพัฒนาสีเส้นคุณภาพและลวดลายให้เข้ากับรสนิยมของตลาดผ้ามัดหมี่จังหวัดขอนแก่นผ้าที่ทอด้วยมือที่มีชื่อเสียงที่สุดได้แก่ผ้าไหมมัดหมี่โดยมีขั้นตอนเริ่มจากการคัดเลือกเส้นไหมการออกแบบลายให้มีการให้สีการทอเป็นผืนผ้าซึ่งเป็นงานที่ละเอียดอ่อนผ้าไหมชนบทมีจุดเด่นคือมีความสวยงามลวดลายแตกต่างจากที่อื่นและเอกลักษณ์ของผ้าไหมชนบทคือลายและเทคนิคการทอผ้าลายเก่าแก่ที่สืบทอดกันมาและถือว่าเป็นลายต้นแบบและเป็นลายเก่าแก่ของเมืองขอนแก่นคือลายหมี่ก่งสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ 2559 ลายหมี่ก่งเอกลักษณ์ลวดลายและการใช้ประโยชน์สามารถอธิบายเอกลักษณ์ของผ้าไหมหมี่ก่งขอนแก่นได้ดังต่อไปนี้ 1 ลายผ้าไหมมัดหมี่ลายหมี่ก่งลายขันทองเบ็งหรือเรียกอีกชื่อได้ว่าลายเชิงเทียนหรือลายขอพระเทพสองลายนี้ถือว่าเป็นลายต้นแบบและเป็นลายเก่าแก่ของผ้าเมืองขอนแก่นนับได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของผ้าไหมเมืองขอนแก่นวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคมมีถุนายนพศ 2560 Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha

ที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมคือสีม่วงสีแดงสีเขียวสีเม็ดมะขามเอกลักษณ์ของการทอผ้าอีกแบบหนึ่งของชาวชนบทคือผ้าปูมหรือผ้าหน้านางซึ่งมีลักษณะแบบโจงกระเบนประกอบด้วยลายมัดหมี่บริเวณท้องผ้าลายมัดหมี่หน้านางและลายมัดหมี่ริมชายผ้าทั้งสองด้าน

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคมมิถุนายนพศ 2560 Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha Sarakham University Vol 4 No 1 January/June 2017 60 2 สีสิ้นและความประณีตของลายเป็นเอกลักษณ์พิเศษอย่างหนึ่งของผ้าไหมเมืองขอนแก่นสีที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมคือสีม่วงสีแดงสีเขียวสีเม็ดมะขาม 3 การทอผ้าแบบ 3 ตะกอเป็นเอกลักษณ์พิเศษของการทอผ้าเมืองขอนแก่นผ้าที่ทอด้วยระบบ 3 ตะกอจะมีลักษณะหนาเนื้อผ้าแน่นผ้าสองด้านจะมีโทนสีแตกต่างกัน 4 ผ้าหน้านางท้องถิ่นอื่นเรียกว่าปูมซึ่งเป็นผ้าที่ทอขึ้นสำหรับเจ้านายใช้ปูมมีลักษณะแบบโจงกระเบนในสมัยโบราณนิยมใช้ในเขตอีสานใต้ในประเทศลาวแถบแขวงเมืองจำปาสักและเขมรการทอผ้าไหมมัดหมี่หน้านางเป็นเอกลักษณ์ของการทอผ้าแบบหนึ่งของเมืองขอนแก่นซึ่งได้มีการลอกเลียนแบบมาจากผ้าต้นแบบซึ่งเป็นผ้า

ของชาวอีสานที่มีกันมาอย่างช้านานด้วยเหตุผลการทำที่ง่ายไม่ซับซ้อนอรอยหอมหวานถึงเป็นที่ชื่นชอบของทุกคนและถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาเป็นเวลานานโดยนายคุณานต์เสาสามาและนายปภินวิทย์พลนราสมุนไพรมีปัญหาท้องถิ่นหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงจังหวัดมหาสารคาม๑๓๓๒มาจากการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษด้วยการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ซึ่งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก้อาการหรือรักษาโรคชาวบ้านในชุมชนด้วยสมุนไพรวงถิ่นและคาถาตามความเชื่อชาวยุทธ์ที่แตกต่างกันของ

เพื่อหาความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของหมอบ้านด้านสมุนไพรวงเพื่อให้เข้าใจประเด็นปัญหาที่จะศึกษาวิจัยขึ้นได้แก่ประวัติการตั้งถิ่นฐานลักษณะทางภูมิศาสตร์เช่นภูเขาป่าไม้อากาศเป็นต้นการพัฒนาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านได้แก่ถนนไฟฟ้าแหล่งน้ำการประกอบอาชีพผลผลิตเป็นต้นแหล่งที่ให้การรักษาเมื่อเจ็บป่วยความรู้เกี่ยวกับโรควิธีการรักษาและความแพร่หลายของระบบการแพทย์แผนปัจจุบัน 2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงสถานะภาพและบทบาทของการเป็นหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงวิธีการและเครื่องมือการใช้รักษาโรคของหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงและรูปแบบการรักษาของหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวง 3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล 8 ขั้นตอนศึกษาปริทรรศน์วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2562 นามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกการถอดบทเรียนการเฝ้าสังเกตมาทำการจัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษาโดยใช้สรุปและเขียนรายงานอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 4 สรุปผลการวิจัยการวิจัยเรื่องรูปแบบภูมิปัญญาท้องถิ่นหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงจังหวัดมหาสารคามผลการวิจัยพบว่า 1 สภาพภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงจังหวัดมหาสารคามมีรากฐานภูมิปัญญาจากการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษด้วยการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ซึ่งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก้อาการหรือรักษาโรคชาวบ้านในชุมชนด้วยสมุนไพรวงถิ่นและคาถาตามความเชื่อชาวยุทธ์ที่แตกต่างกันของหมอพื้นบ้าน 2 ลักษณะลักษณะและกระบวนการภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านด้านสมุนไพรวงจังหวัดมหาสารคามมีลักษณะการสืบทอดจากบรรพบุรุษการเรียนรู้จากตาและผู้รู้โดยการนำลักษณะพืชสมุนไพรวงที่สาคัญในท้องถิ่นที่มีสรรพคุณมาผ่านกระบวนการที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อนนำมาแก้อาการหรือรักษาโรคชาวบ้านในชุมชน 3

ระยะเวลาในการทอมากจึงเป็นสาเหตุให้ชาวบ้านไม่นิยมทอผ้าลายสร้อยดอกหมอกมีคุณสมบัติพิเศษเป็นจุดเด่นคือเป็นลายเล็กที่มีความละเอียดอย่างยิ่งเมื่อนำมาประยุกต์สีลงไปในลวดลายแต่ละครั้งจะทำให้หมองดูสวยงามระยิบระยับจับตามีคุณค่ามากขึ้นการทอผ้าไหมลายสร้อยดอกหมอกเส้นไหมที่ใช้จะต้องเส้นเล็กมีความสม่ำเสมอการทอผ้าไหมลาย๑๓๔ http isantourismthailandorg 6993

ปริมาณนำฝืนที่จะตกลงมาหลอเลี้ยงการเกษตรในปีนั้นผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการออกแบบชุดให้เก็บเกี่ยวผู้วิจัยได้เอามาเสนอผ่านกระบวนการออกแบบและเป็นองค์ประกอบหลักของชุดที่สวมใส่ในงานประเพณีประจําจังหวัดมหาสารคามภาพประกอบที่ 17 ผ้าไหมลายสร้อยดอกหมอกส่วนประกอบที่สำคัญของชุดนั้นก็คือผ้าฝ้ายสีเหลืองทองในการตัดเย็บและผ้าลายสร้อยดอกหมอกนำมาตัดเย็บเพื่อให้เป็นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวชื่อลายตามคำเรียกของคนโบราณปัจจุบันชาวบ้านอาจเรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นเช่นลายเกล็ดปลาหรือลายโคมเก่าเกิดจากการนำเอาลายโคมห้ามามัดซ้อนกับลายโคมเก่าและทำการโอบหมี่แลเงาเพื่อให้ลายแน่นขึ้นละเอียดขึ้นทำให้คุณสมบัติพิเศษเป็นจุดเด่นคือเป็นลายเล็กที่มีความละเอียดอย่างยิ่งเมื่อนำมาประยุกต์สีลงไปในลวดลายแต่ละครั้งจะทำให้หมองดูสวยงามระยิบระยับจับตามีคุณค่ามากขึ้นการทอผ้าไหมลายสร้อยดอกหมอกเส้นไหมที่ใช้จะต้องเส้นเล็กมีความสม่ำเสมอการทอผ้าไหมลายสร้อยดอกหมอกใช้เวลาในการทอมากและขึ้นอยู่กับความละเอียดของลายเฉพาะการมัดหมี่ใช้ระยะเวลาเวลานาน 45 วันยังลายละเอียดก็ต้องขยายลวดไหมให้มากขึ้นเป็น 49 ลาดอกก็เป็น 73 ลาดอกก็จะมีขนาดเล็กลงไปส่วนขั้นตอนการทอก็ใช้เวลาพอสมควรขั้นตอนการออกแบบชุดภาพประกอบที่ 18 19 ชุดเครื่องแต่งกายตัวอย่างด้านหน้าหลังของจังหวัดมหาสารคามวารสารบัณฑิตวิทยาลัย

๑๓๙ สร้อยดอกหมากใช้เวลาในการทอมากและขึ้นอยู่กับความละเอียดของลายเฉพาะการมัดหมี่ก็ใช้ระยะเวลาานาน๔๕วันยังลายละเอียดก็ต้องขยายล้าหมี่ให้มากขึ้นเป็น๔๙ล้าหรือเป็น๗๓ล้าดอกก็จะมีขนาดเล็กลงไปส่วนขั้นตอนการทอก็ใช้เวลาพอสมควรลายสร้อยดอกหมากเป็นชื่อลายตามคำเรียกของคนโบราณ ปัจจุบันชาวบ้านอาจเรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นเช่นลายเกล็ดปลาหรือลายโคมเก้าเกิดจากการนำเอาลายโคม

เล็กมีความสม่ำเสมอการทอผ้าไหมลายสร้อยดอกหมากใช้เวลาในการทอมากและขึ้นอยู่กับความละเอียดของลายเฉพาะการมัดหมี่ใช้ระยะเวลาเวลานาน 45 วันยังลายละเอียดก็ต้องขยายล้าหมี่ให้มากขึ้นเป็น 49 ล้าหรือเป็น 73 ล้าดอกก็จะมีขนาดเล็กลงไปส่วนขั้นตอนการทอก็ใช้เวลาพอสมควรของชาวมหาสารคามที่ประกอบขึ้นตามความเชื่อว่ามีถึงวันขึ้น 3 ค่ำเดือน 3 ของทุกปีฟ้าจะเริ่มไขประตูปนโดยจะมีเสียงฟ้าร้องและทิศที่ฟ้าร้องเป็นสัญญาณบอกตัวกำหนดปริมาณน้ำฝนที่จะตกลงมาหล่อเลี้ยงการเกษตรในปีนั้นผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการออกแบบชุดให้เก็บเกี่ยวผู้วิจัยได้เอามานาเสนอผ่านกระบวนการออกแบบและเป็นองค์ประกอบหลักของชุดที่สวมใส่ในงานประเพณีประจำจังหวัดมหาสารคามภาพประกอบที่ 17 ผ้าไหมลายสร้อยดอกหมากส่วนประกอบที่สำคัญของชุดนั้นก็คือผ้าฝ้ายสีเหลืองทองในการตัดเย็บและผ้าลายสร้อยดอกหมากนำมาตัดเย็บเพื่อให้เป็นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวชื่อลายตามคำเรียกของคนโบราณปัจจุบันชาวบ้านอาจเรียกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นเช่นลายเกล็ดปลาหรือลายโคมเก้าเกิดจากการนำเอาลายโคมห้ามมัดซ้อนกันลายโคมเก้าและทาการโอบหมี่แลเงาเพื่อให้ลายแน่นขึ้นละเอียดขึ้นทำให้มีคุณสมบัติพิเศษเป็นจุดเด่นคือเป็นลายเล็กที่มีความละเอียดอย่างยิ่งเมื่อนามาประยุกต์สีสีนลงไปในกรรมดียวมแต่ละครั้งจะทำให้มองดูสวยงามระเบียบเรียบร้อยจับตามีคุณค่ามากขึ้นการทอผ้าไหมลายสร้อยดอกหมากเส้นไหมที่ใช้จะต้องเส้นเล็กมีความสม่ำเสมอการทอผ้าไหมลายสร้อยดอกหมาก

๑๔๕ ภาพที่ ๔๔ ภาพแสดงผนังบริเวณที่ตั้งของลิมนางสาวปติมากรซึ่งพวกเขาช่วยนักโบราณคดีกลุ่มโบราณคดีสำนักศิลปากรที่๑๐นครราชสีมาเข้าถึงข้อมูลวันที่๑๒พฤษภาคม๒๕๖๖๔๒๗คุณค่าของรูปแต้มรูปแต้มเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นงานศิลปกรรมที่อยู่คู่กับลิมเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเพราะลิมเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่ทรงคุณค่าสร้างขึ้นจากความเชื่อและความศรัทธาของชุมชนผสานกับการประยุกต์ให้กับบริบทของพื้นที่เกิดการสร้างสรรค์งานผ่านแรงศรัทธาผสานกับภูมิปัญญาของคนในชุมชน๑๔๗

2564 33 ภาพที่ 2 ลักษณะกายภาพของชุมชนบ้านดงบังที่ท่าผืนพันธ์ 33 ศิลปกรรมกับการสะท้อนวิถีชีวิตและภูมิทัศน์ชุมชนรูปแต้มเป็นงานศิลปกรรมที่อยู่คู่กับลิมเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเพราะลิมเป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นทรงคุณค่าสร้างขึ้นจากความเชื่อและความศรัทธาของชุมชนผสานกับการประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่เกิดการสร้างสรรค์งานขับเคลื่อนผ่านแรงศรัทธาผสานกับภูมิปัญญาของคนในชุมชนผนวกกับความตั้งใจมานะอดสาหะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการคิดค้นเทคนิควิธีการก่อสร้างตามแบบการสร้างวัดตามแบบของสถาปัตยกรรมตามแบบเมืองหลวงในอดีตที่มีความเจริญรุ่งเรืองและมีการประยุกต์รูปแบบขนาดของลิมให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมในพื้นที่จึงได้มีการเสาะหาวัสดุและอุปกรณ์ใกล้ตัวมาใช้ในการก่อสร้างทั้งไม้หินดินและทรายซึ่งทรายถือว่ามีค่ามากในการก่อสร้างอาคารจึงมีการจัดขบวนล้อเกวียนเทียมวัวควายออกเดินทางไปขนทรายที่มีคุณภาพจากลุ่มน้ำขึ้นนอกจากนั้นยังต้องเสาะหาเปลือกหอยให้ได้จำนวนมากเพราะต้องนำมาทำปูนฉาบเมื่อได้วัสดุอุปกรณ์ครบถ้วนแล้วนำมาสู่กระบวนการก่อสร้างโดยมีการแปรรูปและเตรียมวัสดุการร่อนทรายการเผาบดเปลือกหอยก็แช่และตากจนได้เนื้อสีขาวการเสาะหาช่างไม้ในป่าชุมชนเพื่อมาทำกาพระสานการเสาะหาโครงสร้างอาคารการทำหลังคาตลอดจนถึงเทคนิคการตกแต่งประตุน้ำค้างและบันไดหลังจากสร้างสมเสร็จเรียบร้อยแล้วส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังหรือที่เรียกว่ารูปแต้มจะมีอัตลักษณ์แตกต่างจากที่อื่นเพราะเขียนโดยกลุ่มช่างที่ต่างกันโดยจะเขียนทั้งด้านในและด้านนอกลิมโดยช่างแต้มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศิลปะสร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาเป็นรูป

๑๖๑บุคคลภูมิปัญญาเป็นลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของตนเองภูมิปัญญาไทยจึงเป็นผลงานที่คนไทยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและจัดเป็นความรู้มีการถ่ายทอดและปรับปรุงจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งต่อไปจนเกิดเป็นผลผลิตที่ตั้งดงามมีคุณค่าและประโยชน์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมอารยธรรมกับภูมิปัญญาจะเห็นได้ว่าภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดกันลงมานั้นถือว่าเป็นวัฒนธรรมและอารยธรรมอย่างหนึ่งเพราะวัฒนธรรมเกิดขึ้นมาได้ด้วยอาศัยการสร้างสรรคของมนุษย์แล้วนำสิ่ง

และสังคมตลอดจนแหล่งข้อมูลตำราหรือเอกสารซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ในเรื่องต่างๆที่มีลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ในตัวเองเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาไปสู่คนรุ่นต่อไปภูมิปัญญาพื้นบ้านจึงเป็นผลงานที่กลุ่มคนภายในชุมชนได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและจัดให้เป็นหมวดหมู่ของชุดความรู้แบบต่างๆมีการถ่ายทอดและปรับปรุงจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจนเกิดเป็นผลผลิตผลิตภัณฑ์รูปแบบกรรมวิธีที่ตั้งดงามมีคุณค่าอีกทั้งยังมีคุณประโยชน์รวมทั้งสามารถนำมาแก้ไขปัญหาประยุกต์ใช้กับชีวิตและพัฒนาชีวิตได้เช่นความรู้เกี่ยวกับพืชพันธุ์ธัญญาหารการปลูกและการดูแลผักพื้นบ้านเครื่องเทศและสมุนไพรจะเห็นได้ว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านได้รับการส่งสืบเนื่องต่อกันมาจึงถือว่าเป็นวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่งภูมิปัญญาพื้นบ้านเกิดขึ้นมาได้ด้วยอาศัยการสร้างสรรคของมนุษย์ตั้งนั้นภูมิปัญญาพื้นบ้านจึงเกิดมาจากคนไทยหรือคนในชุมชนนั้นๆโดยคนไทยมีถิ่นฐานหรือที่อยู่อาศัยภายในบริเวณที่ใดมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานได้ปฏิสัมพันธ์ต่อกันกับเชื้อชาติอื่นๆที่อยู่ในบริเวณนี้หรือการติดต่อกับบริเวณที่ใกล้เคียงกันซึ่งต่างก็รู้จักคิดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆเพื่อดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมในรูปแบบที่แตกต่างกันมีการไปมาหาสู่ระหว่างชนชาติระหว่างสังคมชุมชนทั้งในเรื่องการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันการทำสงครามการอพยพโยกย้ายที่ท่ามาหากินซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้ได้หล่อหลอมและพัฒนาประยุกต์ใช้จนเป็นที่ยอมรับกันในสังคมจนเกิดสิ่งทีเรียกว่าวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนเองในที่สุดปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทย 1 ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ประเทศไทยมีสภาพภูมิศาสตร์ที่แตก

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานเพื่อให้ประชาชนเข้าใจสามารถเลือกสรรตัดสินใจ และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตทั้งนี้สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นด้วยแรงศรัทธาให้ประชาชนภาคีรัฐและภาคเอกชนตระหนักในความสำคัญของวัฒนธรรมว่าเป็นเรื่องทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนประสานงานการบริการความรู้วิชาการและทุนทรัพย์สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมอารยธรรมและภูมิปัญญาให้เกิดความยั่งยืนนั้นต้องมี

เพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานเพื่อให้ประชาชนเข้าใจสามารถเลือกสรรตัดสินใจและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตทั้งนี้สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นด้วย 5 การอนุรักษ์โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆสร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้นๆจะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นรวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้นเพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชนอันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย 6 การฟื้นฟูโดยการเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหายหรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นโดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรมคุณธรรมและค่านิยม 7 การพัฒนาควรรีเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพครอบครัวความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิตการตลาดและการบริหารตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 8 การถ่ายทอดโดยการนำภูมิปัญญาที่ผ่านมามีเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบและรอบด้านแล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้เกิดความเข้าใจตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมโดยผ่านสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาและการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ 9 การเผยแพร่แลกเปลี่ยนโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางโดยให้มีการ 158 วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น

อนาคตของจังหวัดมหาสารคามมีแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาวัฒนธรรมและอารยธรรมจากรุ่นสู่รุ่นด้วยวิธีการต่างๆที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละที่แต่สำหรับสุปแต่มวัดป่าเลไลยก์แบ่งออกได้เป็น๒วิธีดังนี้วิธีที่๑วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็กเด็กโดยทั่วไปจะมีความสนใจในระยะเวลานั้นสนใจในสิ่งใกล้ตัวกิจกรรมการถ่ายทอดจึงต้องทำง่ายๆไม่ซับซ้อนสนุกสนานและดึงดูดใจเช่นการเล่นการเล่านิทานการลงทำตามตัวอย่างการเล่นการเล่นปริศนาคาทายวิธีการเหล่านี้เป็น

ภูมิปัญญาหมายถึงการได้รับการให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยวิธีการต่างๆอันได้แก่การถ่ายทอดโดยการบอกเล่าโดยการทำให้ดูโดยการดูตัวอย่างจริงการฝึกปฏิบัติการปฏิบัติจริงไปพร้อมๆกับผู้ถ่ายทอดการถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์และอื่น ๆรวมถึงเทคนิคการถ่ายทอดอันได้แก่สื่อวัสดุและอุปกรณ์ในการถ่ายทอดบรรยากาศในการเรียนรู้อะไรระยะเวลาที่เรียนรู้ตลอดจนขั้นตอนการถ่ายทอดตั้งแต่ขั้นเตรียมการขั้นดำเนินการและขั้นประเมินผลสามารถจำนัรสุรย์(2534 : 2)ได้จาแนกการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 2 ประการดังต่อไปนี้ 1 .วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่เด็กเด็กโดยทั่วไปจะมีความสนใจในช่วงเวลานั้นในสิ่งใกล้ตัวกิจกรรมการถ่ายทอดต้องง่ายไม่ซับซ้อนสนุกสนานและดึงดูดใจเช่นการเล่นการเล่านิทานการลงทำการเล่นปริศนาคาทายเป็นต้นวิธีการเหล่านี้เป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่สังคมปรารถนาซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นจริยธรรมที่เป็นสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ 2 .วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ผู้ใหญ่ผู้ใหญ่ถือว่าเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ต่างๆมาพอสมควรแล้วและเป็นวิทยาทานวิธีการถ่ายทอดทำได้หลายรูปแบบเช่นวิธีบอกเล่าโดยตรงบอกเล่าโดยผ่านพิธีสู่ขวัญพิธีทางศาสนาพิธีกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นต่างๆเช่นการแต่งงานของท้องถิ่นจะมีขั้นตอนมีคาสอนของผู้ใหญ่ที่ให้คู่บ่าวสาวอยู่ทุกครึ่งรวมทั้งการลงมือประกอบอาชีพตามอย่างบรรพบุรุษก็มีการถ่ายทอดเชื่อมโยงประสบการณ์มาโดยตลอด 15 จากคานิยามในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการถ่ายทอดภูมิปัญญาหมายถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่มีให้แก่คนรุ่นต่อไปโดยใช้วิธีการ

๑๗๔การบริหารจัดการการแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้บุคคลผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติด้วยความเต็มใจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กรประกอบด้วยสาระสำคัญ๓ประการคือ๑การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่และความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรแม้เพียงได้รับฟัง

ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติด้วยความเต็มใจการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปฏิบัติงานขององค์กรประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการจันทรานีสวงนาม 2551 166 คือ Wishing Journal Review วารสารกานาสารปริทัศน์ Volume 1 No 2 MayAugust 2021 ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 AA 32 1 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่และความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรแม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็นก็ทำให้มีความรู้สึกว่ามีมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรแล้ว 2 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมายเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกันพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจซึ่งจะมีทั้งการยอมรับการสนับสนุนจะมีผลต่อการปฏิบัติอย่างเต็มที่ 3 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบการที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กรการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนตามหลักธรรมมาภิบาลหมายถึงการให้บุคคลผู้ร่วมงานหรือบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในกระบวนการตัดสินใจอันเป็นการให้ความสำคัญต่อบุคคลและการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการให้ความสำคัญต่อบุคคลและเป็นการสนองตอบความต้องการขั้น

ความคิดเห็นก็ทำให้มีความรู้สึกว่ามีมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรแล้ว๒การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมายเป็นการกระตุ้นให้ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกันพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจซึ่งจะมีทั้งการยอมรับการสนับสนุนจะมีผลต่อการปฏิบัติอย่างเต็มที่๓การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบการที่บุคคล

Review วารสารกานาสารปริทัศน์ Volume 1 No 2 MayAugust 2021 ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 AA 32 1 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่และความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์กรแม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็นก็ทำให้มีความรู้สึกว่ามีมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรแล้ว 2 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมายเป็นการกระตุ้นให้ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกันพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจซึ่งจะมีทั้งการยอมรับการสนับสนุนจะมีผลต่อการปฏิบัติอย่างเต็มที่ 3 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบการที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กรการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนตามหลักธรรมมาภิบาลหมายถึงการให้บุคคลผู้ร่วมงานหรือบุคคลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในกระบวนการตัดสินใจอันเป็นการให้ความสำคัญต่อบุคคลและการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการให้ความสำคัญต่อบุคคลและเป็นการสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องการได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ 2551 18 สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนตามหลักธรรมมาภิบาลหมายถึงการที่บุคคลผู้บริหารในองค์กรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมต่างๆตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อันเป็นการสร้าง

คือถ้าฝ่ามือถ้าฝ่าคั้นแรงและถ้าห็นลาดหัวเมยทั้งหมดจึงแสดงให้เห็นว่าจังหวัดขอนแก่นเป็นพื้นที่ที่ประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่าจังหวัดมหาสารคาม๓สำหรับประชากรในขอนแก่นมาจากเผ่าพันธุ์เดียวกันเป็นส่วนใหญ่คนในพื้นที่เป็นชาวพื้นเมืองเดิมในสมัยก่อนประวัติศาสตร์คาบเกี่ยวกับสมัยประวัติศาสตร์มีร่องรอยทางโบราณคดีปรากฏเช่นชุมชนโบราณโนนนกทาบ่านาคีตฤทธาถักง้อเกอหนองนาค่าและที่โนนเมืองบ้านนาโพธิ์ชุมแพมีอายุอยู่ประมาณ๓๐๐๐ปีเศษพื้นที่ขอนแก่น

เดียวกันเป็นส่วนใหญ่คนในพื้นที่เป็นชาวพื้นเมืองเดิมในสมัยก่อนประวัติศาสตร์คาบเกี่ยวกับสมัยประวัติศาสตร์มีร่องรอยทางโบราณคดีปรากฏเช่นชุมชนโบราณโนนนกทาบ่านาคีตฤทธาถักง้อเกอหนองนาค่าและที่โนนเมืองบ้านนาโพธิ์ชุมแพมีอายุอยู่ประมาณ3,000ปีเศษต่อมาในสมัยและสมัยลพบุรีได้พบโครงกระดูกและเครื่องมือเครื่องใช้ของมนุษย์ในยุคสมัยนั้นไม่ทราบว่าเป็นเผ่าพันธุ์หรือชาติพันธุ์ใดแน่นอนเพราะดินแดนที่ราบสูงกว้างใหญ่มีชนชาติโบราณเข้ามาอาศัยอยู่มากแล้วเช่นชุมชนบ้านเชียงจังหวัดอุดรธานีเป็นต้นพื้นที่จังหวัดขอนแก่นเดิมเคยอยู่ในอำนาจการปกครองของขอมมาก่อนมีโบราณสถานศาสนสถานของศาสนาพราหมณ์ปรากฏอยู่ทั่วไปจากนั้นจึงตกอยู่ใต้อำนาจการปกครองของอาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์จำปาศักดิ์ประชาชนลาวได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนที่ราบสูงการอพยพของประชากรปรากฏชัดยิ่งขึ้นในสมัยธนบุรีและต้นสมัยรัตนโกสินทร์การอพยพของประชากรเข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านเมืองอยู่ในเขตจังหวัดขอนแก่นแบ่งเป็นเส้นทางใหญ่ได้สามทางคืออพยพมาจากแขวงหลวงพระบาง,แขวงเวียงจันทน์และแขวงจำปาศักดิ์ดินนอกจากประชากรดั้งเดิมแล้วในเขตเมืองขอนแก่นยังมีชาวไทยเชื้อสายจีนเป็นจำนวนมากซึ่งถือเป็นชุมชนใหญ่และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมากรวมถึงชาวไทยเชื้อสายเวียดนามและชาวต่างชาติอื่นๆซึ่งย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดขอนแก่นชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นมีทั้งสิ้น 82 ชุมชนแบ่งออกเป็น 4 เขตในปัจจุบันแนวโน้มของจำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครขอนแก่นมีจำนวนลดลงเนื่องจากการขยายตัวของเขตที่อยู่อาศัยเขตเทศบาลในรูปแบบของหมู่บ้านจัดสรร

ประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาดงานประเพณีสงกรานต์อีสานเทศกาลดอกคูณเสียงแคนบนถนนข้าวเหนียวจังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีชนหลายเผ่าเช่นชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสานชาวไทยภูมและชาวผู้ไทประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีฮีตสิบสองประกอบอาชีพด้านกสิกรรมเป็นส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายมีการไปมาหาสู่กันช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของคนอีสานทั่วไปจังหวัดมหาสารคามมีแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ

จังหวัดมหาสารคามมหาสารคามเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่กึ่งกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมืองมหาสารคามถือว่าเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและยาวนานมานับพันปีเพราะได้พบหลักฐานทางโบราณคดีที่ได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยคุปตะตอนปลายและบิลละของอินเดียผ่านเมืองพุกามมาในรูปแบบของศิลปะสมัยทวารวดีโดยบริเวณ(โคกพระ)เมืองกันทรวิชัยพบหลักฐานเช่นพระพุทธรูปเมืองพระพุทธรูปยืนมิ่งคลและกรุพระพิมพ์ดินเผาส่วนบริเวณอำเภอนาดูนเมืองนครจำปาศรีพบทั้งกรุพระพิมพ์ดินเผาและพระบรมสารีริกธาตุออกจากรุ่นแล้วยังได้รับอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ผ่านทางชนชาติขอมในรูปแบบสมัยลพบุรีเช่นกุสันดรต้นกุ่มบ้านเขวากุ่มบ้านแดงและกู้อื่นๆรวมไปจนถึงเทวรูปและเครื่องปั้นดินเผาของขอมอยู่ตามผืนดินต่างๆไปในจังหวัดมหาสารคามมหาสารคามตั้งอยู่ตอนกลางของภาคอีสานมีชนหลายเผ่าเช่นชาวไทยพื้นเมืองพูดภาษาอีสานชาวไทยภูมและชาวผู้ไทประชาชนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี"ฮีตสิบสอง"ประกอบอาชีพด้านกสิกรรมเป็นส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายมีการไปมาหาสู่กันช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของคนอีสานทั่วไปเมื่อวันที่ 22 สิงหาคมพ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยก"บ้านลาดกุดยางใหญ่"ขึ้นเป็นเมืองมหาสารคามโดยแยกพื้นที่และพลเมืองราวสองพันคนมาจากเมืองร้อยเอ็ดและให้ท้าวมหาชัย(กวดภักภูตานนท์)เป็นพระเจริณราชเดชเจ้าเมืองมีท้าวบัวทองเป็นผู้ช่วยขึ้นกับเมืองร้อยเอ็ดต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้แยกเมืองมหาสารคามขึ้นตรงกับกรุงเทพมหานครเมื่อพ.ศ. 2412 และร้อยเอ็ดได้แบ่งพลเมือง

๑๘๙๙องค์ประกอบของภาพซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบูรินทร์เปล่งดีสกุล๑๕๓ที่ได้ทำวิจัยเรื่องพัฒนาการของจิตรกรรมฝาผนังอีสานกรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่นจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มีการจัดวางองค์ประกอบอย่างไม่เคร่งครัดมีรูปแบบอิสระไม่มีระเบียบแบบแผนตายตัวเพราะช่างเขียนจะถ่ายทอดผลงานออกมาอย่างเรียบง่ายตามความเข้าใจของตนโดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ตามหลักองค์ประกอบทางศิลปะผลงานจึงปรากฏอย่างอิสระเป็นแบบพื้นบ้านและสีที่ใช้เป็นสี

๕พัฒนาการของจิตรกรรมฝาผนังอีสานกรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่นจังหวัดร้อยเอ็ด Development of Esan Mural Painting A Case Study of Khon Kaen Mahasarakam and Roied Provinces บูรินทร์เปล่งดีสกุล 1 บทคัดย่อการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการจัดวางรูปแบบองค์ประกอบของจิตรกรรมฝาผนังอีสานจากอดีตถึงปัจจุบันและพัฒนาการของการนำวรรณกรรมมาใช้เขียนจิตรกรรมฝาผนังรวมถึงแนวความคิดของช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนังอีสานจากอดีตจนถึงปัจจุบันโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมีการรวบรวมเอกสารการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาและแบบสำรวจโดยได้ผลการศึกษาดังนี้ 1 อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตรกรรมสาขาวิชาทัศนศิลป์คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น 85 วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นปีที่๓ฉบับที่๑มกราคม๒๕๕๕จากการศึกษาพบว่าพัฒนาการเขียนจิตรกรรมฝาผนังในจังหวัดขอนแก่นจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ดที่สำรวจพบการเขียนจิตรกรรมฝาผนังตั้งแต่ก่อนปีพศ 2400 จนถึงปัจจุบันมีจำนวน 22 วัดสามารถแบ่งการเขียนจิตรกรรมฝาผนังออกเป็น 2 ช่วงใหญ่ๆคือจิตรกรรมฝาผนังที่สร้างก่อนปีพศ 2500 พบมากถึง 15 วัดและจิตรกรรมฝาผนังที่สร้างหลังปีพศ 2500 พบเพียง 7 วัดในด้านการจัดวางองค์ประกอบจิตรกรรมฝาผนังที่สร้างก่อนปีพศ 2500 ส่วนใหญ่มีการจัดวางองค์ประกอบอย่างไม่เคร่งครัดเพราะช่างเขียนจะถ่ายทอดผลงานออกมาอย่างเรียบง่ายตามความเข้าใจของตนโดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ตามหลักองค์ประกอบทางศิลปะผลงานจึงปรากฏอย่างอิสระเป็นแบบพื้นบ้านสีที่ใช้เป็นสีจากธรรมชาติในส่วนของจิตรกรรมฝาผนัง